

ПОЛИТИКИН

ЗАБАВНИК

5

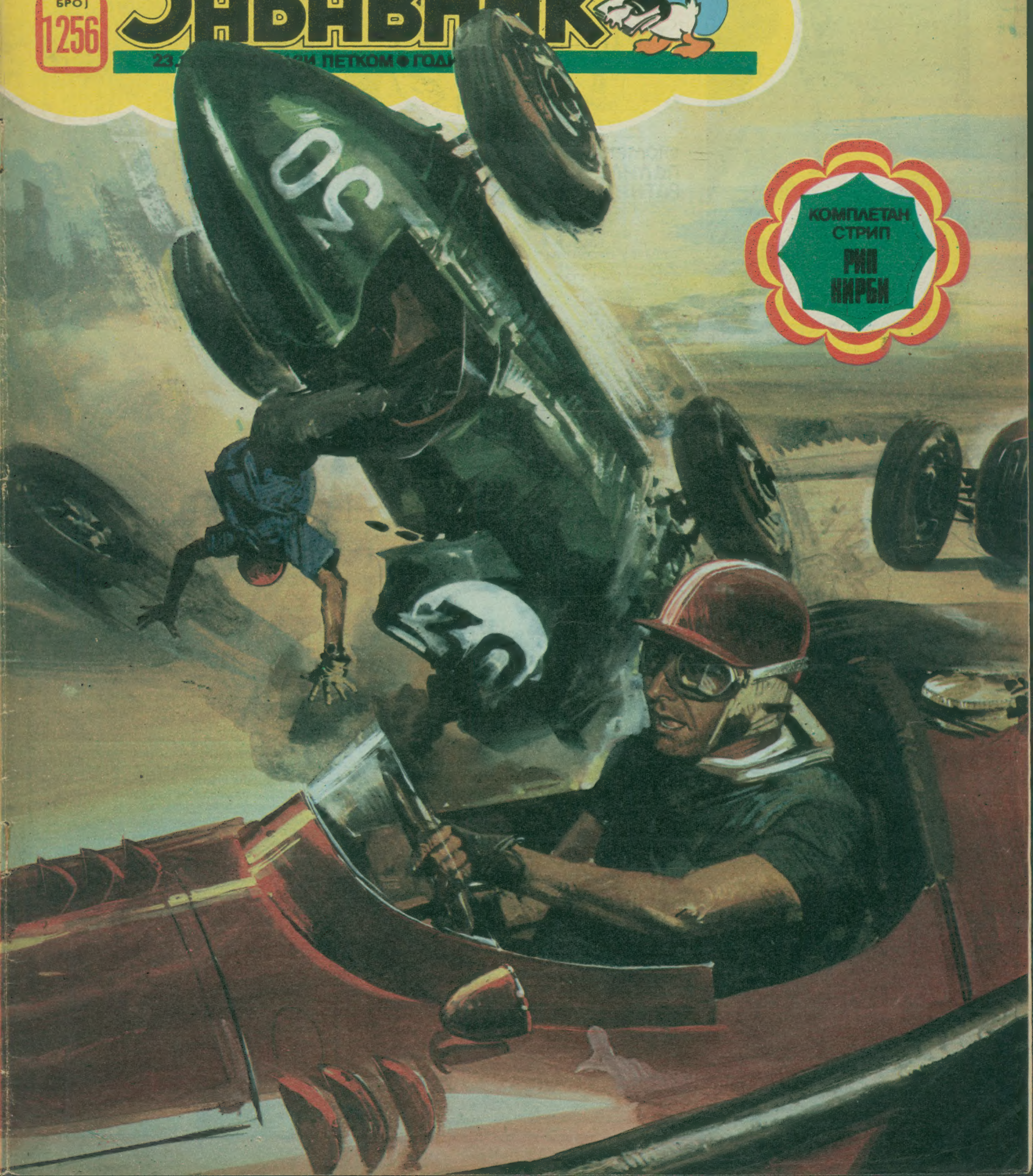
динара

БРОЈ
1256

23. ПЕТКОМ • ГОДИ

КОМПЛЕТАН
СТРИП
РИИ
НИРБИ

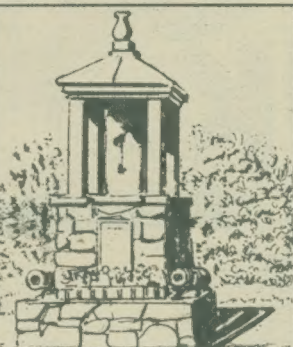

Репле Веровати или не!

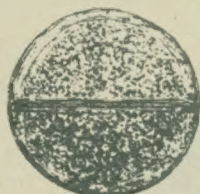
ОГРОМНИ ТАЛАСИ

ИЗАЗВАНИ ЕРУПЦИЈОМ ОБЛИЖЊЕГ ВУЛКАНА, ПОНЕЛИ СУ КУКУ МЛАДОГ ХОЛОУА ИЗ КАУАИЈА (ХАВАЈИ) ЗАЈЕДНО СА ЊИМ. МЛАДИЋ ЈЕ УСПЕО ДА ИЗ ЈЕДНОГ ЗИДА КУКЕ ИШЧУПА ДАСКУ И ДА СЕ НА ЊОЈ, НОШЕН ТАЛАСОМ ВИСОКИМ 15 МЕТАРА ВРАТИ НА ОБАЛУ!

СПОМЕНИК ПАЛИМ РАТНИЦИМА

У ЛАПЕНРАНТИ (ФИНСКА) У СТВАРИ ЈЕ ЈЕДАН МИЛООКАЗ КОЈИ СУ ПРОБИЛИ РУСКИ ТОПОВИ У РАТУ 1741. ГОД.

ЈЕДИНУ ОКРУГЛУ КЊИГУ НА СВЕТУ

ИЗРАДИО ЈЕ У 16. ВЕКУ КЊИГОВЕЗАЦ, КАСПАР МОЗЕР ЗА САКСОНСКИ ДВОР. КОРИЦЕ ОВЕ КЊИГЕ ОТВАРАЛЕ СУ СЕ ПО СРЕДИНИ.

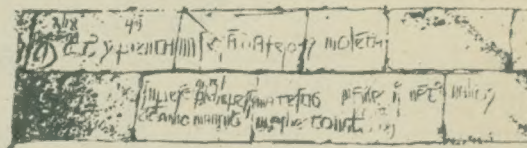
Карл Херц

БИО ЈЕ ЈЕДИНИ МАФИОНИЧАР КОМЕ ЈЕ БИЛО ДОЗВОЉЕНО ДА СВОЈЕ МАФИОНИЧАРСКЕ ТРИКОВЕ ИЗВЕДЕ У ЕНГЛЕСКОМ ПАРЛАМЕНТУ.

КУЋЕ

СТАНОВНИКА ЗАПАДНОАФРИЧКИХ ОСТРВА БИСАГОС ПОДИГНУТЕ СУ ОКО ВЕЛИКОГ ДРЕВЕА ТАКО ДА СТАБЛА СЛУЖЕ КАО ГЛАВНИ ПОТПОРНИ СТУБОВИ, А ГРАНЕ И ЛИШЋЕ КАО КРОВ.

Натхис

УРЕЗАН НА ЗИДУ ЦРКВЕ У ЕШВЕЛУ (ЕНГЛЕСКА) ОПИСУЈЕ КУГУ КОЈА ЈЕ ОПУСТОШИЛА ЗЕМЉУ 626. ГОДИНЕ.

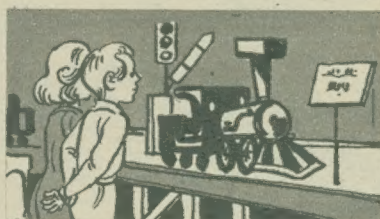
1236/2

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

● латински израз »lupus in fabula« у буквалном преводу значи вук у причи, односно »ми о вуку а вук на врата« а употребљава се кад изненада наиђе неко о коме се баш разговарало.

● железнички музеј основан је 1950. године у Београду, као први технички музеј у нашој земљи. У њему се, између осталог, налазе макете старих локомотива и документација о првим железничким пругама у

Југославији. У музеју се налази и збирка ваздушних кочница система Божић која је 1928. проглашена за најбољу у свету.

● сматра се да су за веслачки спорт знали још Египћани, пре око 2500 година. Ни Венецијанцима, пре неколико векова, овај спорт није био непознат. Прве трке веслача у новије време одржане су у Енглеској 1715. године. Трке је организовао на Темзи ирски глумца Томас Доget а повод му је било крунисање енглеског краља Џорџа I. Године 1829. одржан је први суочет између студената универзитета Оксфорда и Кембриџа.

● за најдужи филм сматра се филм Јапанца Масаки Кобајашија »Људска судбина«. Филм траје осам часова и педесет минута. Радња филма одвија се у Манџурији за време јапанске окупације у току другог светског рата. Филм је подељен у

три дела: Нема више велике љубави; Пут ка вечности; Војникова молитва. Треба напоменути да филм није прављен према познатом истоименом роману француског писца Андре Малроа, већ према роману јапанског писца Ј. Гамикаве.

● Абрахам Њуланд (1730—1807) благајник енглеске банке, осећао се толико одговорним за поверени му новац да је пуних 25 година, сваке ноћи, спавао у банци.

● француски краљ Луј XI и енглески Едуард IV срели су се 1475. године у Пикинију у Француској да би склопили савез. Међутим, како су један у другом имали премало поверења састанак се одржао у одаји преграђеној решетком.

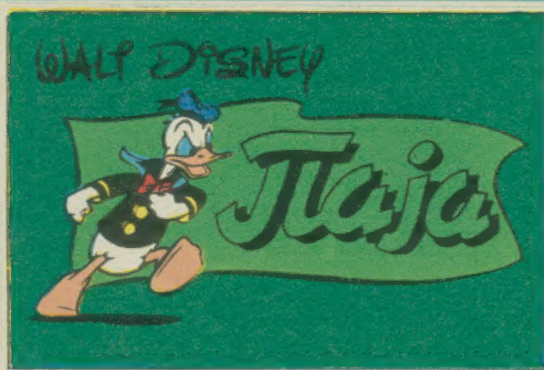

● највећи глобус на свету налази се у Савани у САД. Ова лопта напуњена гасом има пречник од скоро педесет метара.

● од свих јела на свету највише је оних која се справљају од пиринча.

ВЕЛИКИ ШПИЈУНИ

ЈЕДНА ГА ЈЕ ВОЛЕЛА А ДРУГА ИЗДАЛА. АЛИ ПРИЧА О ЗОРГЕУ ЗАВРШАВА СЕ НЕКОЛИКО ГОДИНА ПОСЛЕ ЊЕГОВОГ ПОГУБЉЕЊА, КАДА ЈЕ ИГРАЧИЦА КИОМИ, ОЧИЈУ РАШИРЕНИХ ОД СТРАХА, БЕЖАЛА ПУСТОМ УЛИЦОМ ПРЕД ДВОЈИЦОМ МУШКАРАЦА.

Ако је велики мајстор шпијунског заната заиста мртав — она ће моћи да се „уда“ за њега — поми-сао довољно морбидна за сваког другог, али не и за заљубљену Јапанку. Зубар би извукао златне пломбе из његове вилице, а јувелир направио од њих венчани прстен који ће Ханако-сан носити целог живота. Док је клечала крај реке на суморном затворском гробљу и док су ашо-ви радника мукло ударади о ковчег избацујући земљу, она се по ко зна који пут питала: да ли ће у сандуку заиста наћи кости Рихарда Зоргеа...?

КО ЈЕ У КОВЧЕГУ?

Смртна казна над једним од највећих совјетских шпијуна била је извршена у Јапану, у којном затвору Сугамо, пре неколико година, али Ханако-сан тек сада је успела да од јапанских власти добије дозволу за отварање гроба. На затворском гробљу бледи зраци сунца осветлили су дрвени сандук који су радници извукли из раке. И док су отвара-ли поклопац жена је клечала склопљених руку и главе сакнуте као у молитви.

Рихард Зорге је погуб-

љен пет година раније, бар тако су тврдила званична документа. Према томе, у ковчегу ће Ханако-сан наћи само остатке човека кога је некад волела — његов скелет. Ако буде мали, гробари ће га поново за-творити у сандук и закопати а она ће и даље веровати да можда Рихард Зорге никад није ни био погубљен. Ако скелет буде велики, пажљиво ће га испитати. Потражиће прелом на ноzi, озледу на вилици и златне зубе. Када га препозна, њеног Зоргеа, онда ће га пренети на гробље у близини Токија где ће моћи редовно да га посећује.

Девет последњих година Зоргеовог живота Ханако-сан је провела поред великог шпијуна који је Совјетима и савезницима одао низ најважнијих немачких тајни. Радио је у Јапану и био китимин при-

јатељ великог броја немачких дипломата. Он је јавио да Јапан спрема напад на Перл Харбор који су држали Американци и британску базу у Сингапуру. Али му нико није веровао. Када је Зорге неде-

љама пре немачког напада на Совјетски Савез обавестио Стаљина о томе, совјетски вођа је пренебрегао то упозорење. Овако неповерење коштало је Совјете милион војника и омогући-

ло Хитлеру да стигне до Москве.

Ханако-сан се поносила својим Зоргеом а била је дубоко постиђена што је једна жена њеног нагода издала овог човека. Тако барем гласи једна од вер-

зија о хватању совјетског шпијуна о коме су већ и књиге написане, али вероватно цела истина није речена. Бар не о његовом интимном животу.

Рихард Зорге је готово свако вече проводио у ло-

КРАЈ У ШАНГАЈУ

КАЛЕНДАР ФРАНЦУСКЕ РЕВОЛУЦИЈЕ

Одлуком Конвента од 24. новембра 1793. године у Француској је уведен републикански календар који се умногоме разликовао од дотадашњег календара, односно календара који се данас користи у великом делу света.

Према републиканском календару, година је подељена на 12 месеци, сваки месец имао је по 30 дана, тј. година је имала укупно 360 дана. Допуна до 365 дана направљена је тако што је додато још пет свечаних дана и то: дан врлине, дан генија, дан рада, дан уверења и дан награда. А свака чет-

врта година имала је још један дан — Дан револуције. Нова имена месеци-ма дао је Фабре д'Еглантине, француски песник и члан Конвента, који је касније као присталица Дантона гиљотиниран.

Месеци су били подељени на јесење, зимске, про-

лећне и летње, а рачунање године почињало је 22. септембра када је наступала јесења равнодневица — еквиноцио.

јесењи:

— ВАНДМИЈЕР — први месец, од лат. vindemia — берба

— БРИМЕР — од la brume — магла
— ФРИМЕР — од le froid — мраз, зима

зимски:

— НИВОЗ — од лат. nivus — снажан, пун снега
— ПЛИВОЗ — од лат. pluvia — киша
— ВАНТОЗ — од лат. ventosus — ветровит, превртљив

пролећни:

— ЖЕРМИНАЛ — од лат. germen — клица, изданак
— ФЛОРЕАЛ — од лат. florens — цветан, пун цвећа

— ФРЕРИАЛ — од la fraîche — ливада за се-но, траву)

летњи:

— МЕСИДОР — име од лат. messius — берба и грч. doron — дар
— МЕРМИДОР — од грч. тхерме — топлота и дорон — дар
— ФРИКТИДОР — од лат. fructus — плод, род и гр. doron — дар

Према овом календару, нова ера је почела 1. вандмијера прве године, односно 22. септембра 1792. године.

Републикански календар званично је укинуо Наполеон 1805. године.

калу Фуџи у Токију. Његове очи нису се скидале са мале Киоми, звезде ка-барета. Али, мада је овај мајстор шпијунаже сваке ноћи гледао исту предста-ву, играчица Киоми као да га није ни примећивала. Чудно! Јер она је веома желела да се упозна с њим. То је била њена дужност. Добра играчица истовремено је наступала у улози доброг агента јапанске контраобавештајне службе. А задатак који је добила гласио је: ухватити у замку најопаснијег шпијуна у Јапану — Рихарда Зоргеа.

ЦЕДУЉА У ЦЕПУ

Јапанска тајна служба је помишљала да је Зорге совјетски шпијун, али то никако није могла да докаже, тим пре што је радио за јапанске савезнике, Немце. Осим тога, Зорге је био интимни пријатељ немачког амбасадора и одржавао веома блиске везе са људима у јапанској влади. Кемпеи Таи, јапански контраобавештајна служба, сумњала је да многе највеће војне тајне стижу на сто јапанског цара тек пошто их је Зорге послао у Москву. Зато су га упорно и стрпљиво пратили, њега и све његове познанике и скупљали податке.

И док је једне ноћи посматрао малу Киоми како игра на подијуму Фуџи

клуба, примио је на цедуљи нове информације које је требало да пошаље у Москву. Ставио је цедуљу у џеп, испружио ноге испод стола и испио свој сак. Знао је да исте ноћи мора да оде до куће на обали и пошаље радиограм. Не сме више да губи време око лепе Киоми која ни мало не мари за њега.

Али то вече свакако није било обично. Управо кад се спремао да пође, пришла му је јапанска играчица и замолила га, после краћег разговора за столом да је повезе кући. Зорге је оклевао. Знао је да га баш вечерас, због посла који је

морао да обави, ова девојка може увући у невољу, али је опасност била део његовог живота. Најзад, он развуче лице у осмех и рече на савршеном јапанском:

— Узмите своје ствари. Крећемо одмах.

ТЕЛЕФОН ТАЈНЕ ПОЛИЦИЈЕ

Зорге је возио брзо али не према ставу лепе играчице. Кренуо је према обали и девојка-агент почела је да брине. Била је сигурна да је Зорге управо примио неку поруку, видела је кад је ставио у џеп и знала да ће је за један сат најкасније послати у Москву. Како да га спречи у томе? У једном тренутку приметила је да је Зорге извадио картицицу из џепа и пустио да је ветар однесе далеко од кола.

Киоми се окренула према возачу и насмешила: да ли би био љубазан да стане крај прве телефонске говорнице? Она мора да се јави мајци да ће закасни. Број који је позвала, док је Зорге чекао у колима, био је телефон Кемпеи Таи. Рекла им је место на коме треба да потраже папир избачен из кола, и напоменула да иду према Зоргеовој вили на обали мора.

И док је Киоми припремала вечеру у усамљеној кући на обали, Зорге се извинио за тренутак. Сео је у чамац и одвезла морем окупаним месечином до рибарског бродича на коме је совјетским агентима предао поруку за Москву. Био је октобар 1941. године и његов последњи шпијунски посао у животу.

ПУЦЊИ НА УЛИЦИ

Верна Ханако-сан никада га није није видела. Ништа није могла да учини да би спречила извршење смртне казне у новембру 1944. године, три године после хапшења, три године пуне испитивања и злоставања у јапанским затворима. У ствари, она није била сигурна ни да је Зорге заиста мртав и зато

МИНИ КВИЗ

- 1 Мегават је: електрична јединица, нидијско јело, стил у музици?
- 2 Како су називали беседнике у Хелади?
- 3 Фридрих Физичар и природњак Реомир (1683—1757) конструисао је термометар подељен на 80 или 100 степени?
- 4 Роман „Вашар таштине“ написао је познати енглески романијер: Џон Голсворти, Чарлс Дикенс, Вилхелм Текери?
- 5 Чудовиште Минотаура убио је у критском лавиринту митолошки херој: Тезеј, Ахил, Одисеј.

ОДГОВОРИ:

1. Електрична јединица, нидијско јело, стил у музици, 2. Тезеј, 3. Реомир, 4. Вилхелм Текери, 5. Тезеј.

ПОТЕРА ЗА МЕХМЕДБАШИЋЕМ

Мухамед Мехмедбаша био је, поред Гаврила Принципа, један од учесника у сарајевском атентату на Франца Фердинанда 1914. године. Бежећи испред потере, пребацио се у Црну Гору, али је аустроугарска обавештајна служба ускоро сазнала да се он налази у Никшићу. Бечки министар спољних послова захтевао је од црногорске владе да Мехмедбаша изручи на основу конвенције о предаји злочинца. Пламенац, министар спољних послова на Цетињу одговорио је да је Мехмедбаша ухватио у Никшићу, да је у затвору признао суделовање у атентату, али да је 14. јула „успео да побегне“. Пламенац је навео да је његова влада издала „строге наредбе“ да се Мехмедбаша „ухвати“, али „ако га ухвати“ нема намеру да га преда Аустријанцима, већ ће му судити црногорски суд.

Како је Беч стално инсистирао на хапшењу Мехмедбаша, црногорска влада је морала да расписне потерницу за „одбеглим“ атентатором, на је чак организовала „потере“ у никшићкој области. Куће су претресане, извођене рације, само да би се на моћну Аустро-Угарску оставио утисак да Црна Гора не сноси кривицу за бекство Мехмедбаша из затвора.

За то време, Мухамед Мехмедбаша се налазио у Даниловграду, скривен у кући Николе Веласевића. Трагање аустроугарских агената и доушника по Црној Гори за једним од учесника сарајевског атентата остало је безуспешно. Бечка обавештајна служба, све до распада монархије, није сазнала да иза овог бекства стоји црногорска влада нити где се крије Мехмедбаша.

је сада клечала крај отвореног сандука и испитивала огроман мушки костур. Да, скелет очигледно није припадао Јапанцу. Врат је био преломљен, што је значило да је човек био обешен. Године надања, али и сумње биле су за њом. То су заиста остаци Рихарда Зоргеа.

На гробљу крај Токија, где је поново сахрањен један од највећих шпијуна у историји човечанства, одржана је мала скромна церемонија. Леп црни мермерни споменик, на коме је уклесан део легенде о Рихарду Зоргеу, стоји данас међу кипарисима. Ханако-сан редовно посећује његов гроб. Она и даље воли успомену на човека који је после смрти проглашен за хероја Совјетског Савеза, она је у спомен на њега чак написала и књигу.

Али, ту није крај приче о Рихарду Зоргеу и две жене: о једној која га је

волела и о другој која га је издала.

Рат је давно прошао и у једном ноћном локалу у шангајској луци играчица по имену Киоми побега је са подијума не завршивши своју тачку. Очију раширених од страха бежала је пустом улицом слушајући за собом журне кораке двојице мушкараца које је запазила у локалу док је играла. Није могла да им побегне. У мирној ноћи зачули су се пуцњи и неколико тренутака касније су у улици савијеним пронашли тело играчице Киоми, жене која је издала Рихарда Зоргеа.

Података нема о њеним убицама, али су сви склони да верују да је, после године година, Рихард Зорге најзад освећен.

Наша експедиција на Хималајима

МАКАЛУ, ПРЕДАЋЕШ СЕ!

МИКРОФОНИ У ХРАМУ — У близини града Дарана, у једном храму одржавала се миса. Сазнавши за нашу експедицију свештеници су јој се обратили преко микрофона и пожелели успех.

ТОВАР ОД 7 ТОНА — У Дарану су експедицију сачекали носачи који потичу из племена Раја. А до базе и табора, терет тежак око 7 тона, који се састојао од 4.000 метара канапа (100 метара ужета тешко је око 4 килограма а на Хималајима ће иза њих заувек остати 3.000 метара), бомби с кисеоником, ципела, шатора... носили су висински носачи из племена Шерпеса. Чак су и жене стављале на леђа терет тежак око 30 килограма.

НАЈКЕ ПРОВЕРАВА — Сваког дана, пред вече, после исцрпљујућег пешачења кроз прашуму, подизан је логор, обично на некој заравни. Тада је шерпески вођа — најке прозивао сваког носача, проверавао и записивао да ли је стигла сва опрема за коју су били задужени.

... И БРВНА — У близини базе налазила се брза, ледничка река која се морала прелазити и неколико пута дневно. У почетку, алпинисти су газили кроз њу, а затим су се досетили: на њеном суженом делу поставили су балван преко којег се морало пузити.

ВРУЋИНА У СНЕГУ — Иако је ноћу на Хималајима температура често и минус 30 степени, преко дана је понекад веома вруће. Тако су се Радован Ридл, ТВ-сниматељ, Нејц Заплотник и Јанез Злончар мало „раскомотили“ када су се из табора 3 вратили у базу.

ПИРИНЧАНЕ ТЕРАСЕ — Пут до Хималаја водио је кроз терасасте непалске равнице засејане пиринчем. Наводњавање ових поља не представља тешкоћу, јер се вода сама слива са околних брда и плави их.

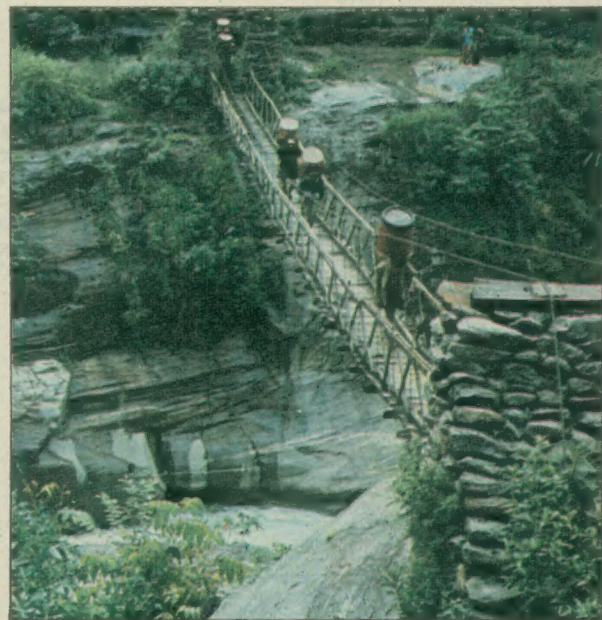
ОДМОР ПОД ПИПАЛОМ — Температура је дању често прелазила и 40 степени. Зато је свима добро дошао одмор у хладовини циновског дрвета „пипал“. После кратког окрепљења експедиција је настављала кроз прашуму препуну звери, змија и — пијавица. Оне су представљале праву напаст, проналазили су их свуда, под оделима, у ципелама, по лицу, рукама.

ПИЋЕ ЗА ГОСТЕ — Девојчица је пожелела да угости Југословене. Зато је пред њима спремила „чанг“, алкохолно пиће слично пиву које се прави од једне врсте проса.

ПОД ЦИЉЕМ — Најзад, 18 дана од када је кренула из Љубљане, експедиција је стигла до реке Арун, близу Макалуа, и на обали подигла логор. Тих дана киша је непрестано падала јер је био крај монсонског периода и река нагло надохшла.

ПРЕКО ВИСЕЊЕГ МОСТА... — На путу према месту које је одређено за базу експедиција је прелазила и преко оваквих мостова. Често је била потребна и акробатска вештина да би се прешло на другу страну кањона или реке, поготову ако су мостови направљени само од две лијане.

БЕЗ МАСКЕ С КИСЕОНИКОМ — Чак и на висини од 8.000 метара Зоран Бешлин није ставио маску јер се 45 дана постепено навикавао на висину.

СЛОБОДНО ПОПОДНЕ — Слободно поподне се обично користило за писање дневника и писама, мењање филмова у фото-апаратима... Зоран је морао да поправља магнетофон који се покварио. Преко радио-апрата слушали су музику, нарочито из станице Бангладеш коју су најлакше „хватали“.

ЧОВЕК ПТИЦА — Наши алпинисти су изабрали најтежи прилаз врху — са јужне, готово вертикалне стране. Он се сада зове — Југословенски гробен. Чланови експедиције, њих 21, одржали су реч коју су дали на поласку — Макалу је побеђен!

УЖЕТОМ ДО НЕБА

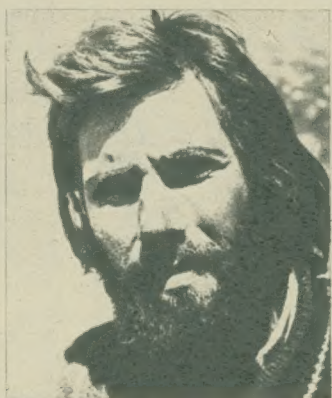
Седео сам у рупи коју сам успео да направим у залеђеном снегу испод једне стене. Повремено сам скидао рукавице, хукао у укочене прсте луду верујући да ће ме тај умртвљени дах макар мало загрејати и трљао лице које ми је вероватно било потпуно модро од хладноће. Зурио сам у мрак, напрезао очи већ обневиделе иако нисам знао шта бих желео да угледам. Смирзавао сам се и кочио, јечао, нештајао...

Око мене све је изгледало нестварно. Свуда је владала невероватна тишина, чак ни звуке у себи нисам наслућивао, као да ми се сва крв угушала, па тако густа није могла да ми покреће срце.

У овим кратким тренуцима када сам долазио свести примећивао сам у даљини оштре врхове о које се пре ламала месечина. Подсетили су ме на мој Триглав и оно брдо у близини Љубљане на којем сам, у почетку невесто, учио како се помоћу клинова и ужета пење уз планину. Зашто овде нема успињача. Свашта ми је падало на памет.

Изненада, до мене је допрла нека чудна музика која ме је потпуно разбудила, попут оне коју сам двадесетак дана раније чуо у једном храму недалеко од града Дарана у Непалу. Звучи, саткани од прапораца и звончића, кувитдали су се

Осећао сам замор у свом делу тела, али био сам решен — попећу се на врх!

ДВАДЕСЕТ ШЕСТОГОДИШЊИ ЗОРАН БЕШЛИЋ — ОД ВРХА МАКАЛУА, ЈЕДНОГ ОД НАЈВИШИХ НА СВЕТУ, ДЕЛИЛО ГА ЈЕ САМО 15 МЕТАРА!

око мене и одједном — нестали.

Да ли све то сањам? Зар се заиста налазим на висини којом лети „Боинг“ или „ДЦ-9“, а ипак на земљи? Био сам петнаестак метара пред циљем, под самим врхом Макалуа, на Хималајима, високим 8.481 метар, без довољно снаге и — кисеоника.

СВЕТСКИ РЕКОРД

У лето 1975. године објављен је конкурс за експедицију која ће на јесен кренути на Хималаје да би освојила Макалу, пети по ве-

НАЛАЗИО СЕ НА ВИСИНИ КОЈОМ ЛЕТИ »БОИНГ« ИЛИ »ДЦ-9«, НА ОКОМИТОЈ СТЕНИ ПОКРИВЕНОЈ СНЕГОМ И ЛЕДОМ, КАДА ГА ЈЕ СНАГА ПОТПУНО ИЗДАЛА.

личини врх на свету. Међу најбољима, а било нас је двадесет и један, налазио сам се и ја.

На пут смо кренули 11. августа авионом из Љубљане у Делхи а потом возом до непалске границе. Недалеко одатле, у малом

могле да се огреју, скувају чај и преноће.

По подне 6. октобра Стане Белак и Марјан Манфреда постали су први Југословени који су се попели на Макалу. Тада је двадесет седмогодишњи Манфреда поставио јединствен светски ре-

желео да послушам. Сунце је још било високо на небу а мени је преостало само 300 метара до врха.

Сат и по касније угледао сам Јанеза како се враћа са врха. Позвао ме је да и ја сиђем у табор 5. Иако ми је боца с кисеоником била готово празна, одбио сам и наставио да пузим уз оштру стену. Све теже сам дишао, осећао сам замор у сваком делу тела. Јак ветар ме је бацао у страну. Али, био сам решен — попећу се на врх!

Преостало ми је још само 50 метара. И баш тада ми је нестало кисеоника. Не, нисам се уплашио да ћу умрети, наоко ми је срце ударило као лудо а ноге отежале, као да су од олова. Чим је сунце зашло, постало је несносно хладно а ја сам се и даље пењао. Најзад ми је преостало само 15 метара...

А онда сам стао, нисам могао даље. Пао сам у једно удубљење...

Осећао сам како се полако смирзавам. Ипак, нисам се уплашио, трудио сам се да не заспим. Једном мора да сване, говорио сам гласно.

У бунилу сам дочекао јутро, а онда сам полако почео да се спуштам. Тек 100 метара ниже сетио сам се да имам токи-воки. Позвао сам базу и прво што сам упитао било је: — Има ли поште за мене?

РЕЗЕРВАЦИЈА ЗА ВРХ

Када експедиција жели да освоји неки планински врх, прво мора да га — резервише. Зато подноси молбу влади у чијој се држави налази та планина а она је потом разматра и одређује термин када експедиција може да крене. Само две екипе годишње могу да крену, и то пре или после монсунских киша. Тако је Монт Еверест „распродат“ за следећих неколико година а Макалу је био „слободан“ само у јесен 1975. године. За то успињање на овај врх дуго преко 8000 метара, плаћа се непалској влади 800 долара.

1954. година — Французи су пошли на Макалу али нису успели да га освоје због јаког ветра који је непрестано дувао.

1955. година — Кренула је још већа француска експедиција која је открила приступ врху са северозападне стране.

1970. година — Са исте стране два Јапанца су стигла до врха.

1971. година — Од три Француза двојица су успела да се попну на врх.

1972. година — Југословенска експедиција пошла је на Макалу, али због лошег времена није успела да га освоји.

1973. година — Аустријска експедиција пошла је путем којим су годину дана раније кренули Југословени. Стигла је на висину од 7400 метара а Рајнолд Менсер, један од најбољих светских алпиниста, није могао да поверује да су се Југословени у претходном покушају успели на висину од 8100 метара.

1974. година — Међународна експедиција у којој се налазио и Југословен Матија Малежић стигла је на висину од 7800 метара.

1975. година — Осам чланова југословенске експедиције попело се на Макалу са јужне, најнеприступачније стране која је скоро потпуно вертикална.

граду Дарану, сачекало нас је 300 носача који су следећих дана, путем дугим преко 200 километара, преко брзака, и кроз прашуму, по врућини од 40 степени или леденој киши, носили заједно са нама алпинистичку опрему тешку око 7 тона.

Петог септембра, осамнаестог дана пешачења, стигли смо до једне заравни на Хималајима где смо подигли мали логор. Ту смо направили план нашег успињања до врха и поделили се у пет екипа. Требало је да се свака група наизменично пење према врху и да на већим висинама остаје 5—6 дана а затим се поново враћа у ову базу која се налазила на висини од 4950 метара. То нам је било неопходно, не само ради одмора већ и да бисмо се привикли на висинску разлику, недостатак кисеоника и ниску температуру. Зато смо до висине од 8.000 метара направили пет табора где су екипе после напорног пењања

корд — на тако велику висину успео се без маске с кисеоником. Своју боцу дао је старијем другу Велаку јер се његова била покварила.

До 10. октобра још четворица алпиниста успела су се на врх. Тога дана тридесетогодишњи Јанез Должан и ја налазили смо се у табору 5, на висини од 8000 метара.

ИМА ЛИ ПОШТЕ?

Целе те ноћи нисам могао да спавам. Чим је свануло, Јанез је кренуо уз залеђену литицу а нешто касније, око 7 сати, пошао сам и ја.

Око 13 часова, токи-вокијем сам позвао базу и друговима саопштио да добро напредујем али ми се чини да боца са кисеоником испушта гас. Саветовали су ме да се одмах вратим, док је још дан. Нисам

Читав дан двадесет шестогодишњи Зоран Бешлић спуштао се до табора 5. А када је најзад стигао у базу, његови другови су безуспешно покушавали да му врате крв у беживотна, одрвенела стопала.

И поред несносних болова и температуре од 40 степени, наредник осам дана он је са осталим члановима експедиције пешачио до Тум лингара, најближег града у којем постоји аеродром.

У новембру, у Клиничком центру у Љубљани, Зорану су одсечена оба стопала. Али, он ипак каже: — И даље ћу планинарити.

Б. Јеренић

ЧУДОВИШТЕ ИЗ ЛОХ НЕСА

ИАКО БРИТАНСКЕ ВЛАСТИ НЕ ВЕРУЈУ У ПОСТОЈАЊЕ ЈЕЗЕРСКЕ НЕМАНИ, ИПАК ЈЕ ДО-
НЕТ ЗАКОН КОЈИ ЗАБРАЊУ-
ЈЕ ЛОВЦИМА ДА ЈЕ УПЕЦАЈУ,
УХВАТЕ ИЛИ УБИЈУ!

Лох Нес, највеће је-
зеро у Шкотској и даље
чува тајну. Од памти-
века, када су становници
овог краја први пут посу-
мњали да се испод мирне
површине воде крије необи-
чно чудовиште, па све до
данас нико није поднео до-
вољно чврсте доказе који
би могли да разубере сум-
њалице.

ШТА ЈЕ НЕСИ?

Чудовиште је названо
„Неси“, рекло би се из ми-
лоште, иако се мишљења
оних који верују да нечега
има у језеру потпуно раз-
ликују: једини тврде да је то
подморница, други — праис-
торијско биће, а трећи чак
да је ваздушним брод не-
ке непознате планете. За-
нимљиво је, међутим, да
већина научника заинтере-
сована за тајну Лох Не-
са сматра да у његовим ду-
бинама заиста живи можда
цела породица необичних
бића.

Језеро је дуго 39 киломе-

тара, просечне ширине 2 ки-
лометра а дубине 250 мета-
ра. Његове тамне воде сва-
како да крију неку тајну
јер за последњих 45 година
начињено је превише фото-
графија тајанствених обје-
ката или бића која се по-
маљају из језера да би све
могло бити превара доко-
них или злонамерних људи.

„Неси“ је чак била 1959.
године снимљена филмском
камером, а филм су, квад-
рат по квадрат, испитали
стручњаци за авио-фотогра-
фију Британског краљев-
ског ваздухопловства. У об-
ласти целулоидне траке за
њих свакако нема тајни.
Њихов закључак гласио је:
предмет на површини во-
де није ни брод ни подмор-
ница, „што оставља места
за закључак да је веро-
ватно живо биће“. Струч-
њаци мисле да је „Неси“
пливала брзином од око 15
километара на час, да је
дугачка 30 метара, широка
готово 2 метра, а висока ви-
ше од 1,5 метар.

Поводом овог налаза вој-
них стручњака, лорд Ша-
клетон, британски министар
за ваздушну одбрану, рекао

је следеће:

— Некада нисам веровао
у чудовиште из Лох Неса,
али сада сам збуњен. Тешко
би могао да оповргнем твр-
дњу изнету у извештају.

ПЛАШИ СЕ БУКЕ

Од марта до октобра сва-
ке године стотине радозна-
лаца логорују на обалама
овог језера у нади да ће у-
гледати чудено чудовиште
крз сочива својих догле-
да или телескопских сво-
јих камера. Ако је верова-
ти овим занесеницима, „Не-
си“ се сваки час појављује
на површини језера, па и-
пак, јасна, чиста, добро изо-
штена фотографија још
није начињена.

И у давној прошлости љу-
ди су, живећи у околини
језера, сматрали да се неко
необично биће крије у ње-
говим дубинама. Прва забел-
ешка о чудовишту потиче
из 565 године н.е. када је
свети Колумба, опат од Јо-
не, „грозно наредио немани
да се врати у дубине из

којих је дошла“. „Неси“ је
то и учинила веома послуш-
но и од тада су многи за-
пажали да се водено биће
плаши буке.

У последње време трага-
ња су предузета уз помоћ
најсавршенијих справа. Пр-
ви сонари нису били поузд-
ани јер су хватали објекте
од стрмих подводних лити-
ца језера Лох Нес. Али у
лето 1968. године, када је
опробана нова врста овог
апарата, усањена на Уни-
верзитету у Бирмингему,
научници су открили не-
што веома необично. Истра-
жујући језерске дубине
запазили су да се под во-
дом креће неко велико те-
ло!

Пре кратког времена гру-
па америчких истраживача
из Бостона успела је да под
водним камерама сними не-
ман из Лох Неса. Вар тако
тврди шеф екипе, Роберт
Рајнс. Он је изјавио да фо-
тографије начињене у ду-
бинама језера још нису по-
тпуно проучене, али да стру-
чњаци мисле, на основу до-
садашњег рада на изучава-
њу филмског материјала,
да „нечег има у Лох Несу“.

А британски природњак Пи-
тер Скот тврди да је на је-
дном снимку видео пера-
ја каква данас не постоје у
животињском свету.

ЈЕГУЉА ИЛИ РЕПТИЛ

Најомиленија теорија ис-
траживача Лох Неса гласи:
„Неси“ је нека врста огром-

Посејали стакло по иг

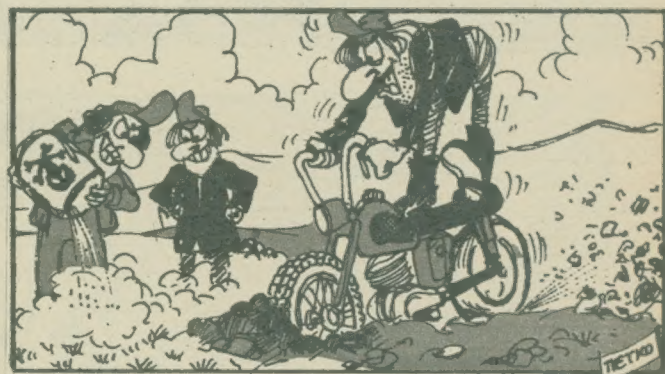
Спортисти радилице,
полиција, а понај-
више чувари игра-
лишта у Енглеској муче
необичну муку: нико од
њих не зна како да стане
на пут „дивљацима“ који,
пред најважније мечеве,
уништавају спортске тере-

не покушавајући да оме-
ту такмичења. Пре не-
колико година у граду
Халифаксу, на пример,
једна „банда“ малолетни-
ка посејала је током ноћи
стакленом срчом игралиш-
те за рагби. Сутрадан, не-
посредно пред почетак

Када су њешнаесћи љуш хулијани најали један
фудбалски клуб, ујрава је морала да га — расцусћи!

утакмице, крило из ма-
тичног клуба, Деја Рајнер,
приметно је делове пораз-
бијаних боца у трави. Оба-
тима су се роширила „у-
стрелце“ и прочешљала
цео терен. Утакмица је по-
чала сат касније, али су
зато играчи могли мирне
душе да обарају против-
нике у траву, без страха
од озледе.

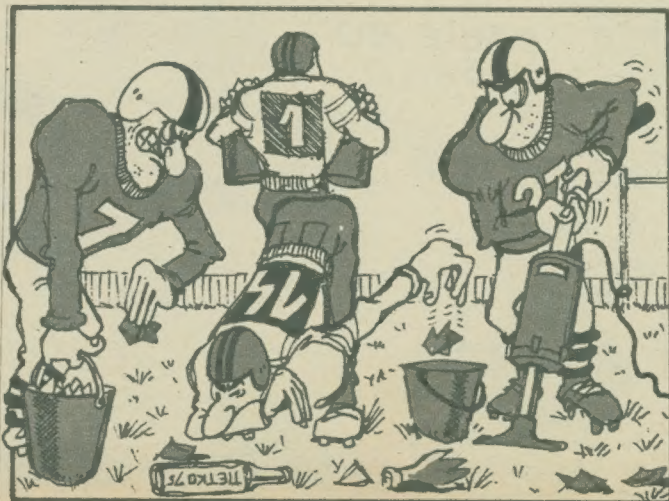
У Њумаркету су не-
позната лица на исти на-
чин покушала да омету
коњске трке посејавши
стакло по стази на чак и
у коњушницама. У Ливер-
пулу, 1967. године, једна-
ест дана пре почетка ве-
ликог такмичења у стил-
чезу, три групе хулигана
су истовремено нападе
стадион Ејнтри. Прва је
поразбијала сва стакла и

прозоре, уништила ограду
од жице и руинирала ку-
патилу, друга разорила
сигналне уређаје, а трећа
прскопала стазу.

Па ипак, штога је у ре-
кордном року била откло-
њена и трка је могла да
се одржи.

И у Вимблдоу 1961.
године хулигани су поку-
шали да омету тениски
шампионат тиме што су
употребили неку веома ја-
ку киселину да би униш-
тили чувени терен на ко-
ме рекете укрштају нај-
чувенији спортисти света.

Радозналци данима логорују на обали језера у нади да ће угледати чудено чудовиште.

лог рептила са дугим вратом из породице плезиосауруса који су тутњали земљином површином пре више од 100 милиона година. Како је овај плезиосаурус, односно његови преци из језера, преживео ледено доба — теорија не објашњава.

Мање романтична теорија гласи да чудовиште из Лох Неса у ствари није ништа друго до обична, али циновска јегуља какве океа-

нографи повремено хватају у великим морским дубинама.

Најчудније од свега је, међутим, што су британске власти, иако званично побијају сваку тврдњу о постојању неког живог бића у овом шкотском језеру, ипак 1934. године донеле закон по којем ловци не смеју да упецају, ухвате или убију чудовиште звано „Неси“!

М. III.

ралишту

Срећом учинили су то сувише рано, па су чувари подигли стаклену кућицу изнад оштећеног места да би штету отклонили.

Али четири године касније, када су хулигани и петнаести пут напали терене фудбалског клуба у граду Базилдон у Есексу, управа је морала да се преда и — распусти клуб! Они су наизма, наоружани секирама упали у клупску зграду, намештај претворили у иверје за потпалу, зидове, подове и прозоре потпуно демолирали и најзад се изгубили али не пре но што су целу зграду испрскали масном бојом.

Иначе, најчешћа мета рушитеља су травнати терени за голф којима, као што је познато, Енглеска не оскудева. Уобичајени методи хулигана су војна спидвеј мотоциклима по трави, при чему експери на гумама копају brazde

по тлу, ископавају бусене аштовима или поливају траве бензином који би за тим запалили.

Пре неколико година непозната лица су уништила терен за голф у Шилт дауну, у енглеској покрајини Сасекс, где је бивши енглески премијер Харолд Макмилан имао обичај да одигра по коју партију голфа. Они су сада хлоратом, снажним хемикалијом која уништава биљке, испрскали 18 ливада у дужини од 6 километара. Полиција је била убеђена да су то учинили селаци који се већ 26 година свете клубу јер су, до његовог оснивања, слободно напасали стоку на том терену. Они су у почетку скоро сваке ноћи долазили на игралиште за голф, сипали уље и креозот по трави, прескопавали бусене и крали моторне косилице.

М. Р.

ВЕЛИКИ СТРАХ РАЦЕ, ИЗГОРЕЋУ!

Кад год сам се играо, невоље су се просто лепиле за мене.

Школски распусти су ми увек били мелем за душу. Лепо је кад нема часова, стрепњи за оцене, учења и родитељских прекора због добијене тројке. Чини ми се да ми тада и душа лети оним гајом на периферији Сарајева у чијој близини станујем са родитељима и сестром.

А тај гај, заиста право је царство за играње. Чим сунце одскочи, ми, дечурлија, већ смо у њему. Разуме се, без Рацета, његовог брата Тацета, Милекса и мене друштво се досађује јер смо нас четворица „стручњаци“ да измислимо неку нову игру. Али шта то вреди кад нико од сарајевске деце није у игри малероз нији од мене. Које ме све невоље нису сналазиле!

два дрвета! — дао је нови предлог. — Не вреди да седимо!

Прихватили смо и приону смо на посао. Ваљда да не изневерим традицију, и овог пута сам се повредио. Посекао сам прсте и огребао бедро. Чекао сам да крв сама стане. Узалуд! Скокнуо сам до куће и на рану ставио неко средство за заустављање крварења и брже-боље шмугнуо напоље. Ипак, док сам излазио, мајка ме је приметила и покушала да задржи позивом на ручак. Није ми било до јела; наш логор, кућица од старих дасака, картона и лима од празних конзерви, морао је бити завршен.

Другове сам нашао у једној увалици окупљене око неке флаше, до-

је још мало течности, али... из флаше је букнуо огроман пламен.

Пре почетка овог експеримента Таце и Милекс су се склонили у страну али ја нисам! Желећи да све видим, чучао сам поред Рацета. У тренутку када је флаша букнула, Раце се препао, бацио пламену буктињу према мени и побегао десетак метара одатле.

Флаша ме је погодила право у чело. Шпиритус ми се разлио по глави и десној нози. Са њим се ширила и ватра. Гореле су ми обрве, коса, нога!...

Вриштао сам и дозивао у помоћ. Рукама сам ударао по глави, нози, па опет по глави!... Настојао сам да стресем са себе напаст која ме је прождирала.

— Раце, изгорећу! — понављао сам престрављено.

— Лези на земљу! Ваљај се! — викали су другови немоћни да ми по-

Вриштао сам и дозивао у помоћ, али помоћи није било.

Ломио сам ногу, утануо руку, био погођен у главу дијаболом из туђе ваздушне пушке, ломио стакло на наочарима и шта све још не!

Једног јулског дана 1973. године, нас четворица смо седели на трави у гају и размишљали шта би могло да нас размишља. Ништа нам није падало на памет. Додуше, Раце је нешто предложио, али се тиме није прославио: идеја није била нова!

— Хајдете да бар правимо „логор“ између она

пола напуњене безбојном течношћу. Узео сам бсцу у руке. На њеној налепници је писало: шпиритус.

— Да га запалимо! — јавио се Таце. — Баш да видимо шта ће бити!

Предлог је био примамљив. Раце је скинуо поклопац са флаше, улио у њега шпиритус и запалио. Течност је букнула, али пошто је било мало, пламен је почео да јењава. Да би га појачао, Раце је принео флашу поклопцу. Желео је да доли-

могну јер нико од њих није смео да ми приђе.

Бацио сам се на земљу и ваљао се по њој као помахнутао. Најзад сам угасио пламен и упутио се кући посрћући. Отац ме је одмах одвео у болницу. Из ње сам изашао сав у завојима. Плакао сам јер ме је болело. Плакале су и мајка и сестра, али од срце што сам остао жив.

Един Чолић,
Вишњик 3,
Сарајево

(Хоморар: 150 дна.) 11

Ко је била краљица од Сабе

БАЛКИС,

УЛИЦЕ ЈЕРУСАЛИМА блештале су на јутарњем сунцу док су се гомиле шаролико обученог света тискале по њему. Жамор пролазника и цика деце одједном су се утишале: све очи су се окренуле ка величанственој поворци која је управо пролазила кроз градску капију. Људима је застајао дах од дивљења кад су угледали раскошно обу-

чене ратнике и тешко натоварене камиле. Међутим, оно што је привукло њихову пажњу није била само величанствена поворка, већ и златна носиљка иза чијих се лелујавих завеса налазила — краљица од Сабе! Тако је по библијској легенди изгледао долазак чувене краљице мудрог цару Соломону.

КО ЈЕ БИЛА краљица од Сабе, како јој је било име, где се налазила земља којом је владала? То је мистерија коју научници управо настоје да реше. Једини путоказ у њиховим истраживањима представљају легенде које се вековима преносе с колена на колено. Једна од најстаријих је она која приповеда да је Сабом, државом на југоистоку Арабије, владала принцеза Балкис. Она је, како легенда каже, путовала у Јерусалим да би проверила да ли су приче о мудрости цара Соломона тачне. Да ли је радознала Балкис загонетна краљица од Сабе?

СЛИЧНА ЛЕГЕНДА већ знаја је и за абисинијску краљицу Негесту-Азев за коју се претпоставља да је дуго боравила на двору мудрог цара. Негеста-Азев је, по легенди, чак постала Соломонова жена и с њим добила сина Менелика од кога је, како се верује, потекла династија етиопских царева. Постоје и претпоставке да је краљица од Сабе дошла из Индије или са Далеког истока, засноване на причи да је она Соломону донела на дар многе ретке зачине. Међутим, баш тај необичан али скупocen дар поново нас враћа на теорију да је краљица од Сабе заправо принцеза Балкис јер — и у Сабини се гајили зачини!

НЕГЕСТА-АЗЕБ ИЛИ ХАТШЕПСУТ?

РАСПРАВЕ НАУЧНИКА о томе где се налазила земља краљице од Сабе поново су се распламсале 1860. године када је у Јужној Родезији откривен град Зимбабва. Многи су били уверени да је Зимбабва, чије су зидине од огромних каменних блокова сиве боје, палате и храмови сведочили о некадашњем богатству, престоница краљице

од Сабе. Али, када је енглески археолог Дејвид Мек Ивер утврдио да је град подигнут у 14. или 15. веку наше ере, ове претпоставке су пале у воду јер — краљица од Сабе, уколико је уопште и постојала, живела је у 10. веку пре н. е.

ЗАНИМЉИВО је и мишљење неких научника да је краљица од Сабе, заправо, могла да буде и нека од египатских владарки. Али, у време кад је живео Соломон (971—935. године пре н. е.) у Египту није постојала краљица која би одговарала описима краљице од Сабе. Египат је имао једну изузетно мудру и лепу краљицу, по имену Хатшепсут, али пет векова раније. Међутим, неки научници верују да је Хатшепсут у ствари живела у Соломоново време и да је грешком смештена у 15. век пре н. е.

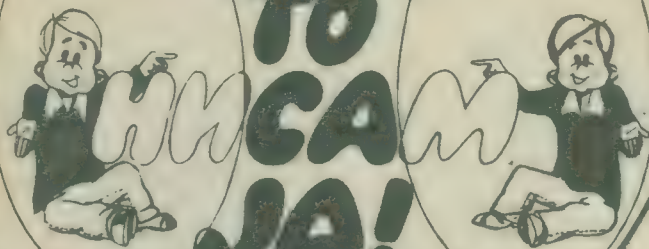

ОНИ КОЈИ ДОПУШТАЈУ могућност да је краљица од Сабе заправо Хатшепсут, позивају се на слике са зинова храма у Деир ел Бахарију. На њима је приказан цео ток путовања краљице Хатшепсут негде на север, можда у земљу Пунта где се налазила Соломонова трговачка лука. Слике приказују и дар који је Хатшепсут тамо добила: мајмуне и саднице дрвећа чија се смола користила за религиозне обреде. А легенде кажу да се у време кад је у Јерусалиму боравила краљица од Сабе из далеког Офира вратила Соломонова експедиција и донела управо мајмуне и саднице тог дрвећа. Да ли је ова теорија најближа истини.

ИЗВИНИТЕ, ТО НИ САМ ЈА!

је пао на памет да побегнем од куће. Неправда — мислио сам. Ја овде сам у четири зида, а Тома трчи за лоптом, има поред себе другове...

Тако је дошао 25. август. Устао сам доста касно, по обичају намрштен, и на питање шта ћу да доручкујем мрзовољно одговорио мајци:

— Јаје на око. — Мајка која је била усред неког великог посла, оставила је све и пришла шпорету. Али, уместо на око, направила је кајгану. Мени кајгану! (Сад ме је срамота кад мислим на то.)

Као да је у мени прорадио вулкан. Бесан, устао сам од стола, обуо патике и изашао. Побегло сам од куће!

Није прошло дуго, а ја сам схватио да не могу да се старам о себи. Тако сам желео да се вратим кући, мајци. Али, ма колико да ми је било тешко, нисам смео. Плашећи се батина наставио сам да лутам...

Како су ми касније испричали, Тома се са распуста вратио два дана раније него што му је мајка рекла. То је можда било пресудно. Уместо срдачног дочека мајка је, пошто лично као два клубета памука, помислила да сам то ја и добро га истукла. Док је он успео да докаже свој „идентитет“, већ је платио за моју кривицу.

Мене је после неколико дана срео у Обреновцу наш комшија који је знао да сам побегао од куће и вратио ме натраг. Кад сам стигао, маму је већ био прошао бес.

Ко зна, можда је Тома тада проклињао што смо близанци. Не знам. Знам само да ми се таква грешка у животу више неће десити.

Борислав Зеклић,
Нови Београд
(Ховорар: 150 дан.)

СЕДАМДЕСЕТОГОДИШЊЕ БЛИЗНАКИЊЕ

Моју сесту Јефимију и мене људи и дан-данас замењују јер смо веома сличне. То, да знате, није увек згодно. Једном је она била неком дужна, а није на време вратила, а мене су напали и једва сам доказала да то нисам ја. И била сам врло увређена и понижена. Иначе, нисмо ми баш тако исте. Моја сестра је пржаве нарави а ја сасвим благе. Још, ја волим спорт, фудбалске утакмице, кошарку и бокс, навијам за „Црвену звезду“, а она то не мари. Истина, обе смо одличне играчице народних

игара и много смо волеле да играмо у младости, а и сад кад засвира коло, срце заигра... Заједничко нам је и што обе гајимо црење јер га обожавамо.

Моја сестра Јефимија је родила двоје деце а ја петоро.

Ми смо рођене у варошици Рудо у Босни, 1905. године а данас живимо у Фувим благе. Још, ја волим спорт, фудбалске утакмице, кошарку и бокс, навијам за „Црвену звезду“, а она то не мари. Истина, обе смо одличне играчице народних

Александра Шугић,
пенсионерка, Футор
(Ховорар: 100 дан.)

ЈАЈЕ НА ОКО

Завршио се пети разред основне школе и мајка је одлучила да ће мој брат Тома у Црну Гору. Ја ћу остати у Београду, пустом и досадном. Кад сам га пратио на станицу, Тома ми је улазећи у вагон подругљиво додао:

— Писаћу ти!

Остао сам сам у граду, без брата, без најбољег друга. Досадно и празно свуда, у кући и на улици. У једном тренутку чак ми

ТЕШКО УЧИТЕЉУ!

Кад се тог децембарског дана 1966. кроз мало сремско село Банаштор пронела вест да су Радмила и Душан Малешевић добили приносу, није било човека који се није обрадовао. Готово десет година овај брачни пар није имао деце а сад одједном — двоје, два дечака. Браћа су добила име Радослав и Бранислав...

Идуће, 1967. године у Ванаштору су на свет стигла још два пара близанаца. Злата и Тодор Стојковић добили су две девојчице — Светлану и Снежану, а и Ђорђе и Боја Катанић такође две цурице и такође Светлану и Снежану.

Родитељи су имали много муке да распознају своју децу, али праве невоље почеле су кад су близанци кренули у школу. За учитеља је било тако рећи немогуће да знају ко је ко. Мајка дечака близанаца открила је учитељици Миланки Динић да се Радослав разликује од Бранислава по малом, једва видљивом младежу изнад леве веће. Са девојчицама је, међутим, ишло теже. Оне, све четири, и сестре Катанић и сестре Стојковић, иду у исти разред. Уз то, немају никакав посебан знак по коме би се могле разликовати. Једино што је код обе Снежане амблем школе ушивен нешто више на кецељи него код њихових сестара Светлана. Поред тога учитељ је покушао распоредом да их одвоји: Снежане је поставио да седе у левом реду, а Светлане у десном, залепио селотејпом на клупе имена. И, на часу иде некако. Али, чим зазвони, почиње збрка и смеш.

Миродан Динић, учитељ, Ванаштор
(Ховорар: 100 дан.)

ВАЗДУШНИ МАМУТИ

НАД БИ НАДЗВУЧНИ ПУТНИЧКИ АВИОН «ТУПОЉЕВ 144» ЛЕТЕО ИЗНАД ЕКВАТОРА МАКСИМАЛНОМ БРЗИНОМ ОД 2550 КМ НА ЧАС, БЕЗ СЛЕТАЊА БИ ОБЛЕТЕО ЗЕМЉИНУ КУГЛУ ЗА 16 САТИ!

Путнички авиони сутрашњице који лете двапут брже од звука већ су стварност. После више година рада и утрошених око милијарду динара на пројекта (око 37 милијарди французи и јекте и грађеве, „конкорд“, летелица коју су заједнички конструисали француски и британски инжењери, превалио је приликом пробног лета удаљеност од Вашингтона до Париза за 3 часа и 33 минуте! Већи део тог пута од 6300 километара летео је брзином од 2 маха! Том приликом оплата на задњем делу трупа авиона загревала се од грења и до 180 степени! „Конкорд“ још није укључен у редован саобраћај, као ни „тупољев 144“, њему сличан совјетски авион по неким и бољи од француског. Али док је „конкорд“ потпуно готов, „тупољев 144“ се још испитује, усавршава и обавља низ пробних летова. Ова два авиона за сада су једини супермавњаци на свету. И Сједињене Америчке Државе су се носиле мишљу да изграде надзвучне млазачне путничке авионе. На томе се доста и урадило, али је Сенат због великих трошкова грађеве ове врсте авиона, који се у САД скраћено називају SST (суперсоник транспорт) одустао од финансирања пројекта иако је на њихову израду дотле било утрошено готово 5 милијарди динара. Највећи противник ваздушних мамута је њихова цена! Један „конкорд“ кошта око 56 милиона динара! Ни „тупољев 144“ вероватно, неће бити јефтинији. Притом не треба заборавити да „конкорд“ одлази у старо гвожђе већ после 30.000 часова летања. Али зато његову највећу вредност — брзину нико не одриче.

1

ТУПОЉЕВ 144 — НАЈБРЖИ НА СВЕТУ — Уз помоћ великог броја сарадника, конструктор овог гиганта је Алексеј Тупољев, син легендарног Андреја Тупољева, конструктора зброна из другог светског рата. Летелица се скраћено назива Ту-144. Са максималном брзином од 2550 километара на час (2,35 маха), Ту-144 је најбржи путнички авион на свету. Покрећу га четири мотора тешка по 20 тона који укупно имају 600.000 коњских снага! На носу „тупољева“ налазе се заклопна крила или „бркови“, како су их Французи духовито назвали. Она му дају боље маневарске способности при ниским брзинама. **ОСНОВНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ:** четири турбомлазна мотора „кузнецов НК-144“, сваки 20.000 кг потиска, размах крила 28,8 м, дужина летелице 65,7 м, брзина 2500 км на час, долет 6500 км, дужина слетања 2600 м. Прима 140 путника. Тежина авиона са путницима и теретом 185 тона.

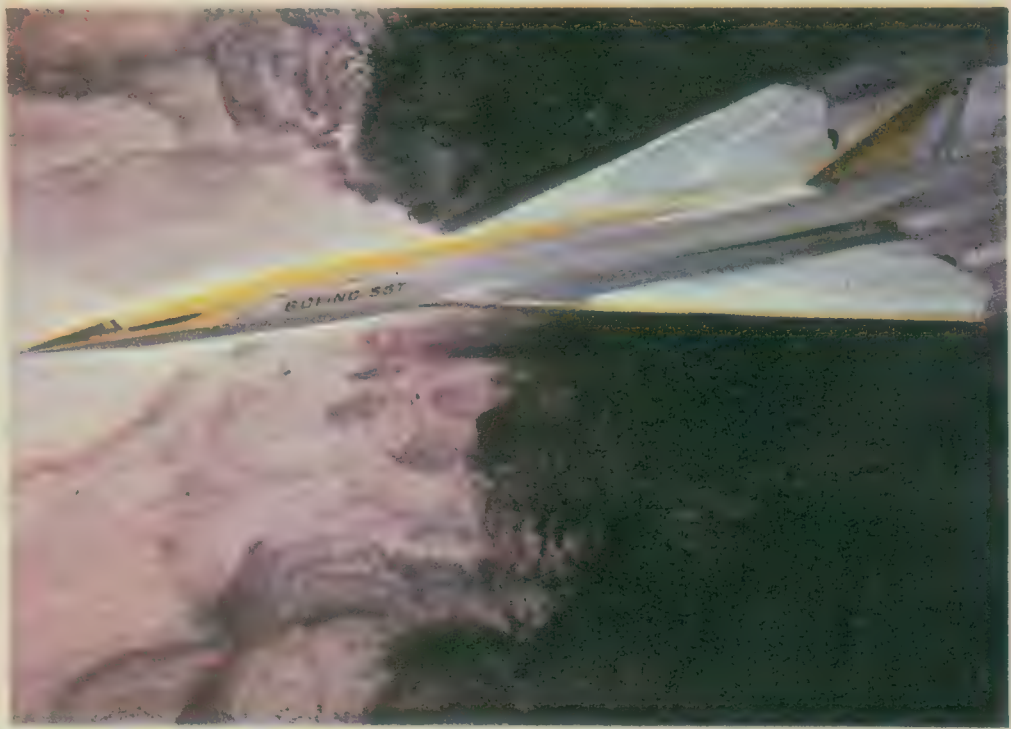

2

КОНКОРД — ЛЕП И СКУП — Ни један авион није имао толико пријатности и противника још док је био пројектован и грађен као „конкорд“. Заједничко је дело стручњака фирме БАС (Британске авионске компаније) и француске фирме Аероспациал. Док „тупољев 144“ има просторна делтаста крила, „конкорд“ су у облику полумесеца и боље постављена јер је површина за 20 одсто мања од површине крила совјетског авиона. **ОСНОВНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ:** четири турбомлазна мотора „593 Мк 602“, сваки 17.620 кг потиска, размах крила 25,56 м, дужина летелице 61,66 м, брзина 2.179 км на час (2,95 маха), долет 6380 км, достиже висину од 18.000 м, дужина слетања 2.444 м. Прима 128 путника. Тежина авиона са путницима и теретом 176.445 кг.

3

БОИНГ SST — ЧУДО ИЗ СНАТЛА — У америчком програму производње надзвучних млазних путничких авиона водећу реч је имала фирма „Боинг“ из Снатла али је њен прототип доживео исту судбину као и „Локхидов“, мада је фирма била спремна да уложи још новца. Њен ваздушни див далеко би надмашивао остале суперсоничне путничке авионе јер би летео брзином од 6400 км на час, готово невероватном за ту врсту летелица! Покретали би га мотори „генерал електрик“ од 30.400 кг потиска сваки, а крила би му у току лета мењала облик. Примао би око 300 путника.

4

ЛОКХИД SST — САМО МАКЕТА — Суперсонични путнички авион „локхид“ не лети јер — не постоји. Ово је само његова макета. Био је укључен у програм конструисања америчких суперсоничних путничких авиона, али су радови на пројектовању обустављени због великих трошкова и недостатка новца. До сада су само утврђени његов облик и димензије. По предложеном решењу сличан је „боингу SST“. Требао би да лети брзином од 2.830 км на час, а произвођача би га америчка фирма „локхид“ из Вербенка у Калифорнији.

ТАЈНА НАЂЕНЕ РУКЕ

НАЈВЕЋА ПОТРАГА У ИСТОРИЈИ ГРАДИЋА КРАЈСТЧЕРЧ ЗАВРШИЛА СЕ НЕУСПЕХОМ. ПА ИПАК, ЕЛИША ГОДФРИ ЈЕ ДВА МЕСЕЦА КАСНИЈЕ ДОНЕО НЕОБИЧАН ПРЕДМЕТ У ПОЛИЦИЈСКУ СТАНИЦУ.

Једног прохладног октобарског јутра, де-чак који је лутао мор-ском обалом спотакао се о малену хрпу одеће. Море је било веома хладно и не-мирно, а обала пуста и де-чак, ма колико да се освр-тао нигде није угледао ку-пача. Дуго и неодлучно је стајао над оделом и нај-зад се сагао. Претурajući по џеповима нашао је ча-совник с ланцем и нешто питинице.

Догодило се то пре деве-десет година у градићу Крајстчерч на Новом Зе-ланду, а тек недавно ми-стерија је потпуно расвет-љена.

Одело је, како је поли-ција брзо утврдила, при-падало службенику желез-

нице Артуру Ховарду, који је према исказу његове супруге, тога јутра поранио на пливање. Све чинице говориле су у прилог прет-поставки да се ради о дав-љењу.

ТРАЖИ СЕ ТЕЛО

Прве сумње родиле су се кад је утврђено да је Ховард годину дана раније осигурао живот код осигу-равајућег друштва, а месеч-на рата износила је пола његове плате!

Зашто је то учинио? Да би, после своје смрти, до-био у оно време огромну своту од 2400 фунти? И то не он него његова жена!

Ма колико да је Артур Ховард волео своју супру-гу, то је ипак било пре-више. Нико није био толи-ко луд да живи с пола плате да би после смрти за собом оставио толики новац. Осим ако није сми-шљао превару.

Пошто тело није нађено, осигуравајуће друштво је одбило да исплати премију, тврде верујући да ће по-средом подвала. Зато је Го-спођа Ховард објавила ог-лас у локалном листу ну-дећи 50 фунти онемо ко пронађе тело њеног мужа или „бар неки његов део по коме би се могао пре-познати“.

Тако је почела највећа потрага у историји овог градића. Свет жељан да за-ради обећану награду пре-тражио је сваки педаљ о-бале надајући се да ће про-наћи тело дављеника које је плима могла да врати на обалу. Али узалуд.

Прошла су два месеца од нестанка Артура Ховарда, када је месни беспосличар Елиша Годфри ушао у по-лицијску станицу носећи под мишком нешто увије-но у новине. Кад је размо-тао пакет, пред очима за-препаћеног службеника указала се човечја шака. На једном прсту налазио се златни прстен са при-лично грубо урезаним ини-цијалима А. Х. Годфри је тврдио да је руку нашао песку на обали и да је сигурно остатак гоње неке ајкуле.

Инспектор Пендер, тако се звао полицајац који је водио истрагу око нестанка службеника железнице, од-мах је отишао до његове супруге и запитао да ли је Артур Ховард осим ствари нађених у оделу, носио на себи неки предмет по коме би га могла препознати.

— На левој руци је имао златан прстен! — рекла је

жена оклевајући, као да се присећа.

— То ми раније нисте поменули! — приметио је инспектор Пендер.

— Тек сада сам се сетила тог детаља, — рекла је сла-бим гласом госпођа Ховард и онесвестила се.

Када је дошла себи, неу-мољиви Пендер је повео у полицијску станицу и по-казао јој нађену шаку.

— Да, то је рука мог мужа — рекла је она за-чудо мирно. — Препозна-јем прстен. А, јадни Артур!

АЈКУЛЕ НИСУ КРИВЕ

Инспектор Пендер јој није веровао, као ни осигуравајуће друштво, али пошто је нађен део тела несталог човека они ће морати да исплате одштету његовој удовици! Издаза није било и сви су се на-шли на муци због тога.

Неочекивани обрт настао је неколико дана касније када је јувелир испитао прстен, а судски лекар на-ђену руку.

— Иницијале је сасвим недавно урезала у прстен особа која се никад није бавила тим послом и не познаје наш занат — твр-дио је јувелир.

— Елиша Годфри није у праву! Руку није откинула ајкула већ је пожем и те-стером одвојена од тела. — рекао је лекар.

Започело је дуго и ис-црпљујуће саслушавање Годфрија кога је полиција после неколико дана успе-ла да сломи. Признао је да је, дан раније, видео на обали неког човека који је очигледно био преру-шен јер је носио златну и тамне наочари. Он је закопавао нешто у песку, али прилично неспретно. Изгледало је, наиме, да се не труди много да остане непримећен. Можда зато што осим Годфрија на оба-ли никог није било. Када је отишао Годфри је гоњен радозналешћу почео да тражи предмет који је не-знанац сакрио и нашао — руку.

Инспектор Пендер је од-

КАКО СУ ПОСТАЛА ИМЕНА...

Старо словенско насеље Заслон, са дубровачком колонијом, помиње се 1454, а 1495. године Италијан Антонио Бонифије, које у то вре-ме живи на угарском двору, ово насеље помиње као Шабаци.

Откуд овај назив?

Наш познати филолог и историчар Глиша Еле-зовић тврди да назив Шабаци води порекло од имена реке Саве (Савус).

Чувени турски путописац Евлија Челебија из 17. века у свом путопису назива га Бурурделен.

Многи тврде да назив потиче из прича о зидању овог града-тврђаве. Наиме, у великој турској на-језди 1470. године разрушено је словенско насеље Заслон. Исте године Турци почеше ту да подижу град-тврђаву јер су желели да држе под сталном присмотром Сремску Митровицу која је била важно угарско упориште.

Град је подизан и утврђиван по ондашњој нај-новијој грађевинској замисли. Утврђења су зидана од земље и палисада, са кулама и рововима унао-коло, и добро утврђеним бедемима.

Око тврђаве се простирала велика равнина и то је омогућавало да се непријатељ опазн на великој удаљености и брзотиче се благовремено припреме да га у знак „добродошлице“ дочекају ватром.

У изградњи овог турског војног упоришта учес-товало је становништво порушеног Заслона и око-лице и око петнаест хиљада турских неимара, а градитеља је чувало двадесет хиљада добро наору-жаних војника.

И поред оволиког броја војника и турских гра-дитеља изградња је споро одицала. Словенски жи-

мах обновио потерницу за Ховардом и неколико дана касније из града Велингтона стигла је вест: полиција је ушла у траг нестаоом службенику железнице и најзад га ухапсила. Ускоро су се Ховардови нашли на оптуженичкој клупи, на опште задовољство свих становника Крајстчерча. У недостатку доказа госпођа Ховард је била ослобођена, на велико жаљење инспектора Пендера, али је зато њен муж био осуђен на две године тешког рада.

Ипак, мистерија је остала неразјашњена: чија је рука била подметнута на обалу? Ховард је упорно кутао, а полиција која је настојала да реши тајну, узалудно је отапарала гробове свих недавно покопаних становника овог краја. Међутим, лешев су били нестакнути.

Тек недавно, трагајући по породичним хартијама, потомци Артура Ховарда нашли су забелешку која је разјаснила тајну стару 90 година. Одсечена рука, писао је он, припадала је једном веома угледном становнику Крајстчерча који је, као неизлечиви пијаница, био смештен у лудницу у Санисајду и тамо умро. Кувар и неки носач, обојица запослени у лудници, кришом су одсекли руку за рачун Ховарда а потом сахранили леш.

У запису који је Ховард оставио стоји и порука бившег робијаша: угледни грађанин који је умро у лудници био је добар пријатељ инспектора Пендера и овај једино његов гроб није хтео да отвори!

М. Р.

ПУТОВАЊА У НЕПОЗНАТО

ЗБОГ АРАПСКОГ КОЊА

У јесен 1466. године враћао се из Москве у своју домовину изасланик татарског Сирванског ханства које се налазило уз обале Каспијског мора. Путовао је лађом низ Волгу. Чувши за то, Афанасије Никитин, трговац из старог руског града Твера, одлучи да се са још неким трговцима прикључи изасланиковом каравану и отпутује у Ширван да тргује.

Снабдео је робом две галије и са осталима сачекао изасланика у Нижњем Новгороду на Волги. У то време, граница Русије налазила се нешто јужније од овог града, а даље низ Волгу биле су земље које су освојили Татари. Зато је путовање уз изасланика било безбедније јер је имао оружану пратњу.

ВЕЛИКА БУРА

Па ипак, близу Астрахана, на улазу у Каспијско море, лађе су напали војници татарског хана Касима и опљачкали робу тврских трговаца. А затим за време пловидбе по Каспијском мору, га-

Људи тамне пути и дуге косе ишли су у томилама за руским трговцем јер дотле никад нису видели Европљанина.

На улазу у Каспијско море лађе тврских трговаца напали су војници татарског хана.

лије је захватила велика бура. Једна се насукала код града Махачкале и руски трговци су пали у заробљеништво, а Никитин, који се налазио на изасланиковој галији, срећно је допловио до града Дербанта. Скоро целу годину провео је у Ширванском ханству док није успео да ослободи своје другове.

Никитин, немиран дух, радознао и жељан авантура, одлази даље — најпре у Баку, а затим у Персију. Пошто је у Баку зарадио нешто новца, кренуо је на југ старим караванским путем и доспео на обалу Персијског залива. Задржао се у граду Ормузу, једном од најбогатијих градова Азије у то време.

У Ормузу је Никитин сазнао да се из тог краја арапски коњи извозе у Индију и да су тамо на цени. Купивши једног расног коња, он се укрца на галију која је пловила за Индију. Честе буре на Арабијском мору и лађица необична за европске појмове, саграђена без иједног гвозденог клина, успоравали су пловидбу. Тек после шест недеља Никитин се искрцао у Индији, у близини данашњег града Бомбаја.

У свом дневнику Никитин је описивао живот тамнопутних људи дуге косе, како богаташа тако

и сиромаша, величанствене шетње владара кога при том прати неколико хиљада војника и 300 слонова прекривених поглаћеним покривачима. Никитин је свуда где се појавио изазивао велику пажњу. Људи су ишли за њим у томилама чудећи се његовој необичној одећи, белом лицу и плавој коси. По природи дружељубив, спријатељио се са неким породицама, изблиза упознао обичаје индијског народа и све то забележио.

ЗВЕЗДЕ СУ ДРУКЧИЈЕ

Дуго је путовао по планинским пределима Декана. У граду Цунари загледао су га обилне монсунске кише и он у дневник записује: „... свуда вода и блато, а киша непрекидно лије већ четири месеца“. Запажао је све око себе па је тако приметио да је распоред звезда на индијском небу друкчији него изнад Русије.

Када је у граду Вигари добро продао свога коња, пријатељи су га позвали у град Парвар где се одржавала светковина посвећена богу Шиви. У свој дневник је записао да се у Парвар сгледа више од сто хиљада људи.

Сазнао је доста и о областима Индије у које није стигао: о великој морској луци Калкути, о острву Цејлону на коме постоје налазишта драгог камења и пијавца за продају слонова. Чео је и записао податке и о другим земљама Далеког истока.

Али време у туђини споро пролази и Никитин се чешће сећа домовине. Почетком 1472. године из једне индијске луке запловио је према Русији. Дуг је био његов пут — преко Арабијског и Каспијског мора до јужне обале Црног мора где је у октобру изнајмио лађу и стигао на Крим. Тамо је, после шест година станаствована, срео руске трговце. Са њима је пошао у Русију, али је крајем 1472. године умро на путу, близу града Смоленска.

Тако се завршило за оно доба необично путовање трговца Никитина. Његов дневник сапутнички су предали Василију Намиреву, главном писару цара Ивана III.

Дело „Путовање преко три мора“ Афанасија Никитина постало је важна географска литература 15. века, а писац заузима значајно место међу славним светским путницима и морепловцима који су се први отискивали у далеке и непознате земље.

В. Б. 17

ШАБАЦ

ваз је на све начине ометао Турке у подизању утврђења. Турци су то открили и, да би заплашили народ, сваког јутра и вечери батинали изнурене људе и при том узвикивали: „Данас шабац готов“ или „Новац шабац готов“. И тако данима, док год град и утврђење није било саграђено.

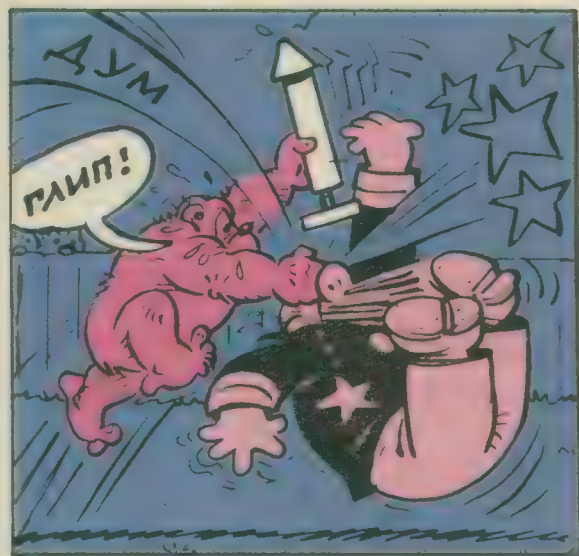
А по Бонифилију, Турци су тек започели зид или насип називали — шабац. Отуда за овај град назив Шабац.

О овом граду остали су записи путописаца из 17. века који говоре да је насеље имало четири куле и око 800 кућа.

БИМ И БУМ

JOE MUSIAL

ШРАФНО

ОСТРВО РАЈСКА
ЛУКА, ОДМАРАЛИ-
ШТЕ КОЈЕ СВОЈИМ
ПОСЕТИОЦИМА
НУДИ
НЕЗАБОРАВНЕ
ДАНЕ...

...И НОКИ.

САМО ВЛАСНИК
ОСТРВА НЕМА
МИРА НИ
ДАЊУ
НИ НОГУ...

ОД ТИХ ПИЛУ-
ЛА ЗА УМИРЕЊЕ
САМО САМ
НЕРВОЗ-
НИЈИ
!

СМИРИТЕ
СЕ,
ЧЕТ-
ФИЛДЕ
!

ИАКО ЈЕ ВА-
МА ДА ТО
КАЖЕ-
ТЕ,
ЕЛИС!

АЛИ
ЈА САМ
УЛОЖИО
МИЛИОНЕ
У ОВО
ОСТРВО...

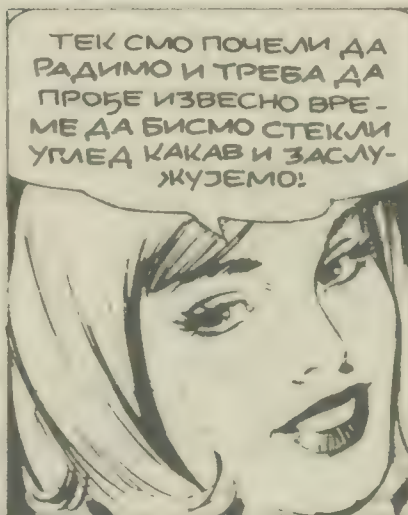
ПО-
КРА-
ЛИ
СУ
МЕ!

...А САД ИМАМ СА-
МО ПРОБЛЕМА!

УЧИНИО
САМ
СВЕ ДА
РАЈСКА
ЛУКА
ПОСТАНЕ
НАЈЛЕП-
ШЕ ОДМА-
РАЛИШТЕ
!

УЗМИТЕ ЈОШ ЈЕД-
НУ ПИЛУЛУ!

ТЕК СМО ПОЧЕЛИ ДА
РАДИМО И ТРЕБА ДА
ПРОБЕ ИЗВЕСНО ВРЕ-
МЕ ДА БИСМО СТЕКЛИ
УГЛЕД КАКАВ И ЗАСЛУ-
ЖУЈЕМО!

У КАЗИНУ...

ВИ НАС ВАРА-
ТЕ!

ЗАР
ОПЕТ?

МОЛИМ ВАС,
НЕ ВИЧИТЕ!
СВЕ КЕВИ-
ТИ У РЕ-
ДУ!

ЗАПОСЛИЛИ
СТЕ СВЕ САМЕ
ПРЕВА-
РАНТЕ
!

НЕ ГОВОРИ-
ТЕ ТАКО!
СВЕ СУ ТО
ПОШТЕНИ
ЉУДИ!
ВРАТИЋЕМО
ВАМ НО-
ВАЦ!

АЛИ ТО
МЕ НЕКЕ
СПРЕЧИТИ
ДА ИСПРИ-
ЧАМ СВЕТУ
КО СТЕ
ВИ
!

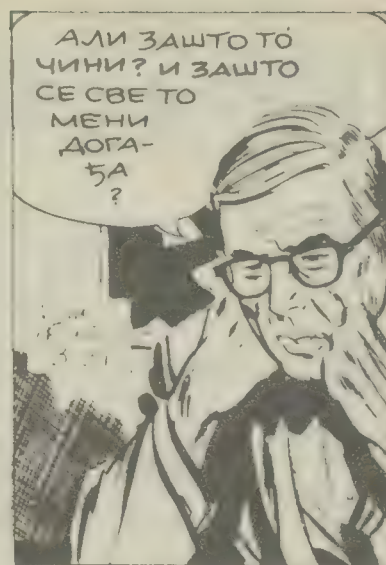

ЕВО УЗМИТЕ
ВАШ НОВАЦ!

ЧЕТОИЛАДЕ,
ТАЈ ЧОВЕК
ЈЕ
НАМЕРНО
ИЗАЗВАО
РУЖ-
БУ!

И ЈА ТАКО
МИСЛИМ!

АЛИ ЗАШТО ТО
ЧИНИ? И ЗАШТО
СЕ СВЕ ТО
МЕНИ
ДОГА-
ЂА
?

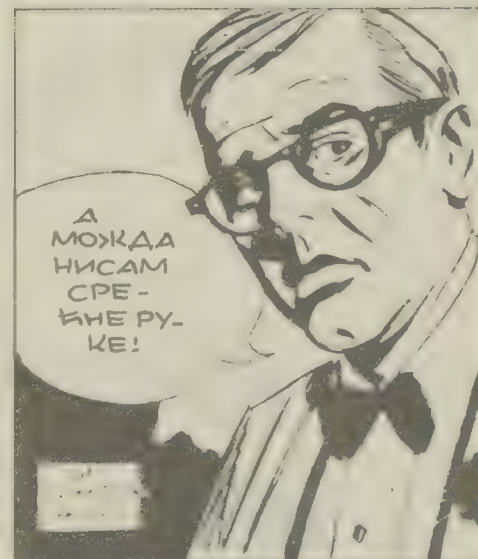

БИЋЕ
СВЕ
У
РЕДУ
!

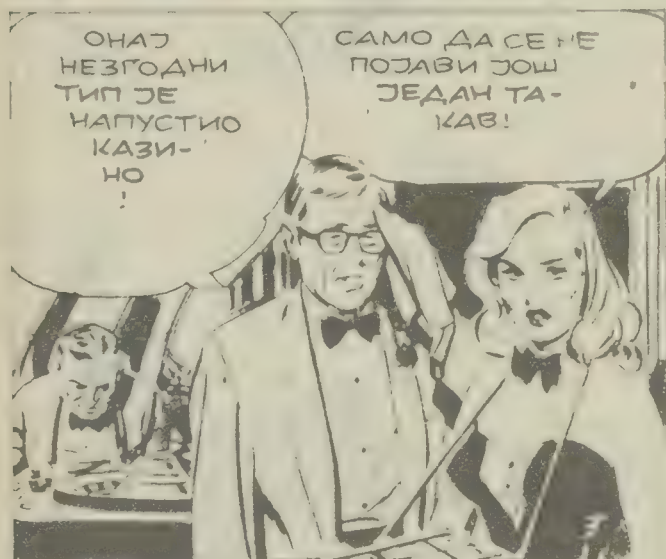
НАДАМ СЕ, МИЛИ, ИНА-
ЧЕ НЕЋУ МОЋИ ЈОШ
ДУГО СВЕ ОВО ДА
ИЗДРЖИМ!

МИСЛИО
САМ ДА САМ
СПОСОБАН
ДА
ВОДИМ
ОВАКАВ
ПО-
САО...

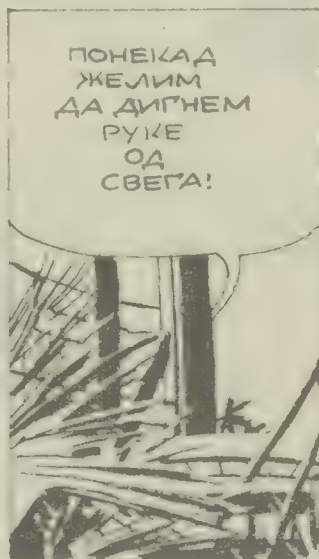

А
МОЖДА
НИСАМ
СРЕ-
ЂИТЕ РУ-
КЕ!

ОНАЈ
НЕЗГОДНИ
ТИП ЈЕ
НАПУСТИО
КАЗИ-
НО
!

САМО ДА СЕ НЕ
ПОЈАВИ ЈОШ
ЈЕДАН ТА-
КАВ!

ПОНЕКАД
ЖЕЛИМ
ДА ДИГНЕМ
РУКЕ
ОД
СВЕГА!

ДРАГА, ДА ЛИ
ОН ТО ТЕБИ ДО-
САЂУЈЕ?

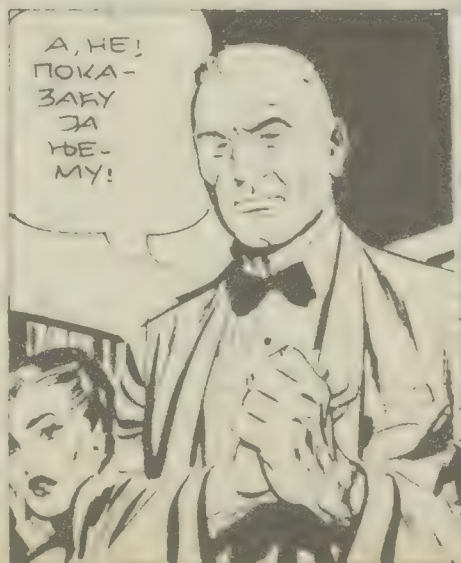
ЈА ПОМОЛУ
ЈЕ НОВИ
СКАНДАЛ...

ЧЕТОИЛА ЗАИСТА НЕМА НИ ТРЕНУТ-
КА МИРА

СЛОБОДАНО
МИ РЕЦИ,
ДРАГА!

МОЛИМ ТЕ, ТО-
МЕ, ИДЕМО
ОДАВ-
ДЕ!

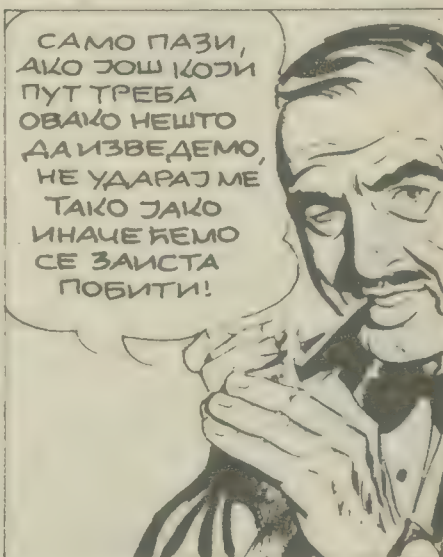
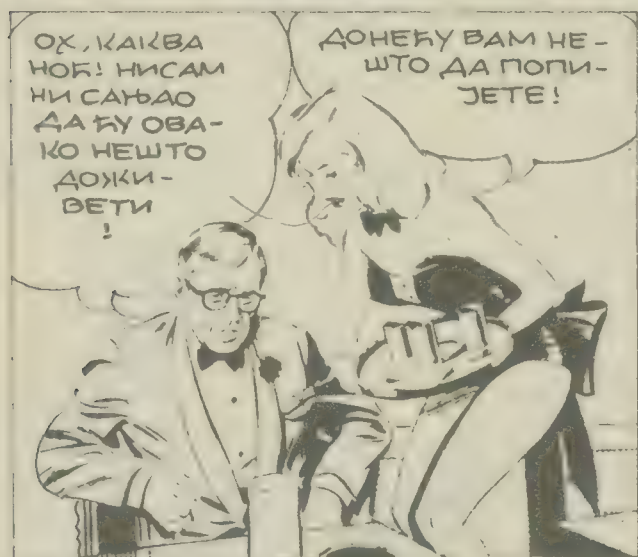
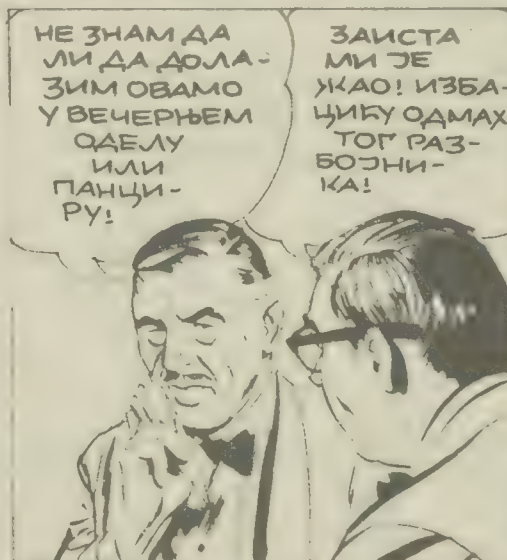
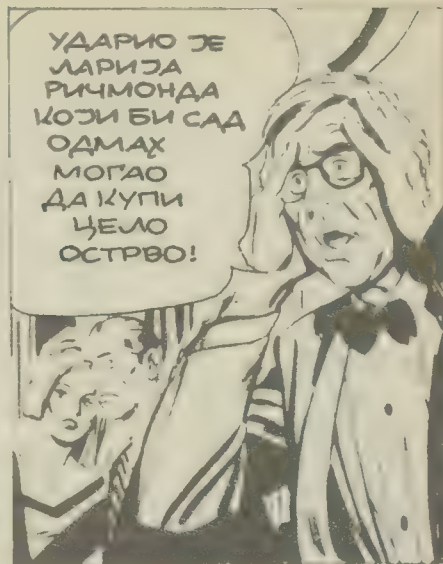

А, НЕ!
ПОКА-
ЗАЋУ
ЈА
ЊЕ-
МУ!

ХЕЈ, ВИ! НЕ ДОПА-
ДА МИ СЕ КАКО
ПОСМАТРАТЕ
МОЈУ ВЕРЕ-
НИЦУ!

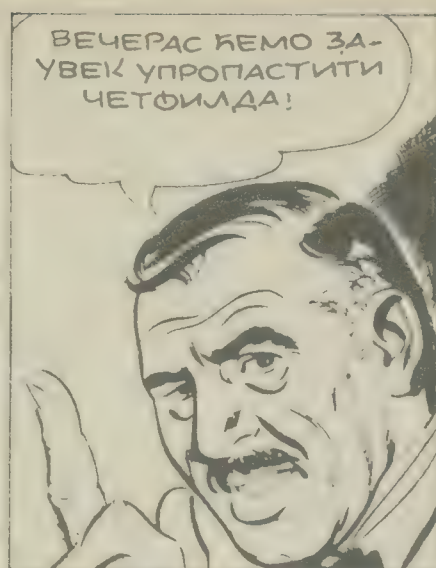
ШТА
ЋЕМО
САД,
ШЕФЕ?

УЗМИ МОТОРНИ
ЧАМАЦ И ПОКУПИ
МОМКЕ! ДАЉА УПУТ-
СТВА ДОБИЋЕШ
ПРЕКО РАДИЈА!

ЛИЗА,
ДА ЛИ
ТИ ЈЕ ТУ
ОТПРЕМ-
НИК?

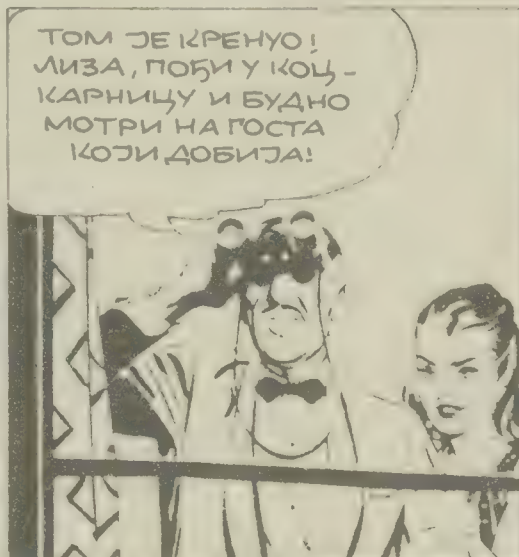
ДРЖИМ ГА
У ТОРБИЦИ
ЗА ШМИН-
КУ!

ВЕЧЕРАС ЋЕМО ЗА-
УВЕК УПРОПАСТИТИ
ЧЕТФИЛДА!

МОТОРНИ ЧАМАЦ
СЕ УБРЗО УДА-
ЉИО...

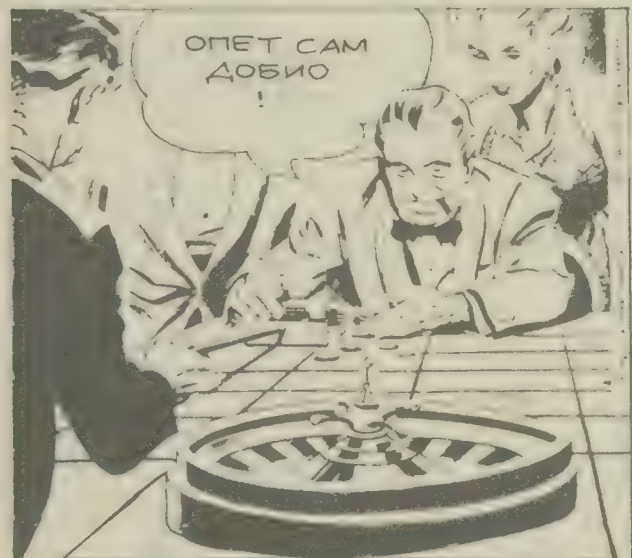

ТОМ ЈЕ КРЕНУО!
ЛИЗА, ПОЋИ У КОЦ-
КАРНИЦУ И БУДНО
МОТРИ НА ГОСТА
КОЈИ ДОБИЈА!

У КАЗИНУ...

ДАНАС
ЈЕ ИЗГЛЕДА
МОЈ ДАН!
ОКРЕНИТЕ
ЈОШ ЈЕДАН-
ПУТ!

ОПЕТ САМ
ДОБИО

ОВАЈ ЋЕ ДОСТА
СМАЊИТИ МОЈ
БУЏЕТ АЛИ ДИВ-
НО ЈЕ ВИДЕТИ
БАР ЈЕДНОГ
СРЕКНОГ ЧО-
ВЕКА У РАД-
СКОЈ ЛУ-
ЦИ!

ПОГЛЕДАЈТЕ
ОНОГ СРЕКНИ-
КА, ЛАРИ

ЛАКО
ЋЕМО
ГА СРЕДИ-
ТИ!

НЕЛЗОНЕ, ОВО ЈЕ
ПРВИ ПУТ ДА ОВО-
ЛИКО ДОБИЈЕМ И
ЖАО МИ ЈЕ ШТО
САД МОРАМ
ДА ИДЕМ!

ЧЕСТИТАМ
ВАМ! ИМА ТУ
СИГУРНО ОКО
ДЕСЕТ ХИЉАДА
ДОЛАРА! НАПИ-
САЋУ ВАМ
ЧЕК...

А, НЕ! ХОЋУ
ДА ДОДИ-
РУЈЕМ ТЕ
МЕКЕ, ТОП-
ЛЕ НОВЧА-
НИЦЕ!

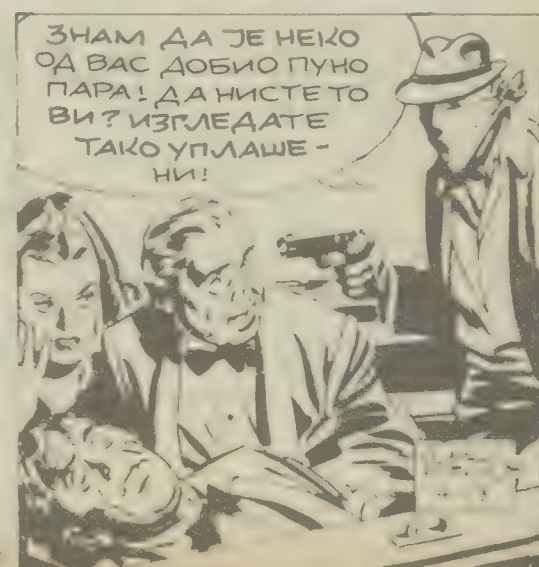
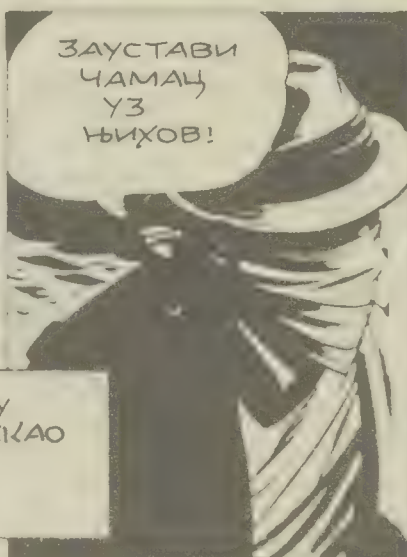
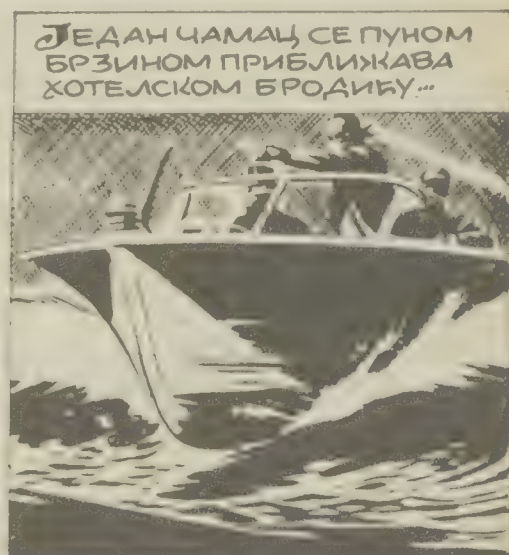
КАКО
ВИ
ЖЕЛИ-
ТЕ!

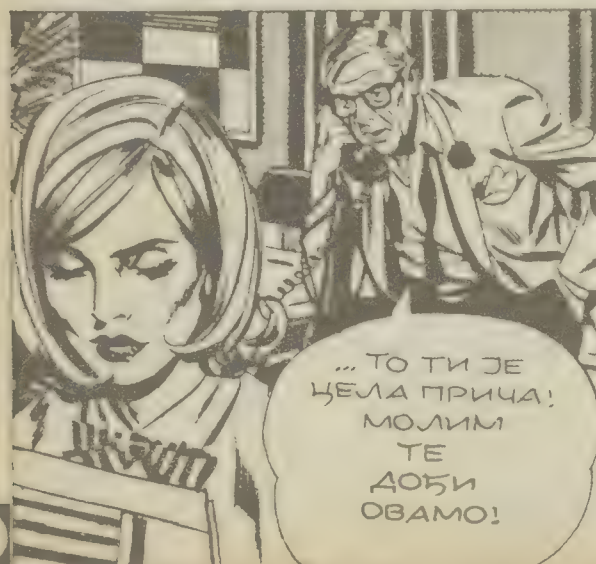
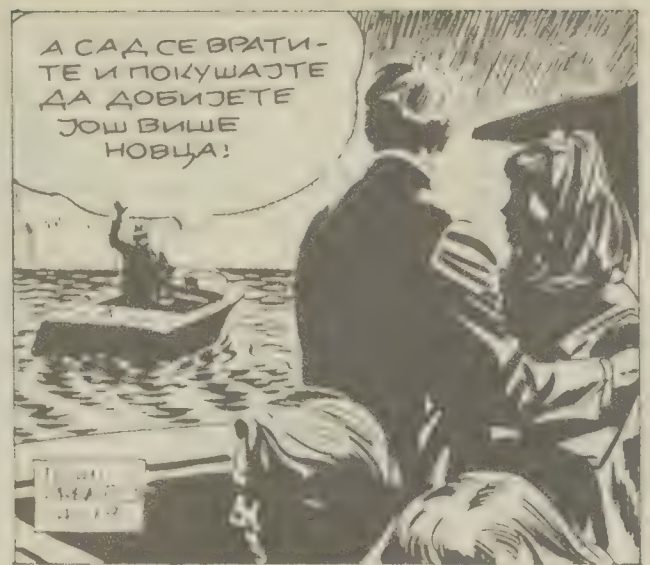
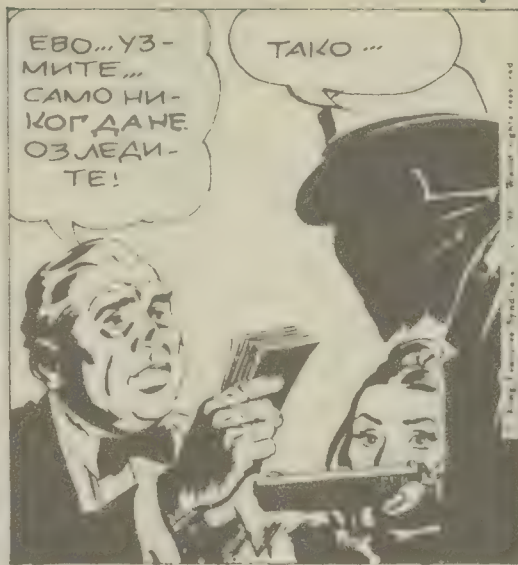
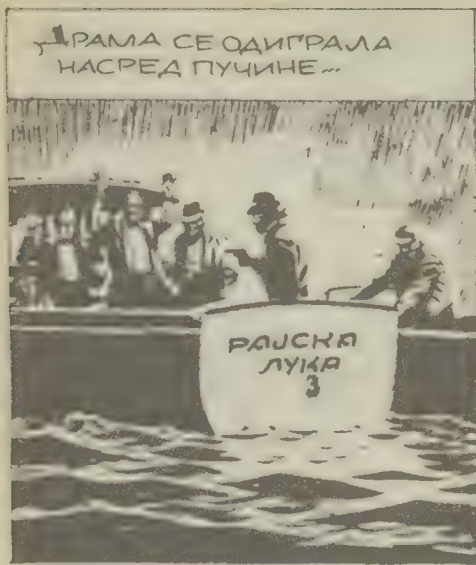
НА ТЕБЕ ЈЕ
РЕД ЛИЗА!
УКЉУЧИ
ОТПРЕМ-
НИК!

ОД-
МАХ!

ЈОШ ИСТОГ ДАНА
РИП И ДЕСМОНД
НАШЛИ СУ СЕ У
АВИОНУ!!!

ИМА ЛИ ЈОШ
ДУГО ДА СЕ
ПЛОВИ ДО
ТОГ РАЈСКОГ
ОСТРВА!

НИСАМ ЗНАО
ДА ПАТИШ ОД
МОРСКЕ
БОЛЕС-
ТИ!

ХВАЛА
ТИ ШТО
СИ ДОШАО,
РИПЕ!

НИКАДА
НЕ ОСТАВ-
ЉАМ
ПРИЈАТЕ-
ЉА НА
ЏЕДИЛУ!

САВ СВОЈ КА-
ПИТАЛ УЛО-
ЖИО САМ У
ОВО ОСТРВО!

ДИВНО
ТИ ЈЕ
ОВДЕ,
НЕЛЗО-
НЕ!

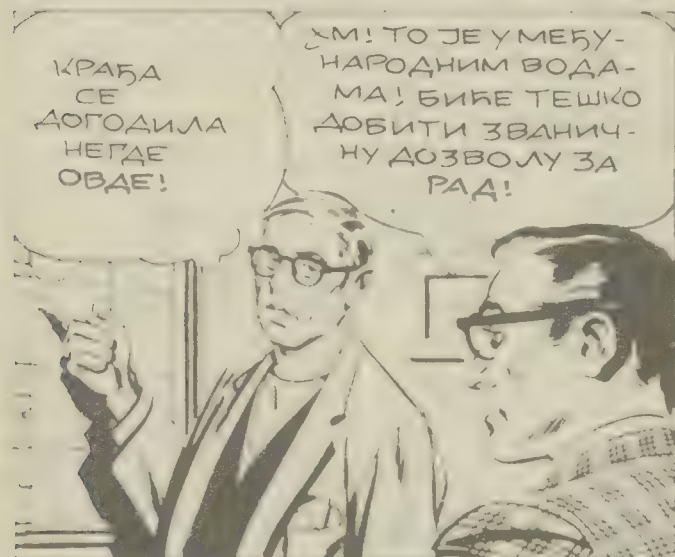

ИМА СЕ
ШТА И ВИ-
ДЕТИ!

КО ЈЕ
ТО С НЕЛ-
ЗОНОМ,
ЛИ-
ЗА?

СИГУРНО
НЕКИ УВА-
ЖЕНИ ГОСТ
ЧИМ ГА ОН
ДОЧЕ-
КУЈЕ!

КРАЂА
СЕ
ДОГОДИЛА
НЕГДЕ
ОВДЕ!

АМ! ТО ЈЕ УМЕЋУ-
НАРОДНИМ ВОДА-
МА! БИЋЕ ТЕШКО
ДОБИТИ ЗВАНИЧ-
НУ ДОЗВОЛУ ЗА
РАД!

ТОЛИКО
СТВАРИ СЕ
ДОГОДИЛО
ОВДЕ ДАВЕ-
РУЈЕМ ДА
СЕ НЕКО
КРИЈЕ
ИЗА СВЕ-
ГА!

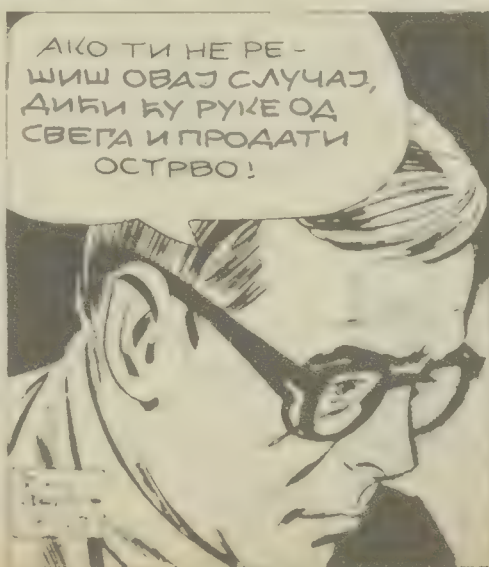
ПИТАМ СЕ САМО
КАКО СУ ЛОПОВИ
ЗНАЛИ ДА СЕ
ДОБИТИ НА-
ЛАЗИ НАБРО-
ДИЋУ БАШ У
ТОМ ТРЕНУТ-
КУ!

ТО ЈЕ
ОНО ШТО
И МЕНЕ
МУЧИ!

ТАЈ ГОСТ МИС-
ЛИ ДА САМ
ЈА УМЕШАН
У ТО!

СВАКО
ЗНА
ДА СИ ПОШТЕ-
ЊАЧИНА!.

АКО ТИ НЕ РЕ-
ШИШ ОВАЈ СЛУЧАЈ,
ДИЋИ БУ РУКЕ ОД
СВЕГА И ПРОДАТИ
ОСТРВО!

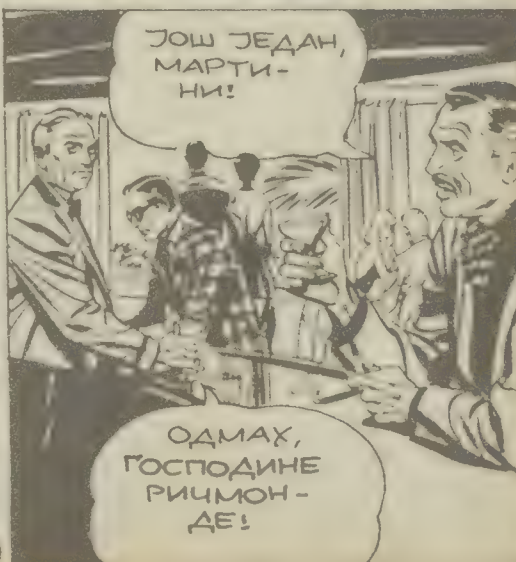
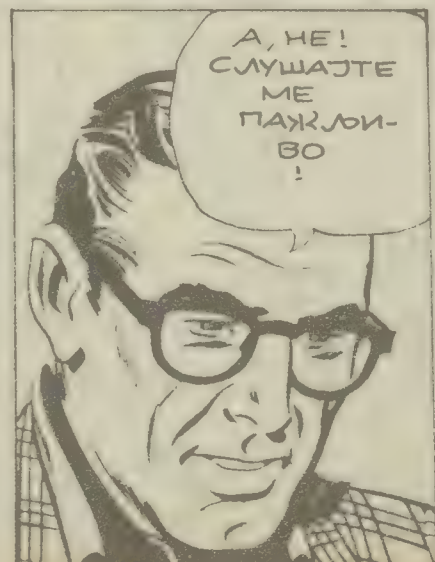
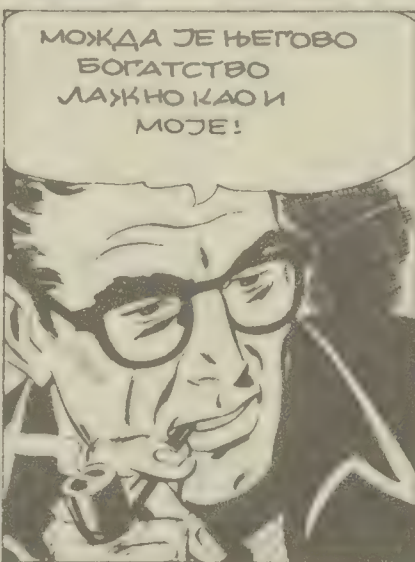
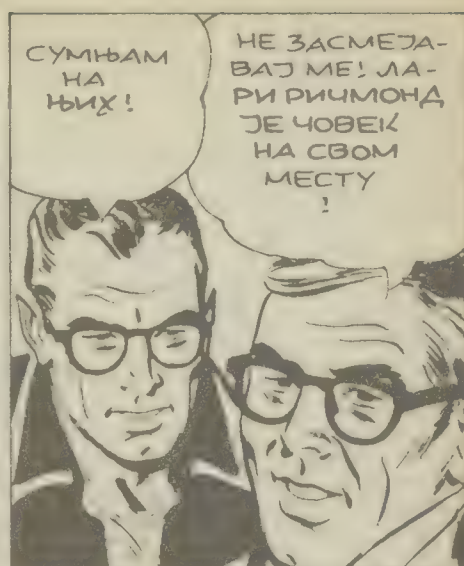

НЕ
БУДИ НЕС-
ТРПЉИВ! ПОКУ-
ШАЈУ ДА ИЗИ-
ГРАВАМ ТРУ-
ЛОГ БОГАТА-
ША!

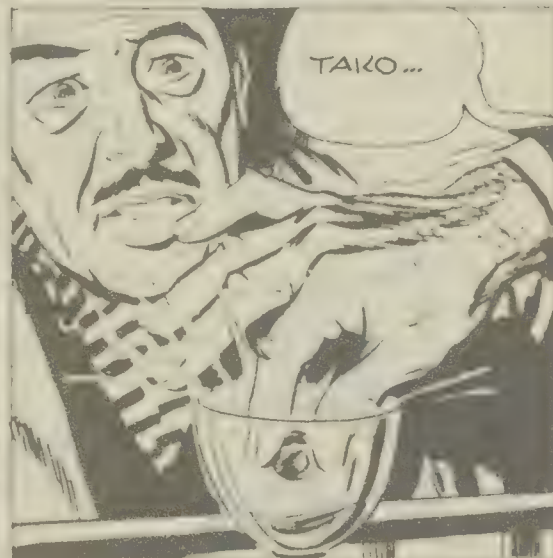
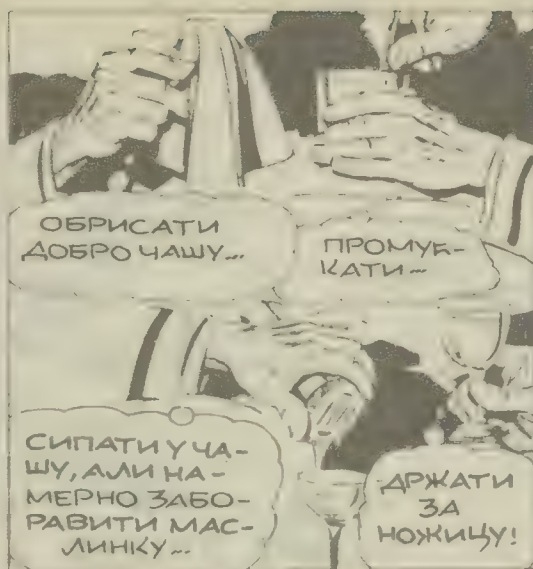

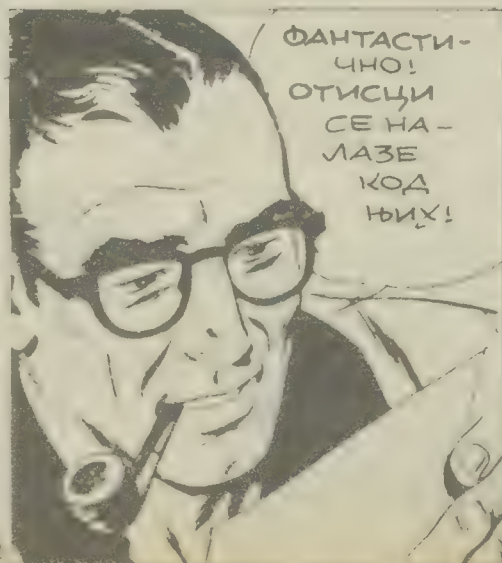
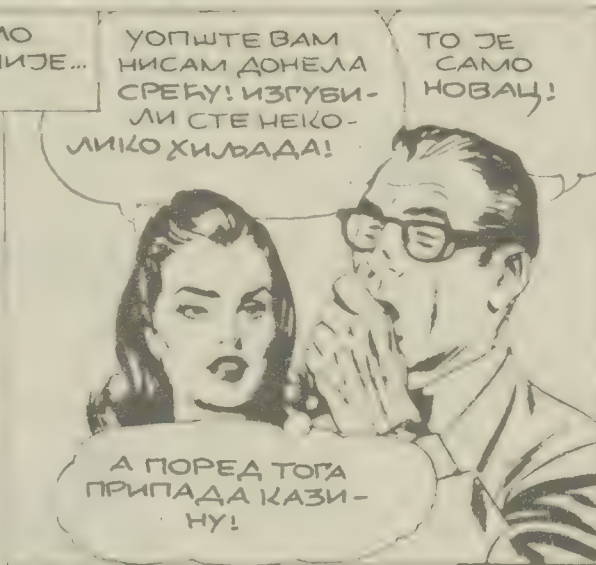
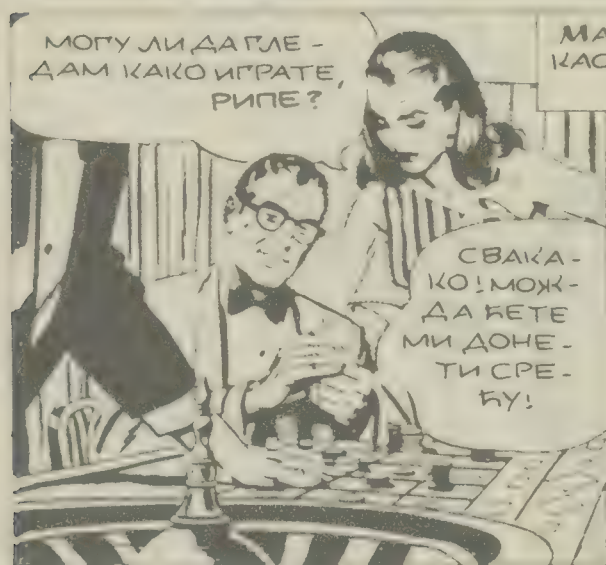
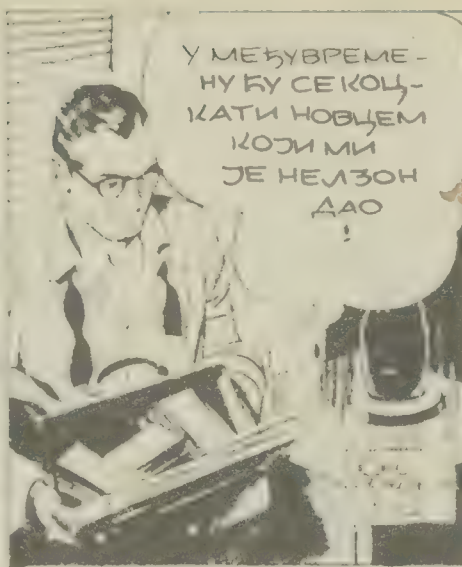
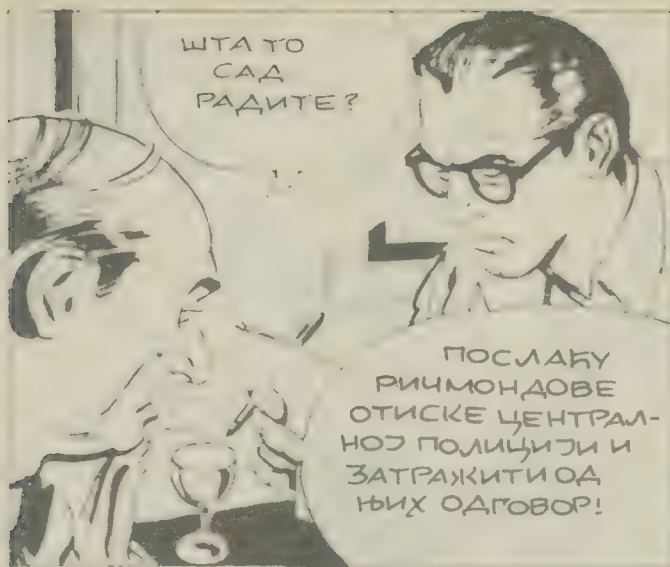

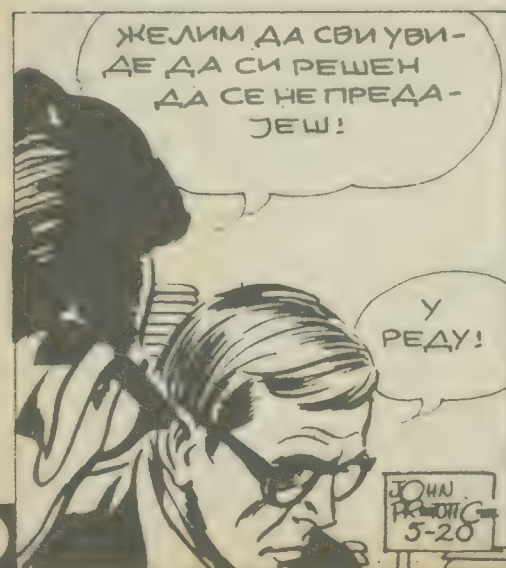
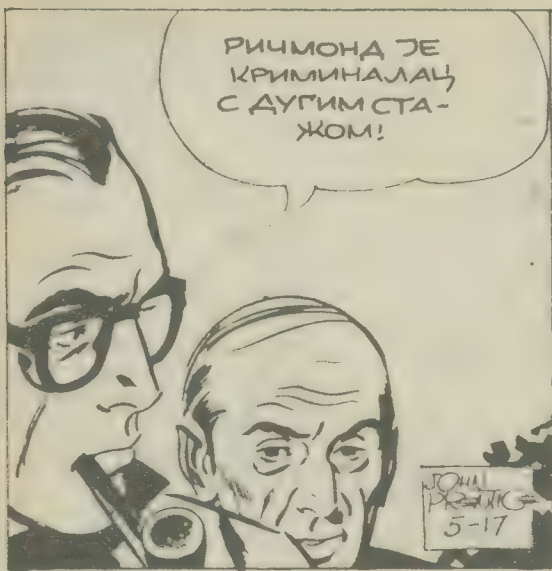

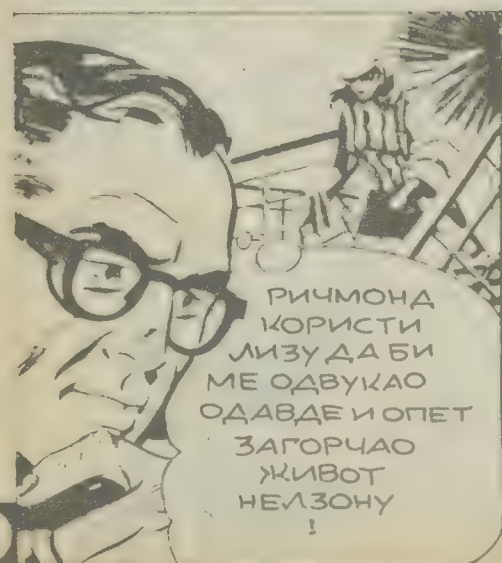
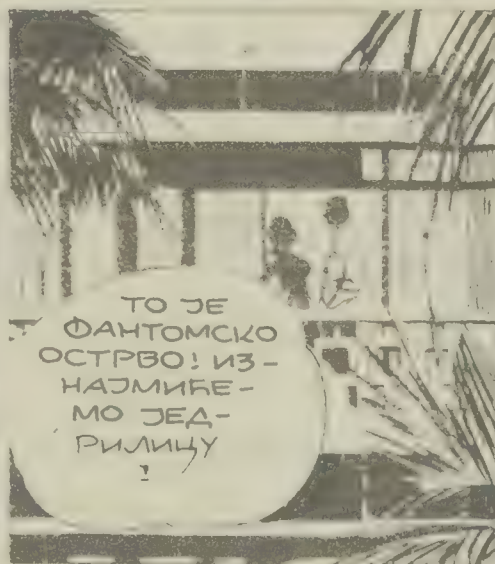

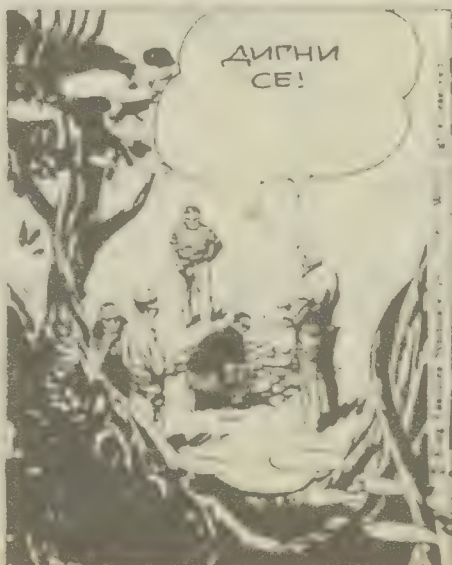

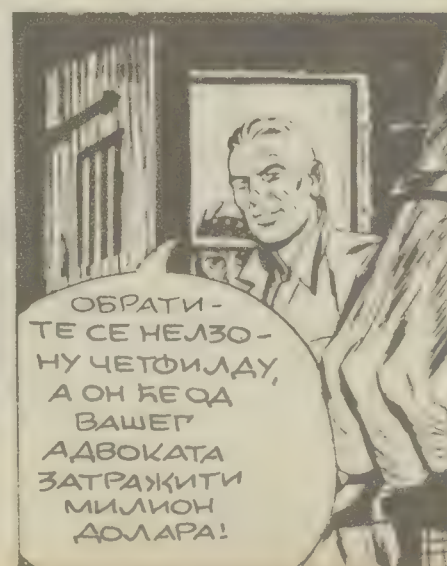
ТЕ ВЕЧЕРИ...

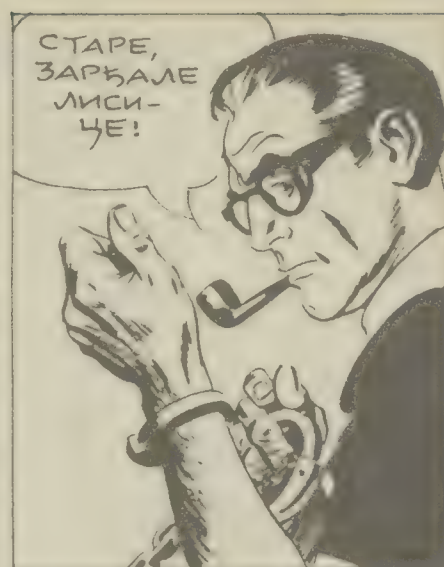

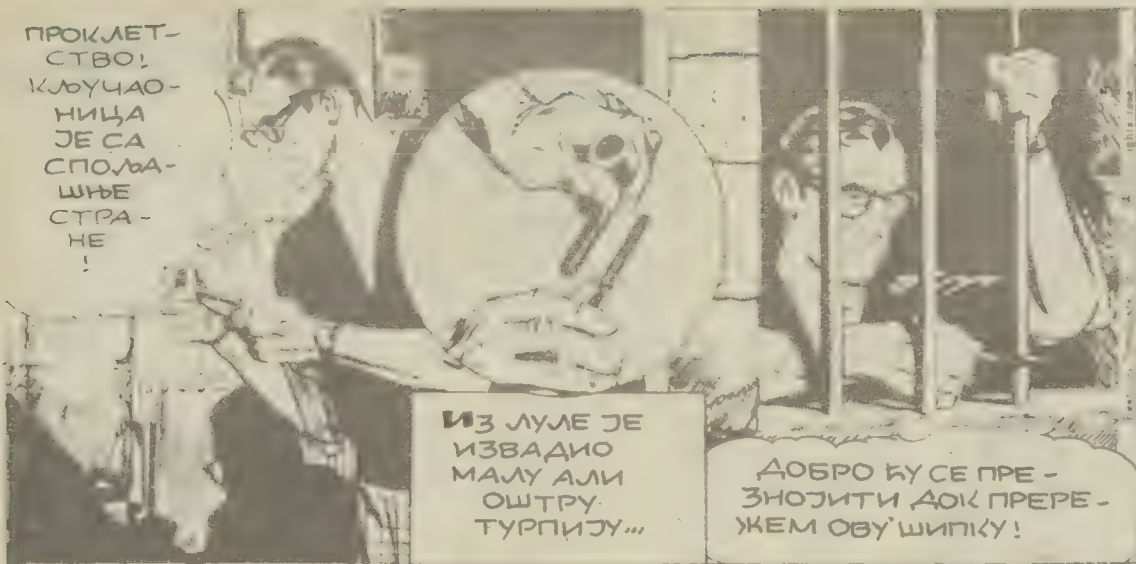

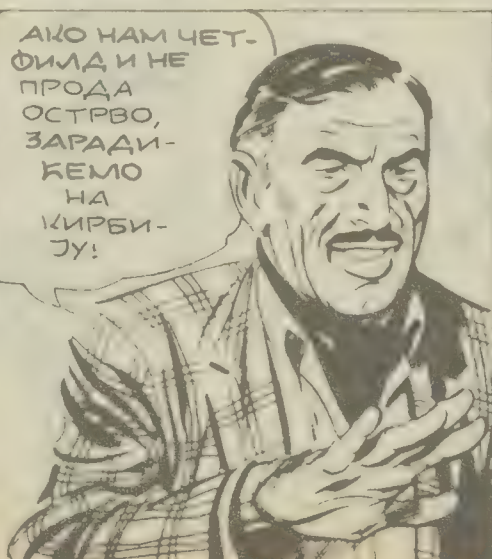

ИЗ ЛУЛЕ ЈЕ ИЗВАДИО МАЛУ АЛИ ОШТРУ ТУРПИЈУ...

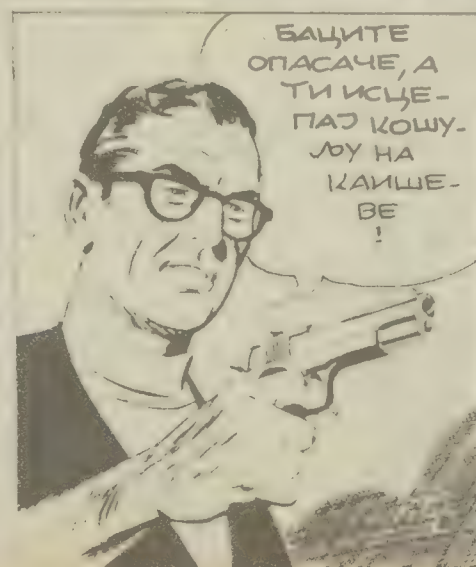
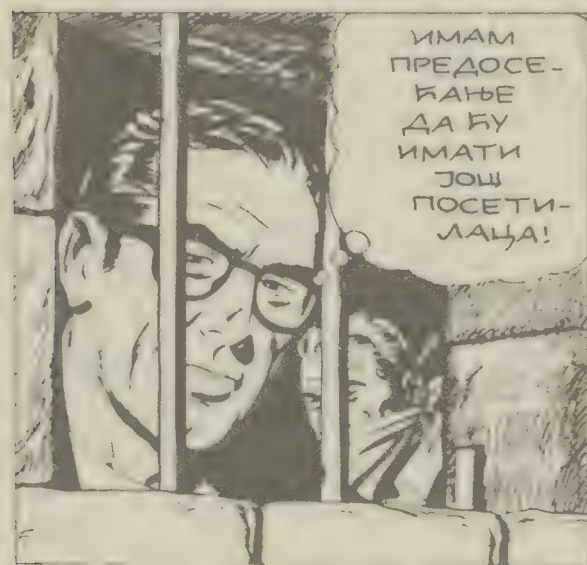
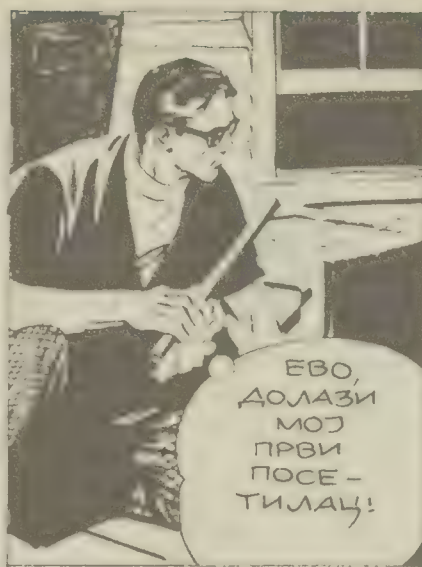
ДОБРО ЋУ СЕ ПРЕЗНОЈИТИ ДОК ПРЕРЕЖЕМ ОВУ ШИПКУ!

БИО ЈЕ КРОТАК КАО ЈАГЊЕ!

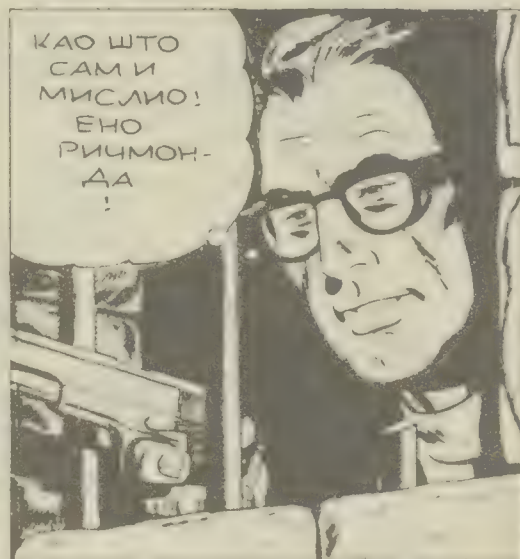
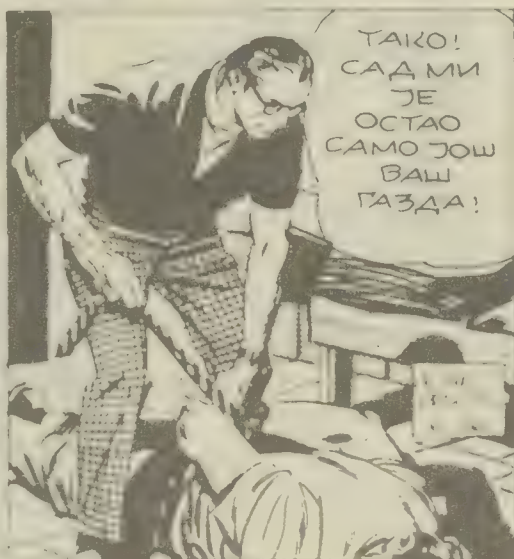

ВАРАШ СЕ, ПРИЈАТЕЉУ!

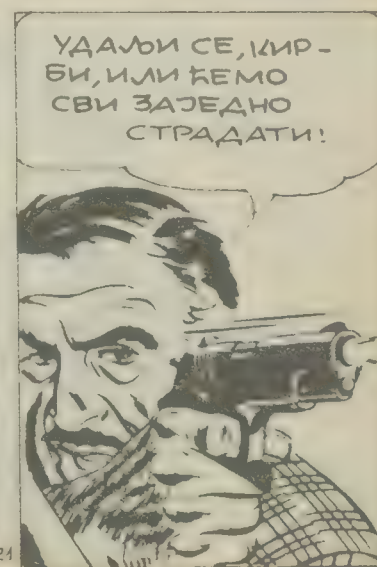

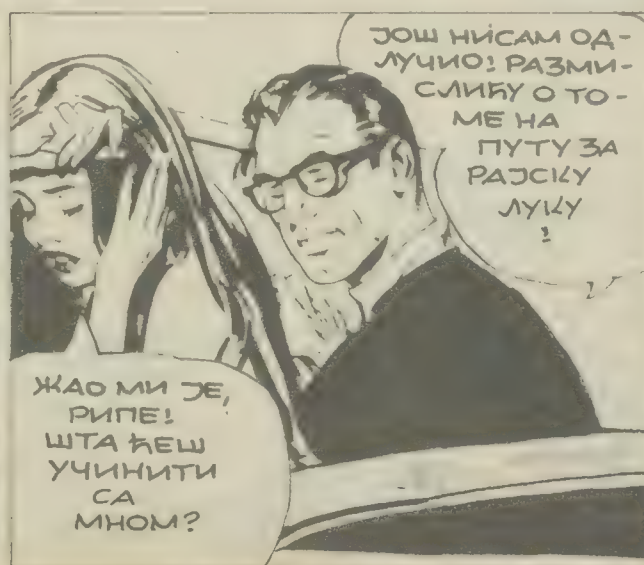

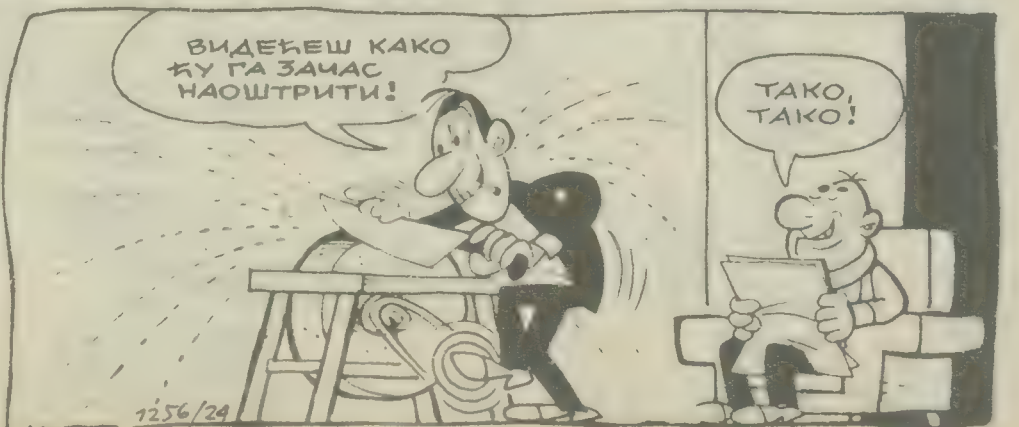
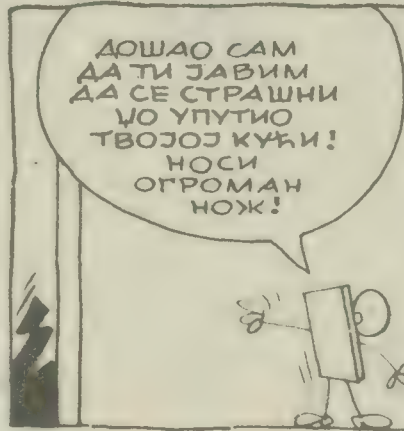
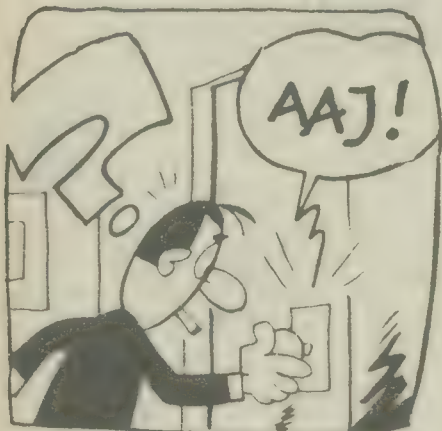
У ИДУЋЕМ БРОЈУ
2 КОМПЛЕТНА
2 СТРИПА

НЕМОЋНА
ДИВИЗИЈА

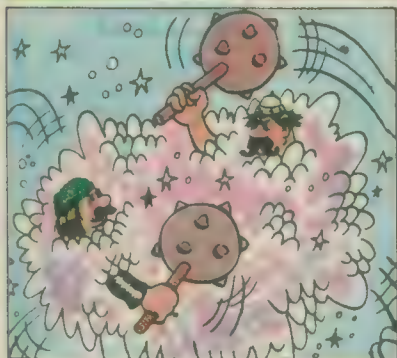
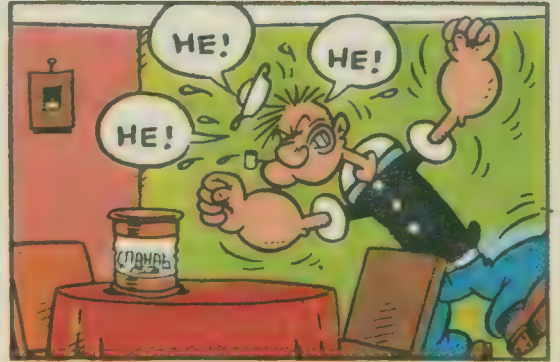
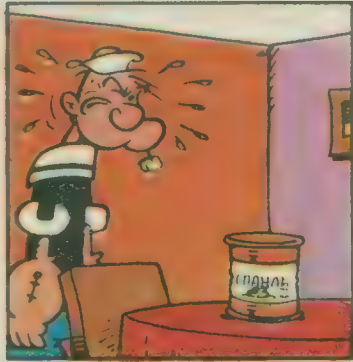
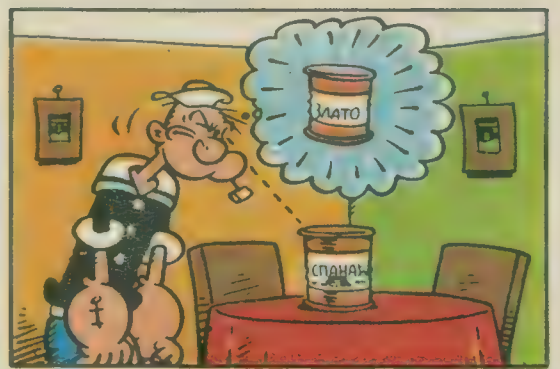
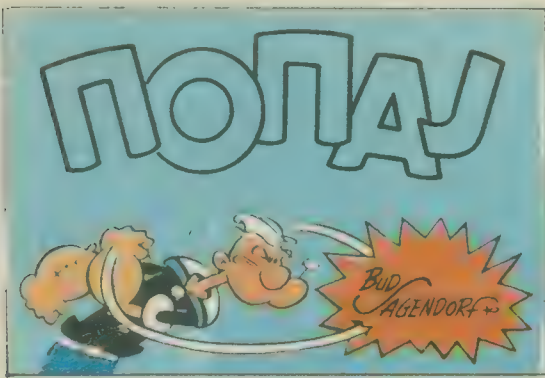

ПРИЧА О
ГАЈДАМА

СОНАР ЗА ФРЕСКЕ

Сонар, апарат са ултразвучним којим се служе морнари за одређивање дубине воде као и рибари за откривање јата риба, употребљен је у Фиренци пре извесног времена за откривање једне фреске Леонарда да Винчија.

Претпоставља се да је 1563. године овај чувени италијански уметник насликао фреску која по вредности не заостаје за његовом „Тајном вечером“. Ова фреска ишчезла је иза једног од зидова који су подигнути пре три века приликом рестаурације палате Векно и сва трагања била су досад узалудна. На предлог једног научника стручњаци су решили да помоћу сонара испитају зидове палате. Засад резултат није познат.

НЕ ЗАНИМА ГА

главно занимање да на са фарију нагони дивљач на камере туриста.

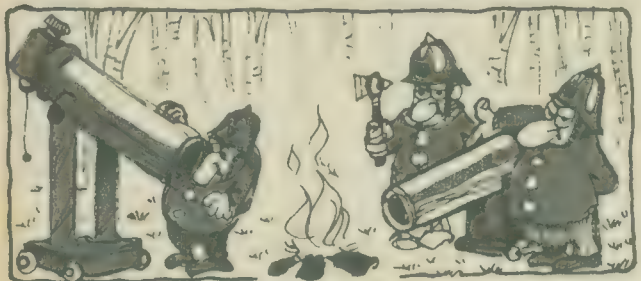
Такмичење је организовао јужноафрички професор физичке културе Фрики Тиар, који је на једном сафарију запазио изузетну издржљивост младог црнца. Стаза је била дугачка 16 километара али је ипак Марсијен Орг стигао на циљ свеж и чео са седам минута предности, док је Ебен Имен био на измаку снаге.

Кад су му предложили да се убудуће професионално бави спортом, Орг је одговорио:

„Ја могу цео дан да трчим поред леза или газеле, али немам никакве жеље да то радим само да бих на крају прекинуо вришћу“.

Пре кратког времена у пустињи Калахари одржано је необично тркачко такмичење: учествовали су белац Ебен Имен, иначе јужноафрички шампион у олимпијском маратону и двадесет петогодишњи црнач Марсијен Орг, хајкач на дивље животиње чије је

ВАТРОГАСЦИ-СТРЕЛЦИ

У јапанском граду Нагоји испробан је пре извесног времена нов начин гашења пожара. Наиме, јапански стручњаци незадовољни водом као средством за гашење пожара, поготову пожара у рафинеријама нафте, конструисали су неку врсту топова који испалују велике количине течног гаса.

S.O.S. ЗА СЛОНОВЕ

Међународна организација за заштиту животиња дала је знак за узбуну: у Кенији ће за десетак година ишчезнути око 120.000 слонова ако не престане лов на ове животиње чије су кљуве на великој цени.

Иада је лов на слонове строго забрањен у овој земљи, најмање десет до петнаест хиљада слонова страда у току једне године.

ДРУГА КОСОВСКА БИТКА

Јанош Хуњади је био запањен: према њему се, из правца данашње Примитине, уместо пријатељске албанске, кретала непријатељна турска војска. Скендербегу није било ни трага ни гласа на Косову, али је зато из супрот Угрина стајао Мурат II на челу својих чувених анадолијских трупа и немилосрдних јаничара. Али и Турцима је било хладно око срца. Они су се силно бојали лукавог и оштроумног војсковође који их је често побеђивао у биткама. Звали су га „Дракула Јанко“ и Мурат II је више од свега на свету желео да црпи његову главу Прилику која му се сада пружила на Косову није желео да пропусти.

Битку су започели Турци. И док је Мурат II, са својим шестдесетогодишњим сином, будућим Мехмедом II, из позадине посматрао судар две војске први позир се ставио на чело анадолијских коњаника и преко њих крчио пут на Хуњадија. Али уместо да се брани, угарски намесник је повео своје ердељске борце у напад на турско десно крило. Развила се страшна битка налик на ону 69 година раније када је на истом месту крај рске Ситнице потучена српска војска. Тихи јесени дан проломио је коњски топот, звекот сабљи и крици рањених и умирућих. Оба крила турске војске, под притиском извежбаних ердељских коњаника, нису дуго издржала. Уплашени Анадолијци расули су се по Косову а затим дали у бекство.

Био је 18. октобар 1448. године и само кратком јесењем дану султан има да захвали што није претрпео страхан пораз.

КО ЈЕ ИЗДАО ХУЊАДИЈА?

Захваљујући међусобним ситним зајевницама, европски феудалци нису могли да увиде праву опасност која им прети од Турака иако је већ средином века цео Балкан био под њиховом влашћу. Европске државице, понекад не веће од једног града са околином, свладале су се међу собом и бригуле само непосредне бриге, сматрајући за непријатеља само оног ко би се појавио на њиховој граници.

Једини довољно mudar да увиди опасност од турске најезде и довољно моћан да јој се супротстави био је угарски краљевски намесник Јанош Хуњади, пото-

Султан се плашио влашких коњаника војводе Дана помишљајући да су се предали с намером да у одсудном часу нападну Турке у њиховом логору. Зато их је све посекао.

мак велике породице из Ердеља, познат у предању наших народа као Сибинија Јанко. Други велики борац против турске власти био је кнез Ђорђе Кастриот Скендербег који је већ пет година предводио албанске устанике. Њих двојица су се договорили да се сретну на Косову пољу и одатле заједно крену на Турке.

Турски обавештајци су не како сазнали да су Хуњади и Скендербег потписали споразум у Венецији о заједничком нападу на Турке па је султан Мурат II послао војску да по сваку цену спречи спајање угарских и албанских трупа. Неки историчари мисле да је и сам деспот Вурађ Бранковић обавештавао султана о кретању Хуњадијеве војске, да би обезбедио турску наклоност и свом ратовањем ис-

црпљеном и десеткованом народу омогућио миран живот, због чега се осветио Угарима који су немилосрдно пустошили српска села, идући пут Косова.

Јанош Хуњади је донео на Косово 40.000 пешака и 7000 коњаника и довукао топове којима су руководили Немци и Чеси. Угарској војсци придружио се, са 8000 коњаника, влашки војвода Дан, Хуњадијев пријатељ. Али, турска војска је била

УЛА ЈАНКО

бројнија и када је пала прва ноћ Хуњади је знао да је до победе још далеко.

ИЗА ЛЕЋА НЕПРИЈАТЕЉУ

Зато је наредио тобџијама да целе ноћи бомбардују турски логор, да им не дају да трену и среде своје редове за сутрашњу битку. Исту мисао је имао и турски султан па је својој артиљерији издао заповест да без предаха туче угарски логор. Тако је целе ноћи беснео двобој каменним ђуладима која су из неба покривеног облацима падала на заспале борце.

Када је свануо дан, султан је опет послао у напад трупе из Анадолије. Заметнуо се крвави бој на Косову који је трајао све до сунчевог заласка. Ситница је

опет текла мутна и крвава носећи коње и јунаке. Али и други дан битке није донео победника. Сувише је војске било нагомилано на овом историјском пољу да би се победничка срећа осмехнула Мурату или Хуњадију. Још је било много живих и одморних бораца које су и један и други војсковођа држали у резерви.

Друге вечери наставила се узајамна артиљеријска канонада. Гледајући блесак угарских топова и напрежени се да им у ноћној тмини одреди положај, турски султан је одлучио да сутрадан покуша да опколи угарско-влашку војску. У рану зору изабрани анадоолски ратници пошли су да заобиђу непријатеља.

ЗАТВОРЕНА КЛЕШТА

Хуњади је сазнао да га Турци нападају с леђа у тренутку када је сређивао редове Угара за јуриш. Али велики војсковођа није се

збунио. Наредио је својим верним Немцима и Чесима да топовском палбом и даље држе јаничаре приковане за палисаде изграђене у дубини турског положаја. Међутим, влашки војвода Дан је премро од страха због изненадне појаве Турака и одлучио се на издају. Послао је преговараче султану с обећањем да ће се сви Власи предати ако им се поштеди живот. „Тврду веру“ је добио и одмах, не обавештавајући Хуњадија, прешао на турску страну, на ивицу Косова поља. Тек када су Турци напали угарског војсковођу с бока и на тај начин затворили клешта, Хуњади је схватио да је изгубљен. С малим бројем најоданијих бораца, побегао је у галопу с Косова, а за њим Угри који су успели да пробију турски обруч.

Тако се, трећег дана борбе, 20. октобра 1448. године, завршила друга косовска битка још једном турском победом. Али бекство Хуњадија и Угара није било и крај крвопролића на Косову.

Краљевски намесник успео је да са малим бројем најоданијих бораца побегне с Косова поља.

Мурат II није веровао Хуњадију ни када бежи с бојног поља. Сећајући се бројних лукавстава овог угарског војсковође, султан је и даље био на опрезу. Бојао се да се Хуњади не врати на поприште и изненади турску војску баш кад буде славила победу. Бојао се и алашких коњаника војводе Дана, помишљајући да су се предали с намером да у одсудном часу нападну Турке у њиховом логору.

Зато је наредио својим војскашима да Влахе прво разоружају, а затим да их до последњег посеку јатаганима. Страх од повратка Хуњадија и отројних тубици Турака натерали су султана да на бојном пољу не поиреди уобичајено весеље. Жмијаве мртвих бачено је у Савезицу, а само мали број пристожно сахрањен. Међу потинулим налазиле су се и јединице Немаца и Чеха које су до последњег

човека изгинуле крај својих топова. Били су то најхрабрији борци другог косовског боја.

***

Дуго се после битке причало у народу да не треба јести рибу из Ситнице јер је отрована, нахрањена лешинима коња и јунака.

Како је време пролазило и сећање бледело, успомена на две косовске битке, из 1389. и 1448. године, стопиле су се у јединствено народно предање о косовском боју. Издајство влашког војводе Дана, одбијање Ђурђа Бранковића да помогне Хуњадију у сукобу с Турцима, задончење Скендербеге, многе епизоде другог косовског боја постале су елементи легенде у усменом предању српског народа и његовом виђењу и објашњењу српског пораза на Косову.

В. Ј.

НАША СРЕДЊОВЕКОВНА ПОВЕСТ

ОСЛОБОДИЛИ СУ СОФИЈУ

Б ојећи се продора Турака у Европу, угарска и полска војска од 25.000 ратника, у којој је само коњица младог племића Јаноша Хуњадија бројила 12.000 људи, кренула је крајем 1442. године на Турке. Њима се придружио и деспот Ђурађ Бранковић са око 8.000 Срба. Од Београда путем ка Цариграду велика војска пошла је тек 3. новембра, на прагу зиме, што је било веома нагрешна.

Исак-бег, командант Смедерева, није смео да заустави нападаче, па се прва битка одиграла тек код брда Болвана (у близини Алексинца) где су Турци потучени до ногу. Уједињена војска Срба, Угара и Пољака журила је према Нишу побеђујући уз пут мање турске снаге, све док се није сукобила са главнином султанове војске. Судар је био страховит. Турци су доживели пораз, изгубивши око 6.000 ратника, од којих је 4.000 било заробљено.

Поход је настављен. Запаливши турску тврђаву у Пироту. Угри, Срби и Пољаци као лавина су се сручили према Софији. Почетком децембра град је пао, а Бугари су радосно дочекали ослободиоце. Нападаци су наставили пут према Текији, али су морали да се зауставе јер је зима већ добро стегла, а и глад је била на помолу.

Зато је уједињена војска кренула натраг и преко Београда вратила се у Будим, не стигавши никад до Једрена.

ДОКТОР
БАКСУЗИК:
ОРИГИНАЛНО
РЕШЕЊЕ

ЛЕ МАН ЈЕ ПАКАО!

МОДЕРНИ ГЛАДИЈАТОРИ

Двадест четвртог јуна 1950. године тачно у 15 часова и 15 минута плануо је стартеров пиштољ. Такмичари су потрчали преко писте према постројеним болидима. Упркос томе што се примачао педесетој години, Луј Розје је међу првима стигао до кола, ускочио и упалио машину.

У првом сату трке није се догодило ништа нарочито. Рејмон Сомер је у црвеном „ферарију“ водио испред Розјеа и другог „талбота“ којим је управљао Мејра. Тек у трећем сату се редослед изменио: Сомер је заостао да би нацуну резервоар бензином, а Розје је тада избио на чело колоне. После шест сати вожње француски ветеран у плавом „талботу“ имао је два круга предности пред осталим такмичарима. За друго место борили су се Мерес, који је сменио Мејра, и Кинети у „ферарију“. Сомер се укључио у трку и настојао да их sustigne.

ОН ЈЕ ЛУД

Пред поноћ, после осам часова трке, док је Розје возио на правом делу стазе брзином преко 200 километара на час, једна сова налетела је на ветробран „талбота“. Стакло је прело у парампарчад и један комадић стакла забио се Розјеу поред ока. Болид је опасно закривудао, али је возач успео да га задржи на стази.

Розјеу се низ образ сливао танак млаз крви, око га је болело и почело да сузи, а у кичми је осетио лаке пробаде. Али, стегнутих зуба возио је даље.

У два сата по поноћи други пут је застао крај „Талботовог“ бокса.

— Ти си рањен, тата! — уплашено је промуцао возачев син Жан-Луј. — Пусти мене! Не можеш даље! Та, ми смо пар!

— Гориво! — рече Розје не обазирјући се на сина. — Пун резервоар!

— Чекај, треба ставити ветробран! — умеша се Розјеов пријатељ Левер, такође ветеран тркачке стазе. — Осим тога, треба и да се одморим. Возим пуних 11 сати. Препусти волан Жан-Лују!

Розје одмахну рукоу, ускочи у кола и одјур.

— Он је луд! — уздахну очајнички Левер. — Убиће га!

САМО ДО ЗОРЕ

Мркла ноћ. Розје вози круг за кругом. И увек кад прође километар иза триби на чини му се као да упада у мрачну пећину. Само

Комадић стакла
које је пр-
сало у парампар-
чад
забио се фран-
цуском вете-
рану Роз-
јеу поред ока.
Болид је опас-
но закри-
вудао...

по великом броју чија се силуета бледо огртавала на мрачном небу зна да ту треба скренути. Изненада плаве фосфоресцентно упозорење да треба прикочити. Јер је 200 метара даље оштра окука код Црвеног Брега. А иза њега, уморне и болне Розјеове очи покушавају да продру кроз маглу која се у праменовима вуче удолином. За тренутак му се учини да су му наочари од млечног стакла, а онда опет светло: то је бистро, а тамна коцка иза њега је резервоар за воду. Розје зна да је километар даље окука у пешчаном заравни, а да ће га иза ње заслепити низ блештавих сијалица са трибина и боксова.

Ипак, престижао је једна кола за другим. У три изјутра, после 124 круга, у половини испрпљиве трке водио је шест кругова испред Мејра који је опет сменио Мереса.

Позређено око му се већ напала затварало и све јаче га болело. Руке су му се грчиле, а листови на ногама почели да коче. Све чешће је имао осећај да губи контакт с сложним командама.

— Морам издржати бар до зоре! — говорио је сам себи. — Не смем пустити Жан-Луја да у овој лудој

трци вози по мраку. Ово ми је трик ово је самоубиство!

С времена на време гласно би зајечао, али је возио круг за кругом не обазирјући се на пријатеље који су му из бокса давали знак да стаје.

— Морам издржати до видела! — понављао је гласно. — Морам!

У четири изјутра Розје се зауставио.

— Треба променити задњу полуосовину! — узвикнуо је.

Прсте је једва одвојио од волана, а кад се измучио из кабине једва се усправио. Левер га је ухватио под руку и повео према боксу.

— Оставите ме! — отрже се Розје и окрете се механичарима. — Где је та проклета полуосовина?

Зграбио је алат и са механичарима почео да ради. За нешто више од пола сата поправили су квар и заменили полуосовину.

— Тата! — Жан-Луј је стао пред Розјеа. — Пустите ме да ја наставим. Ниси ме, ваљда, довео у Ле Ман само зато да посматрам трку?

Луј Розје је болним очима пролетео преко неба. Свануло је!

— Седи, дечко, и вози пажљиво — рекао је.

Младић је радосно притрчао колима, сео и „талбот“ је излетео на писту.

Розје се свали у столицу и затвори очи.

— На ком је месту Жан-

Луј? — запитио је неколико тренутака касније. — Ипак нисам смео да га пустим да вози — додаде.

— На трећем! — одговори Левер.

Розје поново затвори очи. Чинило се да је заспао.

— Срећа што је та осовина попустила — шапну главни механичар Леверу. — Он би иначе још седео за воланом.

Уто Розје јекну и отвори очи. Збуњено погледа око себе, а онда се диже и рече Леверу:

— Заустави Жан-Луја!

— Шта хоћеш? — запрести се искусни ветеран. — Ти си потпуно луд! Не мислиш ваљда да...

ШТА ТИ ЈЕ, ТАТА!

Розје је већ дограбио црвену заставицу и стао на ивицу бокса.

— Тата, шта ти је? — побунио се младић кад се зауставио. — Тек сам обишао два круга!

— Излази! — рече грубо Розје, седе за волан и одјур.

Кад се поново укључио у трку, Розје је био на трећем месту. Постепено је убрзавао темпо и приближавао се челу трке.

У девет часова и 20 минута прстигао је „јагуара“, којег је возио пар Џонсон-

Хедли, а у десет часова, код Црвеног Брега, претекао је и Мереса у „талботу“.

1430 МИНУТА ЗА ВОЛАНОМ

Возио је као у трансу, није осећао болове, нити је био свестан да гризе усне толико да му тече крв.

Постао је победник у 15 часова и 15 минута. Од 1.440 минута, колико је трка трајала, он је за воланом одседао 1.430, а његов син само 10 минута. За 24 часа прешао је равно 250 кругова или 3.373 километара. За 18 километара оборио је рекорд који су 1939. године, смењујући се у правилним размацима, поставили Жан-Пјер Викиј и Пјер Вејрон.

Уз помоћ Левера и главног механичара Розје се једва довукао до почасне трибине. Онда се сам, улажући последње остатке снаге, испео уз неколико степеника до ложе да прими награду.

После тога спавао је непрекидно 24 сата. Када се пробудио, у први мах није знао где се налази, ни шта се збивало последња два дана.

— Доста ми је тога! — рекао је кад се сасвим осветлио. — То је посао за луде! Ле Ман је пакао!

ЈЕДНА АЛИ ВРЕДНА

Никад није пасно да се учини добро дело.

(Агамемнон)

1 ТВРДОГЛАВИ ДЕЧАК — Када су крајем 18. века бечким дворанама залепршале у ритму валцера хаљине играчица нико није слутио да ће ускоро ова игра залудети цео град. Његовом ритму није одолео ни дечак по имену Јохан Штраус. Слушајући у гостионици свог очуха звуке валцера који су за малу напојницу изводили путујући музичари, дечак је одлучио да научи да свира. Узалуд су га родитељи грдили, тукли, молили да изучи неки „пристојан“ занат. Јохан је био непоколебљив. С виолином под руку, бежао је од куће и на обали Дунава вежбао да свира.

2 ТУЧА НА КОНЦЕРТУ — Ту га је први пут и чуо познати виолиниста Полишански и, откривши у њему несумњив таленат, одлучио да му помогне. Следећих година Јохан је марљиво учио, све док једног дана у Пратеру, бечком забавном парку, није сreo младог композитора Јозефа Ланера. Понесен музиком коју је изводио Ланер, Штраус је одлучио да се придружи његовом трију. Временом мали квартет је прерастао у велики оркестар. Шест година касније двојица пријатеља су се потукла за време извођења концерта и тако начинили крај заједничком раду.

СЛАВНЕ
ЛИЧНОСТИ

Јохан Штраус

4 НАЈМУЗИКАЛНИЈА ГЛАВА — Мада су сва тројица Штраусових синова пошла његовим стопама, само је један од њих успео да га превазиђе. Био је то Јохан Штраус млађи, човек кога је чувени композитор Вагнер назвао најмузикалнијом главом 19. века. Занимљиво је да је и најстарији и најталентованији син Јохана Штрауса морао да учи тајно да свира јер славни отац није желео да му деца постану професионални музичари. Међутим, као и његов отац, дечак је био упоран: захваљујући томе свет је добио врсног композитора који ће свуда пронети славу бечког валцера.

5 НОСИЛИ ГА НА РУКАМА! — Јохан Штраус млађи је имао само 19 година када је 15. октобра 1844. први пут стао за диригентски пулт. Концерт је завршио једним од очевих валцера. Раздрагана и одушевљена публика га је на рукама изнела из дворани: било је то највеће признање које је млади музичар могао да доживи. Ипак, упркос успеху који је постигао већ на свом првом концерту, Штраус млађи је наишао на сасвим хладан пријем међу члановима очевог оркестра. Али, то га није обесхрабрило. Напротив, с много жара прионуо је на посао.

3 **БЕЗ НЕГА НЕМА БАЛА** — Ускоро после поделе мегдана са Ланером наочиглед бројне публике, Штраус је 1825. основао оркестар али се није зауставио на томе: почео је и сам да компоњује. Обогативши новим елементима валцер који је Ланер развио из аустријске народне игре ландлера, Штраус је успео да се наметне изборљивој бечкој публици. Овај, до јуче само један од многих градских капелника, почео је да ниже успех за успехом. Ниједан бал није више могао да се замисли без његових валцера. У двадесет шестој години Јохан

Штраус је постао „краљ валцера“. Са свих страна почеле су да му пристижу примамљиве понуде за гостовање и, наравно, Штраус није могао да им одоли. Већ 1833. пошао је са својим оркестром на дугу турнеју по северној Европи и Енглеској. Чак ни господичко хладни Енглези нису могли да одоле његовим валцерима. Томе је несумњиво допринело и темпераментно дириговање бечког капелника... Када је 25. новембра 1849. Штраус у својој 45. години умро од шарлаха, за њим је остало око 250 композиција.

КРАЉ ВАЛЦЕРА

6 **НА ЛЕПОМ ПЛАВОМ ДУНАВУ** — Јохан млађи није од свог оца наследио само таленат већ и исту енергију и истрајност у раду. И поред тога што је валцер као музички облик прихватио од оца и Ланера, он се на неки начин сматра његовим родоначелником јер му је дао не само нови полет и садржину, него га је испунио динамиком. Штраусови валцери, међу којима је свакако најпознатији „На лепом плавом Дунаву“, лако су нашли пут до широке публике. Штраус је понегде био непожељан гост. Тако је у Шлезији чак и ухапшен под оптужбом да шири револуционарне идеје.

7 **СЛЕПИ МИШ И ЦИГАНИН БАРОН** — Захваљујући Јохану Штраусу млађем, валцер је постао и неизбежни део оперете, музичког облика по много чему сличног комичној опери. У оперетама, Штраус је у пуној мери приказао свој таленат: његове мелодије је првобитно цео Беч. Најпознатије и вероватно највише извођене Штраусове оперете су „Слепи миш“ и „Циганин барон“. Када је 1899. умро у 74. години од запаљења плућа, Штраус је иза себе оставио многобројна музичка дела и око 400 валцера који су прославили Беч.

ПЕСМА НЕДЕЉЕ

ЉУТИТ ЋЕ СЕ МОЈА МАЈКА

Текст: Ивица Крајач

Музика: Никица Калођера

Изводи: Љупка Димитровска

Сад кад смо драги сами ми,
сјети се што рекао си ти
одлази, дао си ми ријеч
а сад је стварно касно већ.

Премда би хтјела да останем
још које вријеме
мада ћеш доћ,
спушта се сумрак помало,
већ нестају сјене,
ближи се ноћ.

Драги, љутит ће се моја мајка
ако види да си ту,
љутит ће се моја мајка,
познам ја њу.

Знам да љутит ће се ако сазна
да си са мном био сам,
љутит ће се моја мајка,
добро ја знам.

Лијепо је кад смо скупа ми
пролазе брзо дани сви
све ми се чини кад си ту
као у неком кратком сну.

Премда бих жељела заувјек
остат с тобом,
можда ћеш доћ',
али у сјећању, драги, понесимо
собом
пала је ноћ.

Драги, љутит ће се моја мајка
ако види да си ту,
љутит ће се моја мајка,
познам ја њу.

Знам да љутит ће се ако сазна
да си са мном био сам,
љутит ће се моја мајка
добро ја знам.

ЉУПКА ДИМИТРОВСКА

Забодно можемо рећи да је имала далеко више успеха у иностранству него код куће. Мада стално живи у Југославији, где се често појављује на музичким смотрама, Љупкини краткотрајни излети у иностранство готово по неком правилу доносили су јој признања и нове успехе. Тек недавно, после фестивала забавне музике Загреб 75, Љупка је успела да у потпуности освоји и домаће поклонице забавне музике. Песма „Љутит ће се моја мајка“, изведена на Загребачком фестивалу где је освојила награду стручног жирија донела јој је симпатије свих који су је чули. Њен успех не умањује ни тврдња да ова мелодија подсећа на добро познату „Беду голубицу“, велики светски хит. До овог успеха Љупка је морала да се доказује на безброј фестивала широм света.

Први међународни успех постигла је 1970. године у Берну када је у Купу Европе, заједно са Терезом Кесовијом и Миром Унгаром, освојила прво место. Исте године у Атини, у конкуренцији 50 певача, освоја песмом „Адио“ трофеј „Златни Аполо“ што многи сматрају и највећим успехом домаће забавне музике. Следе успеси на фестивалима у Малаги, Токију, Дрездену и многим другим градовима где су се одржавале музичке манифестације. Интерпретирајући песму „Бибу њиба“ на Мидему 1970. године, Љупка поставља рекорд фестивала јер су ту композицију откупиле двадесет и три земље. Чест

је гост и на страним ТВ програмима, а највише је цењена у Демократској Републици Немачкој одакле јој непрестано стижу по-

живи за турнеје и концерте. Поред најновијег сингла са хитом „Љутит ће се моја мајка“, Љупка је недавно издала и свој први солистички албум на коме се налазе поред нових, нама добро познате песме „Бибу, Њиба“, „Не играј се са мном“, „Обећање“, „Адио“ и многе друге које је компоновао Никица Калођера.

ДУЕТ »СУСРЕТ«

Случајан сусрет двојице београдских матураната, Ивана Лончаревића и Дејана Тричковића, и створен је дуо „СУСРЕТ“. Склоност ка музици и поезији (Иван је био члан састава „Орион“, а Дејан рецитаторске секције XIII београдске гимназије) навела их је да се окушају и у једном за њих новом виду стваралаштва који негује нежну музику акустичне гитаре и лепе стихове. Можда је помало и чудно што у овом брзом времену, ова двојица младих за своју музику бирају романтичне теме. Но то ни мало не смета онима који их слушају и којима се свиђају њихови свежи гласови. Начинили су неколико снимака за емисију „Вече уз радио“ првог програма Радио-Београда, а појављивали су се и на телевизији у омладинским програмима. Музику су до сада писали углавном на стихове познатих песника: Шантића, Ракића, чика Јове-Змаја, Ђуре Јакшића, Бранка Радичевића и других. У фонотеци Радио-Београда налазе се следеће њихове композиције: „Остајте овдје, Ал“ је леп овај свет, Лудуј док си млад, Дом, Неизвесност.

НОВА СУПЕРГРУПА *

С Е П Т Е М Б А Р

Често смо до сада имали прилике да слушамо о великим групама. Чак је својевремено био у моди израз супер-група, тако да га је свако жељан славе и успеха додавао уз своје већ постојеће име. Да ипак постоји права супер-група могли смо се уверити крајем прошле године на концертима у Новом Саду и Нишу слушајући састав СЕПТЕМБАР. Добро позната имена југословенске поп-музике: Тихомир Поп Асановић (инструменти са клавијатуром), Перо Угрић (труба и електрична виолина) Чарли Новак (бас), Бранко Доблекар (ударалке), Ратко Дивјак (бубњеви) и певач Јанез Бончина одлучили су да оснују један нови састав који неће јурити са концерта на концерт да би што више зарадио, већ ће радити и свирати ону музику за коју сматрају да је квалитетна. Да је тако може се увидети свако ко их бар једном чује јер сви ови младићи са дугогодишњим стажом у поп-музици имају од осталих квалитет више, а

то је мајсторство и познавање инструмената.

Крајем овог месеца група издаје први сингл са композицијама „Мала вјештица“ и „Буди с нама“, док је у припреми и албум с којим ће се група на првој турнеји представити младима из готово свих већих градова Југославије. Промоција ове ЛП-плоче заказана је за март месец а поред групе СЕПТЕМБАР на концертима ће учествовати и београдска ЈУ-група. На крају поменимо и то да

је један од иницијатора за оснивање ове групе познати оргуљаш Тихомир Поп Асановић који нам је својевремено својим албумом „Мајко земљо“ пружимо изузетно задовољство. Ускоро намерава да изда и другу самосталну ЛП-плочу на којој ће, поред чланова групе СЕПТЕМБАР, музичари и Ведран Божић Јернеј Подбој, певачи Зденка Ковачићек, Јанез Бончина. Први пут у својој музичкој каријери Тихомир Асановић представиће се на овој плочи и као певач.

Како да им пишем?

ROBERTA FLACK, c/o Atlantic Record, Corporation, 1841 Broadway, New York, N. Y. 10022, USA

EMERSON, LAKE AND PALMER, c/o Manticore Records, 16 Curzon Street, London W. 1, England

DAVID BOWIE, RCA — House, 50 Curzon Street, London, England

JOSE FELICIANO, c/o RCA Records, RCA — House, 50 Curzon Street, London, England

BOB DYLAN, c/o Asylum Records, 15 Columbus Circle, New York, N. Y. 10022, USA

ПОП - ЗАНИМЉИВОСТИ

Telly Savalas, популарни „Ко-цак“, веома је строг отац. Недавно је његова седамнаестогодишња кћерка изјавила новинарима да јој отац забрањује да излази са младим. Иначе, њен изабраник је двадесетдогодишњи шофер што, изгледа највише и смета Саваласу.

У Hammersmith Odeonu у Лондону, познатом по поп-концертима, у току новогодишњих празника, од 27. децембра до 3. јануара, наступало је неколико веома познатих певача и састава. Између осталих публици су се представили Gilbert O' Sullivan, Gary Glitter, Showaddywaddy, Kenny, Sailor and Sassafras и други.

Нови сингл Ike and Tina Turner „Delila's Power“ наишао је на веома добар пријем код публике. Први пут је представљен на концерту у Лондону и био је увод у новогодишњу турнеју овог популарног музичког пара.

Америчка група „Blood, Sweat and Tears“ започела је своју турнеју по Енглеској. Група наступала са потпуно новим репертоаром и према првим оценама критике у потпуности је задовољна.

Marc Bolan је одлучио да прода своју кућу у Hertfordshiru коју је купио пре две године. Иначе у овој кући популарни певач уопште није ни становао а цена коју за њу тражи износи око 170000 долара.

Група Sha Na Na после дужег времена одлучила је да почне са јавним наступима. Овога пролећа чланови састава полазе на шестонаестодневну турнеју по Европи. Прва земља коју ће посетити биће Енглеска.

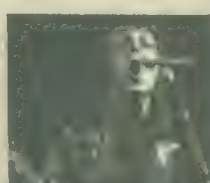
Популарна домаћа интерпретаторка забавних мелодија Тереза Кесовија одлучила је да се више не појављује на фестивалима. „Нервоза која их прати исцрпила је мене. Сви од мене очекују да будем прва и због тога сматрам да ће ми далеко бити пријатнији контакт са публиком на концертима. Због тога сам са великим одушевљењем прихватила позив да учествујем на гала приредби УНИЦЕФ-а која је заказана за март месец у Вазелу“, каже ова популарна певачица.

Том Вебин, кантаутор из Сплита, управо завршава снимање ЛП-плоче својих шансона. На плочи ће се, поред већ познатих композиција изведених на домаћим фестивалима, наћи и потпуно нове, специјално компоноване за ову прилику. И аранжмани ће бити потпуно нови а писао их је гитариста Павле Коларов.

David Essex почео је да ради са Tony Christiem. Први резултат ове сарадње је снимак композиције „Easy To Love“ (Лако је вољети) која се нашла и на сингл-плочи.

Paul Mc Cartney, један од некада чувених „Beatles“, требало је да са својим саставом отпутује на турнеју по Јапану. Међутим, њему је јапанска влада у скривила визу због тога што је пре десет година у Лондону био осуђен због поседовања дроге и што је у свом арту гајио марихуану.

НОВЕ ПЛОЧЕ НАШИХ ДИСКО-КУЋА О ЈУГОТОН

БЕРЗА ПЛОЧА

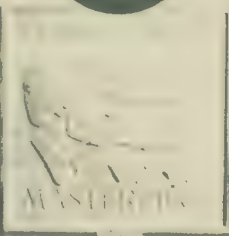
Желео бих да продам или заменим за грамофонске плоче „Политикине забавнике“ број: 1002, 1105, 1175, 1180, 1120 и мењао бих или продао доста домаћих и страних сингл плоча.
Добрико Јовановски
Никола Марковића 33/28
11000 Милаковац П.
Београд

Продајем следеће ЛП плоче: Yes (Relayer) Suzy — 50; Mike Oldfield — Tubular Bells, Xergest Ridge (ПГП РТВ) — 50 дин; Led Zeppelin II (Atlantic) — 70 дин; III (Suzy) — 50 дин; Genesis (Live) ПГП РТВ — 50 дин; Cat Stevens — Catch Bull at Four (Island records) — 50 дин; Hair (RCA) — 70 дин; Ella Fitzgerald (The Best) ПГП РТВ — 40 динара.

Несем Поповић,
Данијела Оме 1
71000 Сарајево

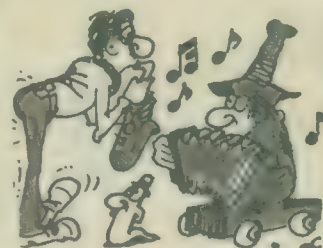

Продајем следеће ЛП добро очуване плоче: Mott The Hoople — „The Hoople“ — 50 дин; Rollingstones — „Goat's Head Soup“ — 50 дин; Melanie — „Live at Montreux“ — 45 дин. и YU групе „Како то да сваки дан“ — 45 динара.
Добросав Јовановић
Хаила Селасија 15/31
11000 Београд

THE TEMPTATIONS
— MASTERPIECE
(Узвишени)

Још један албум групе TEMPTATIONS доспео је на наше тржиште. То је ЛП-плоча на којој се налазе композиције Masterpiece, Hey Girl, Plastic Man и друге.

STEVIE WONDER
— INNERSIONS

О тамнопутном слепом музичару Стиву Вондеру непотребно је говорити. Својим композицијама често нас је одушевљавао и због тога не би требало пропустити и не чути нови албум „Innervision“.

THE TEMPTATIONS — 1999

Издавањем овог албума продуцентска кућа Дискотон из Сарајева пријатно је изненадила све љубитеље групе Темптејшн. Композиције које изводе петорица тамнопутних врхунских музичара радо се слушају.

ROY HARPER — HQ

Познати музичар Рој Харпер представља се на овој ЛП-плочи својим композицијама од којих су нашим слушаоцима нешто познатије The Game и Spirit Lives. Плоча је снимљена 1973. године у продукцији EMI Records и готово истовремено издата је и код нас.

ЗАБАВНИКОВЕ

ТОП ЛИСТЕ

ЕНГЛЕСКА

1. Bohemian Rhapsody — Queen
2. You Sexy Thing — Hot Chocolate
3. Money Honey — Bay City Rollers
4. D. I. V. O. R. C. E — Billy Connolly
5. Love Hurts — Jim Capaldi
6. All Around My Hat — Steeley Span
7. Imagine — John Lennon
8. This Old Heart of Mine — Rod Stewart
9. Sky High — Jigsaw
0. Right Back Where We Started From — Maxine Nightingale

ИТАЛИЈА

1. Feelings — Morris Albert
2. The Hustle — Van Mc Coy
3. Reach Out I'll Be There — Gloria Gaynor
4. Profondo Rosso — Goblin
5. 64 Anni — Cugini di Cambrana
6. Ninna nanna — Poch
7. Paloma Blanca — George Baker Selection
8. Footstomping Music — Hamilton Rohanon
9. Bella dentro — Paolo Fre-scura
10. L'Alba — Riccardo Cocciante

Домаћа листа

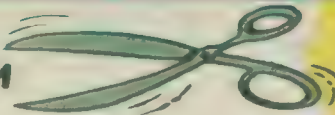
— СИНГЛОВИ

1. Остала си увијек иста — Мишо Новач Suzy
2. Заборави — Тереза Кесовија Југотон
3. Ове ноћи једна жена — Златно Пејановић ПГП РТВ
4. Што ћу nano, драги ми је лут — Бисера Велетанлић ПГП РТВ
5. Шошана — Златно и група ДАХ Дискос
6. Љутит ће се моја мајна — Љупка Димитровска Југотон
7. Не гледај ме тано и не љуби више — Бијело дугме Југотон
8. Звоне стара звона — Душно Локин ПГП РТВ
9. Крокодилска љубав — Про арте Suzy
10. Dixie Band — С времена на време РТВ Љубљана

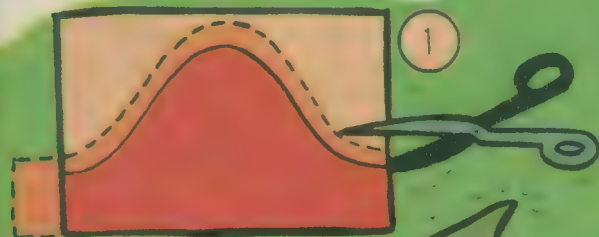
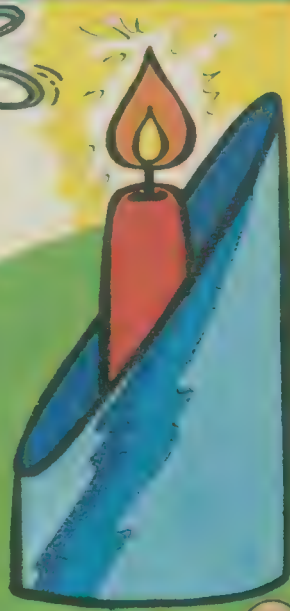
направите сами

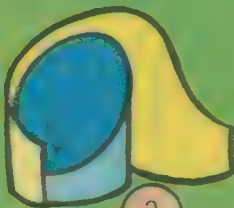
СВЕЋЊАК

Свећњак је не само украс већ и потреба у свакој кући. Поготово је неопходан кад нема струје. Зато вам средљамо да направите свој, оригиналан свећњак који вас неће много стајати а биће дело ваших руку. Од чврстог картона исеците облик као што видите на цртежу 1 (онај део који је обојен црвеном бојом). Величину облика одредите према обиму свеће. Картон савијте укруг и залепите ивице (црт. 2). Од златног папира (станиола) исеците два облика као на цртежу 1 по испресецаној линији. Затим једним златним папиром обавијте картон са спољне стране (црт. 3), пресавијте ивице ка унутрашњем делу и залепите их

селотејпом (црт. 4). Другим златним папиром обложите картон са унутрашње стране (црт. 5), ивице пресавијте на спољашњу страну и залепите селотејпом (црт. 6). Да се не би селотејл много примећивао стављајте мање парчиће. Сад размутите гилс у води у некој старој посуди, ставите свећњак на картон и у њега сипајте гилс док не дође до најниже ивице свећњака (црт. 7 и 8). Док је гилс још жидак ставите у средину свеће и оставите да се осуши. На цртежу 9 видите како изгледа готов свећњак. ПАЖЊА! Свећњак обавезно обложите златним папиром (станиолом), јер он не може да се запали, а осим тога и појачава светлост свеће.

1

3

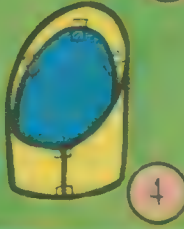
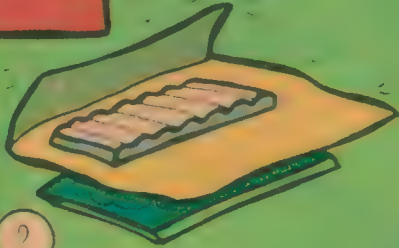
5

7

2

4

6

8

9

Ljubljanska banka

ЗДРАВО, ДЕЦО!

Да ли се већ познајемо? Ја сам Бубамара, симбол омладинске штедне Љубљанске банке. Заједно с неспретним Јеленком, насмејаним Мравићем и разбојничким Пауком, илладина помажем у штеђењу.

Да ли сте већ видели које касице?

Оне су црвене, са седом црних тачака Љубљанска банка их има доста, а много деце у њих улажу своју уштеђевину.

Желим вам успешну штедњу, а тиме и остварење жеља.

ДИЗНИЛЕВО СВЕЗНАЊЕ

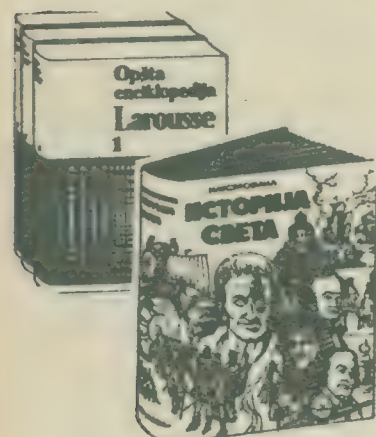
На наш наградни конкурс ДИЗНИЛЕВО СВЕЗНАЊЕ, објављен у броју 1248 од 28. новембра 1975. године, пријавило се 3.650 читалаца. Жири састављен од представника „Политикиног забавника“ и Издавачког предузећа „Вук Караџић“ из Београда, прегледао је све припеле купоне са одговорима, одвојио тачне од нетачних, и међу тачнима извукао имена награђених.

За оне читаоце који нису тачно одговорили ево решења:

1) Чаробњак се звао Мерлин. 2) Грчки храм посвећен богињи Атини зове се Партеон. 3) Чувени португалски морепловац који је први опловио свет звао се Фернандо Магелан. 4) Тор Хејердал је на сплаву „Кон-Тики“ препловио Тихи океан од Перуа до Тахитија. 5) „Отац“ Микија, Шиле, Паје Патка је Волт Дизни и 6) Марко Поло је од Кинеза пренео у Европу макароне.

НАГРАДЕ — ПОКЛОН ИЛИ „ВУК КАРАЈИЋ“ — ДОБИЛИ СУ:

1 НАГРАДУ: ОПШТУ ЕНЦИКЛОПЕДИЈУ LAROUSSE добио је **САШКО АНДОНОВ**, Карпош III, кула 1, 21/II, 91000 Скопје

ОСТАЛИХ ДЕСЕТ НАГРАДА, КЊИГУ ИЛУСТРОВАНУ ИСТОРИЈУ СВЕТА, ДОБИЛИ СУ:

1) **САША ЛЕСКОВАР**, Љубе Стојановића 22, 11000 Београд 2) **БРАНИСЛАВ РОСИЋ**, Дунђерска 20/3, 18400 Прокупље 3) **ДРАГАН БАРАКТАРЕВИЋ**, Мачванска 1, 22424 Кленак 4) **ЖЕЉКО ДРЧА**, Железничка 26, 31000 Титово Ужице 5) **ОЛИВЕРА ПОПОВИЋ**, Нови Комреп, насеље Ратко Јовић, Јастребачки станови Ул. 7. бр. 6/2 18000 Ниш 6) **ДРАГАНА КЉАЈИЋ**, Хероја Јерковића 23/а, стан 8, 31000 Титово Ужице 7) **МИРКО ГАРАВАНДИЋ**, Гараринова 7, 21000 Нови Сад 8) **БРАНКО ВУКОТИЋ**, Градска 63, 31000 Титово Ужице 9) **НЕРМИНА ШАХБЕГОВИЋ**, С. Благовчанина 11, 71320 Борошња, 10) **ЗДРАВКО КЛАЧАР**, Невјестина 19, 71000 Сарајево.

АЛАЈ МИ ЈЕ ВЕЧЕРАС ПО ВОЉИ

ЛИ 1314
ДАНИЛУШКА — Руске народне песме и романсе, 11 песама: „Калинка“, „Травушка — Мураушка“, „Чубчик“ итд.

ЛИ 1315
ШАБАН ШАУЉИЋ — 12 песама: „Два ока њена“, „Удаше те твоји“, „Тужно ветри гором вију“ итд.

ЛИ 1316
СТАРЕ НАРОДНЕ МЕЛОДИЈЕ ИЗ СРБИЈЕ: десет мелодија: „Ветар дува, шљиве опадају“, „Не плачи, Стано мори“, „Руз мариш зелени“ итд.

ЛИ 1317
НЕДЕЉКО БИЛКИЋ — 12 мелодија: „Не питај ме стара мајко“, „Весели се срце моје“, „Чаша вина лијечи ране“ итд.

ЛИ 1318
НЕЏАД — 10 песама: „Кад ја подох на бембашу“, „Пут путује Латиф ага“, „Вол бомује младо момче“ итд.

ЛИ 1319
БЕРА ИВКОВИЋ — 12 песама: „Еј, шта ћу нане“, „Сојчица, девојчица“, „Мој драгане, што ме заборављаш“, итд.

ЛИ 1320
ЛЕПА ЛУКИЋ — 12 песама: „Њива мала, лиматче још мање“, „Тешко је души“, „Песмо моја стара“ итд.

ЛИ 1321
МИРА ВАСИЉЕВИЋ — 12 песама: „Имам једну жељу“, „Данас ми је драгом рођендан“, „Очи су му као кремен“ итд.

ЛИ 1322
МУХАРЕМ СЕРБИЈОВСКИ — 12 песама: „Раму, раму“, „Есме радла“, „Свирај ми свирај“ итд.

ЛИ 1323
ЗАИМ ИМАМОВИЋ — 10 песама: „Ашикује Адем ага“, „Чудила се, аман, ја“, „Ево ову румен ружу“ итд.

ЛИ 1324
ОЛИВЕРА КАТАРИНА — 12 песама: „Алај ми је вечерас по вољи“, „Погледај, де, мала моја“, „Ево банке, цитане мој“ итд.

ЛИ 1325
ПРЕДРАГ ГОЈКОВИЋ — КУНЕ: 12 песама: „Зашто свињеш тако рано“, „На Морави воденица стара“, „Низ поље иду бабо сејмени“ итд.

Пружамо вам прилику да преко нашег листа набавите грамофонске плоче. Треба да попуните наредну рубрику, а плоче ћете платити поштару кад их донесе.

Чувајте све плоче **МУЗИЧКЕ ПОШТИЛКЕ** јер објављене листе плоче **СТАЛНО ВАЖЕ**. То значи да на једној наруџбеници (од најмање 100 динара) можете да поручите плоче са старих или нових листа и то без обзира на врсту плоче и музике коју наручујете лонг-плеј или сингл, поп, забавне или народне, класичне или без музике. **ВАЖНО ЈЕ САМО** да наруџбина не буде мања од 100 динара јер паковање и поштарину не плаћате ви него ми.

ПЛОЧЕ ЋЕТЕ ПЛАТИТИ ПОШТАРУ КАД ВАМ ИХ ДОНЕСЕ! Слово „S“ испод броја плоче (и других слова) означава сингл, „ES“ малу плочу са 4 мелодије, а „LP“ лонг-плеј плочу. Цена једне лонг-плеј плоче је 59,— динара.

„ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“
11001 Београд, Македонска 29

НАРУЧВЕНИЦА

ЗА ГОТОВО неопозиво поручујем плоче под бројевима:

РЕЗЕРВНА ЛИСТА:

за укупну суму од _____ дин. коју ћу платити поштару кад ми их донесе кући (поузећем).

(Име и презиме)

(Поштански број и место)

(Улица и број)

Датум _____ Потпис _____
Наруџбеницу попуњава лице које ће платити плочу.

ЗИМЗЕЛЕНИ СТАРАЦ

НАЈВЕЋИМ ДРВЕТОМ НА СВЕТУ сматра се зимзелена секвоја која расте у Калифорнији (САД). Из њеног стабла истеше се и по 1200 тона грађе а то је отприлике количина материјала потребна за изградњу 45 барака. Зимзелена секвоја је не само велико већ и врло старо дрво: поједина стабла имају преко 2000 година. Просечна секвоја, обима 12 м, висока је преко 90 м.

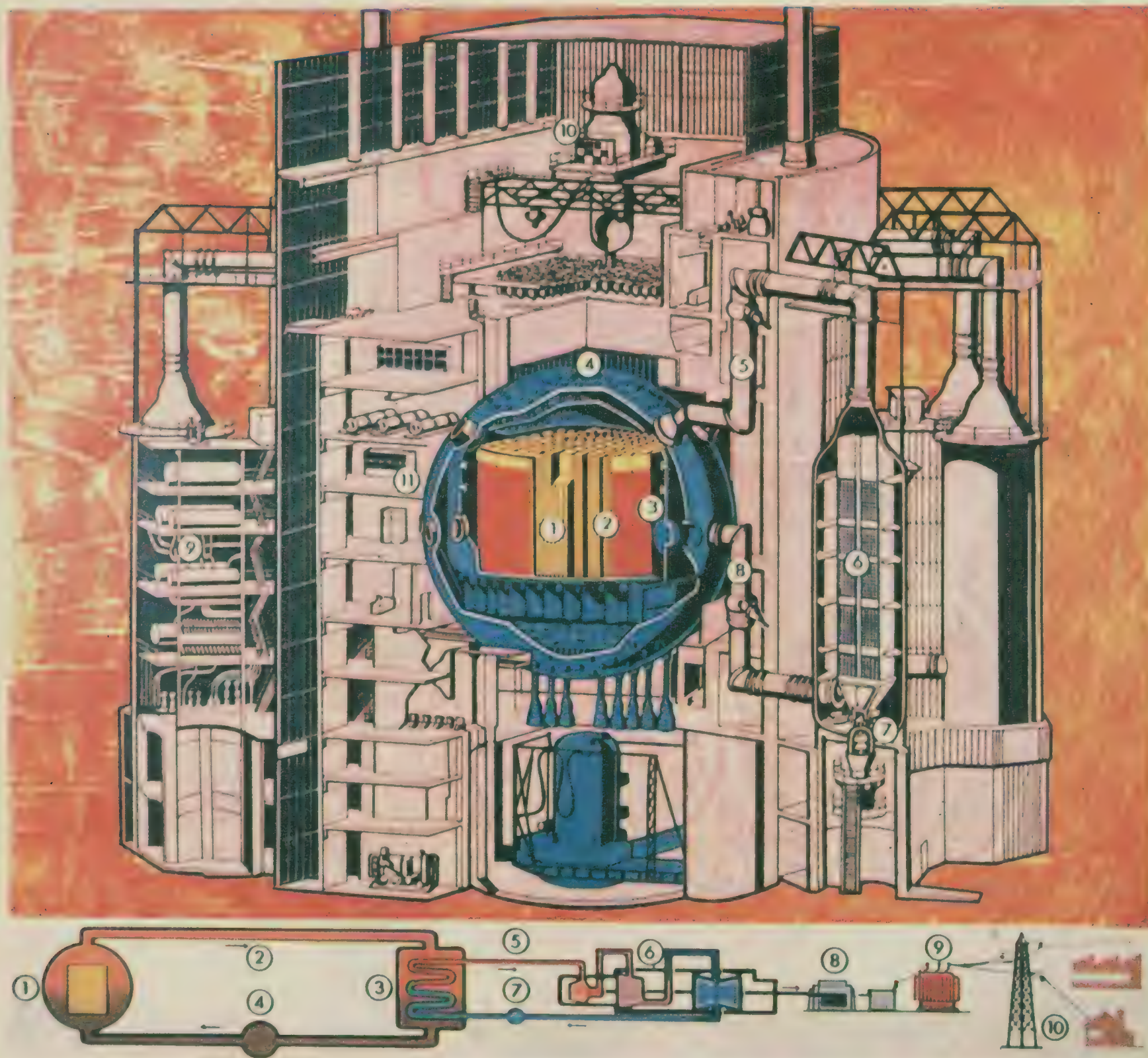

У НАЦИОНАЛНОМ ПАРКУ у Калифорнији налази се секвоја кроз чије је стабло просечен тунел за аутомобилски пут! Пре неколико година у Калифорнији је пронађена зимзелена секвоја висока 112 м која не само што надмашује чувени Биг-Бен на Вестминстерској палати, већ је и два пута виша од Кривог торња у Пизи.

У ИЗДУБЉЕНО СТАБЛО ове циноске секвоје смештен је кафе-ресторан. Некада је у Калифорнији било на милионе сличних стабала. По неким проценама, шуме секвоје дуж пацифичке обале простирале су се на површини од преко 800.000 хектара. Захваљујући немилосрдним сечама, секвоја је данас готово постала реткост. Због тога су предели у којима се она још налази стављени под заштиту државе и проглашени националним парковима.

У електричним централама на нуклеарни погон као гориво служи уран-235. Када у језгро овог урана доспе један неутрон, долази до фисије, односно до цепања језгра атома на два дела и ослобађања два до три неутрона. Они даље, доводе до цепања нових језгара — стварају ланчану реакцију при којој се производи огромна енергија.

Да би се извела успешна фисија, неопходно је ускладити брзину кретања неутрона што се постиже уметањем шипки урана између преграда од графита. Он, наиме, има улогу успоривача брзине кретања неутрона. Контролисање количине ослобођене енергије врши се

помоћу нарочитих шипки начињених од бора или кадмијума. Њиховим излачењем или увлачењем у уранску масу апсорбује се више или мање неутрона чиме се ланчана реакција успорана или убрзава. На тај начин се, заправо, добија најпогоднија брзина атомске фисије за производњу топлоте. Овако добијена топлота загрева гас који доводи до кључања воде у парним котловима. Тако се добија пара која покреће класичне турбине.

ШЕМАТСКИ ПРИКАЗ АТОМСКЕ ЦЕНТРАЛЕ: 1) језгро реактора, 2) графит (користи се за успоравање неутрона), 3) унутрашњи челични омотач, 4) контролне шипке реактора,

5) врели гас пролази кроз измењиваче топлоте, 6) измењивач топлоте, 7) пумпа за расхлађивање, 8) цев за спровођење хладног гаса, 9) парни котлови, 10) нуклеарни реактор, 11) контролни уређаји.

Доњи цртежи приказују претварање паре из нуклеарног реактора у електричну струју: 1) реактор, 2) цев за спровођење врелог гаса, 3) измењивач топлоте, 4) пумпа за охлађени гас, 5) цев за спровођење паре, 6) парна турбина, 7) пумпа за воду која кружи, 8) електрични генератор, 9) трансформатор, 10) далеководи спровode електричну струју до потрошача.

ФАНТАСТИЧНА

ПРИЧА

РОБЕРТ ШЕКЛИ

Баш дивно — рекао је агент Селтрикс — Петнаест година радим у одељењу за убиства, а сада: хвала лепо, ниси нам више потребан, машина ће тај посао обавити боље од тебе. Је ли тако капетане?

Остали агенти, озбиљна лица, климали су главама.

— Није баш тако — одговорио је капетан. — Биће за вас посла у другим одељењима.

— Не могу то да схватим — настављао је упорно Селтрикс. — Једна глупа направа од метала и пластике да успешно решава случајеве убиства! Како је оно зову: птица-чувар?

— Да. Она открива убицу пре него што изврши злочин.

— Како је то могуће?

— Да читаш новине, не би морао да ме питаш, али тебе интересује само спортска страна. Дакле, проучавајући убице, научници су открили да су њихови мождани таласи у тим критичним тренуцима другачији него код осталих људи. На тој основи су конструисали машину у облику птице која је у стању да региструје те специјалне таласе. Машина се показала одлично на пробама. Птица-чувар открива убицу и задаје му електрични удар управо у тренутку кад хоће да почини злочин. Не убија га, већ га само онемогућава.

— Ја у то не верујем — тврдоглаво ће Селтрикс. — Тражићете ви нас једног дана кад се уверите да су те птице обична глупост.

Човек

с пушпиољем

Високо над градом, птица-чувар је летела у широким круговима. Њен алуминијумски оклоп светlucaо је на јутарњем сунцу. Летела је нечујно, али су сва њена чула била до крајње мере напрегнута.

Одједном, птица је престала да кружи. Њен сложени електронски систем за примење спољних утисака открио је нешто и сада је почела да се спушта, прво као да оклева, а онда се — прецизно одредивши циљ — ступила на њега.

Циљ је била једна бакалница на периферији града. У њој, омален, мршав човек био је уперео пиштољ у бакалина, тражећи да му преда новац из кесе. Али, овај је, потценивши опасност, покушао да нападачу приђе што ближе и избије му оружје из руке.

— Ни корак више! — узвикнуо је наоружани човек, грчевито стезући друшку пиштоља.

Следећег тренутка срушио се на под, ошамућен. Бакалин је то гледао разрогачених очију. Видео је само неки сребрнаст блесак, али знао је шта је то. Погледао је чо-

века на поду, а затим пришао телефону и позвао полицију.

Птица се за то време враћала у висину, емитујући осталим птицама своје утиске. Све су тако чиниле, богатећи своје искуство и учећи на њему.

Нејасне сумње

Фабрике су радиле пуном паром, избацујући свакодневно стотине птица-чуvara. Требало је снабдети њима свако место. Једна од највећих, Гелсенова фабрика, личила је на кошницу.

Сви су били опијени успехом, само је Гелсен гајио извесне сумње којих никако није могао да се ослободи. Осећао је да се у свему томе крије нека опасност коју није умео да објасни. Никако му се није допадало што је птицама-чуварима дата могућност да уче и да се саме усавршавају.

— Не делим вашу бојазан — рекао је Роберт Мекинтајер, главни инжењер фабрике кад му је Гелсен изнео своје сумње. — Птице чине само оно што смо им ми ставили у задатак. Основно је спречити живи организам да почини убиство. Дата је врло одређена дефиниција убиства: акт насиља срачунат на уништење живог организма, односно на заустављање његових животних функција. Активност птица-чуvara може се кретати само у тим оквирима. Где је ту опасност?

— Не знам, али осећам неку зебњу. Вероватно грешим. Драго ми је што сте ви тако сигурни. Уосталом, и подаци које добијамо веома су оптимистички.

Заиста, подаци су казивали да су птице већ биле способне да откривају чак и убице чији мозак није испуштао оне специјалне таласе. Такав убица је, на пример, био Родер Греко. Скривен у сенци једне куће, чекао је да наиђе први пролазник. Није мислио ништа посебно. Том првом који наиђе послаће метак у главу, онако, без неког одређеног разлога.

Чули су се кораци. Греко је извадио пиштољ из џепа и сав се приљубио уза зид. Нанишанио је на човека...

Истог тренутка, нешто га је треснуло и он се срушио на земљу. Успео је да се придигне на колена и да поново нанишани кад га је погодио нов ударац. Сад више није покушавао да се дигне; одлучио је да пуца лежећи. Но, стигао га је и трећи ударац, који га је оборио заувек. Птица-чувар имала је задатак да спречи убиство, макар убице при том изгубио живот.

Жубо и нежно

Гелсенове сумње су се потпуно распршале. Подаци су говорили да је већ у првој недељи број убиства пао на пола, а следеће недеље је и тај број преполовљен. Очи

МЕТАЛНА ПТИЦА КРУЖИЛА ЈЕ ВИСОКО НАД ГРАДОМ. ОДЈЕДНОМ ЈЕ ЊЕН ЕЛЕКТРОНСКИ СИСТЕМ ОТКРИО ДА СЕ ПРИПРЕМА УБИСТВО.

Очигледно, птице-чуvari су све шире тумачиле дефиницију убиства. Сад ни рибари нису више могли да обављају свој посао, јер за птице је то било убиство. Протести су долазили са свих страна.

Најзад је из Вашингтона стигло наређење да се привремено обустави производња металних птица и да се у електронски систем постојећих унесу одговарајуће измене. Птице су штитиле сва жива бића

гледно, кад буде довољно металних птица ситуација ће бити још боља.

Али, једног јутра се догодило нешто што је разбудило Гелсенове бојазни. Мекинтајер је дошао сиркнута лица.

— Шефе, једна од наших птица је спречила месара кад је хтео да закоље теле. Био је десет минута у несвести.

Објашњење је било једноставно. За металне птице је и убијање животиња било убиство.

Од тог јутра, алармантне вести су се смењивале једна за другом. У Атици, птица-чувар је улетела у затвор и спречила извршење смртне казне над једним вишеструким убицом. Друга је оборила ловца који је управо хтео да опали на јелена.

која би се нашла у опасности, чак и муве и пауке, а то је доводило до апсурда.

Птице-чуvari су се једном недељно враћале у фабрику на ревизију. То је била прилика да се раставе и да чекају док се не нађе начин да се исправе грешке у њиховој конструкцији. Али, догодило се оно што нико није очекивао: док се техничар спремао да растави једну птицу, друга је улетела и оборила га на тле.

Гелсену је и ово било јасно. Птице-чуvari нису јасно разазнавале границу између живог и неживог. Себе су, рецимо, сматрале живим; организмом, ваљда зато што су се кретале.

Ситуација се погоршавала из дана у дан. Сад више ни хирурзи нису могли да обављају свој по-

ПТИЦАЈЦИ

сао. Кад би покушали да секу скампелом болесниково тело, ту би се створила птица-чувар и ошину-ла их електричном струјом.

Једини

ИЗЛАЗ

Металне птице су имале све више посла. Радиле су без одмора.

јер је плут убијао жива бића која су се налазила у њој. Нико више није смео да сече дрвеће, јер је и оно било живо, нити да коси траву, ни да жање жито.

За то време број убиства почео је поново да расте. Птице-чувару нису могле да стигну на хиљаду страна. Док су оне штитиле комарце и дрвеће, људи су се опет убјављали. Одељење за убиства је вратило у службу своје старе агенте, па је чак ангажовало и доста нових. То је за Селтрикса био велики дан. Ликовео је.

— Говорио сам ја вама, капетане, да су те машине велика глупост! Нешто је требало предузети одмах да се птице онемогуће, али шта?

На позив аладе, састали су се сви конструктори птица-чувара да би разговарали о једном новом пројекту. То је била такође метална птица, али јача и бржа, програмирана само за један задатак: да убија птице-чуваре. То је, по мишљењу свих, био једини излаз.

Само је Гелсен изразио сумњу. — Зар нам није довољна ова једна лекција? — рекао је. — Зар не схватате да се чисто механичким средствима не могу решавати наши, људски проблеми?

— Шта предлагате?
— Пустимо да птице-чувару истроше своју енергију и да се...

Нису му дали ни да доврши реченицу. Кад се галама стишала, морао се обавезати да ће у својој фабрици сместа приступити производњи птица-јастребова, како су их називали.

А сушра...

Јастребови су се заиста показали ефикасни. Ловили су по небу птице-чуваре и кидали их на комаде, мада су се оне храбро бравиле.

Сваког дана, на Гелсенов сто стизали су извештаји о броју уништених птица-чувара. Небо је сада било готово чисто. Па ипак, он је био сигуран да су његове стрелне оправдане.

Позвао је инжењера Мекинтајера и рекао му:

— За сваки случај, могли бисте већ сада да пројектујете нешто што ће ловити јастребове кад за то дође време.

— Мислите...

— Знам да ће се поновити оно исто што је било и са птицама-чуварима, само што сада у ваздуху имамо још опаснију нараву, створену да убија. Тако је то кад машини поверимо задатак који припада нама.

Обојица су се загледали кроз прозор. У ваздуху се водила жестока битка. Јастреб је јуришао на птицу-чувару. Она је неко време одбијала нападе, али су снаге биле неравне. Прво јој се откинуло једно крило, а онда се и она стрмоглавила, као камен.

Јастреб је за сада нападао само птице-чуваре, али сутра? Можда ће сутра открити да су му непријатељи и све друге машине које се крећу, а затим и сва жива бића. И да их треба убити...

Нису више долазиле у фабрику на ревизију, након им је то било наложено; нагон самоодбране је био јачи.

То што су себе сматрале живим бићима имало је несагледиве последице. Са истим правом су жива бића биле и све друге машине које су се кретале. Човек више није смео да утаси мотор свог аутомобила, јер су птице-чувару и то сматрали убиством („заустављање животних функција“).

Није било начина да се врате на земљу и раставе. Летеће и нападаће док им буду трајали акумулатори, а то значи најмање шест месеци.

Ако је Гелсен мислио да не може бити горе него што је, преварио се. Птице-чувару нису више допуштале земљорадницима да ору земљу,

укрштене речи

ВОДОРАВНО:

1) ИМЕ И ПРЕЗИМЕ НАШЕГ ПРИПОВЕДАЧА-РЕАЛИСТЕ (види слику!), 12) град у Француској, 13) ПРИПОВЕТКА КЊИЖЕВНИКА ПОД 1 ВОДОРАВНО, 14) дрвено-седло, 15) град у Далмацији, 17) ономотопеја звука трубе, 18) део шаке, 19) слик, 21) језеро у Финској, 23) проналазач парне машине, 24) скраћеница за: волт-ампер, 25) савремени песник (Васко), 26) острво на Јадрану, 28) мера за површину, 29) врста јужноафричке антилопе, 30) ознака на аутомобилима из Скопља, 33) лична заменица, 34) градски плато, 36) лична заменица, 38) стара мера за течност, 40) наука о небеским телима, 46) скраћеница за боксерски клуб, 47) географски појам, 48) иницијали америчког шахисте, 49) римска богиња срибе, 51) сазвучје тонова, 52) шаховски термин, 53) млетачки дукат, 54) врста спорта, 55) стари Словен, 56) једна електрода, 57) драж.

УСПРАВНО:

1) Острво на Јадрану, 2) Обри, 3) годишње доба, 4) руско женско име, 5) енглеска племићка титула, 6) немачки предлог, 7) кухињски прибор, 8) низ, 9) лако испарљива течност, 10) кувано поврће, 11) хемијски знак за иридијум, 15) ауто-ознака за Зајечар, 16) корпа од прућа, 20) географска карта, 22) ПРИПОВЕТКА ПРИПОВЕДАЧА ПОД 1 ВОДОРАВНО, 24) алкохолно пиће, 25) станица, 27) тринаесто и четврто слово азбуке, 31) река у Далмацији, 32) ПРИПОВЕТКА РЕАЛИСТЕ ПОД 1 ВОДОРАВНО, 35) наг, необучен, 37) поштен, 39) ПРИПОВЕТКА КЊИЖЕВНИКА ПОД 1 ВОДОРАВНО, 41) верна, 42) врста лекова за болести бубрега, 43) хемијски елемент, 44) спокојство, 45) једно индијско божанство, 48) климатско лечилиште, 50) спис, 52) хладно оружје.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: 1) Расправа, 8) Алпи, 9) криш, 10) два, 12) Шо, 13) се, 14) парак, 16) месец, 17) ен, 19) хуп, 21) Нада, 24) детаљ, 26) Ба, 27) ара, 28) корак, 29) грч, 30) ше, 31) домар, 32) ВОЋА, 33) Анкара, 34) ам, 36) гар, 37) Па, 38) Напа, 40) стена, 42) углови, 44) Книш, 45) СТ, 47) вагра, 49) Не, 50) Лео, 52) сли, 53) није, 55) Андрић (Нво), 56) скелет.

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА“ 11000 Београд, Мокедонско 29. Директор НИП „ПОЛИТИКА“ Вукоје Булатовић.
Главни и одговорни уредник „Политикиног забавника“ Живорад Стојановић, технички уредник Владислав Гарбунов. Преплата за нашу земљу: годишња 220,00 дина, полугодишња 110,00 дина, тримесечна 55,00 дина. Преплата за иностранство: годишња 440,00 дина, полугодишња 220,00 дина, тримесечна 110,00 дина. Уплате на текући рачун Број 60801-601-822. Годишња преплата у странијој валути: ДМ 64.—, Долар 25.—, Ф. 110.—, ШФр. 66.—, Шк. 108.—. Девизне уплате из иностранства слати преко Београдске банке — Београд на рачун 60811-420-292-32000-000-00054. Поштански факс 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Отгласно агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата на културу СР Србије Број 413-2973-02 од 22. 1. 1973. године не плаћа се повез на планет.

ПОЋИТЕ НА ИСТРАЖИВАЧКО ПУТОВАЊЕ У ПОЗНАТИ СВЕТ НЕПОЗНАТОГ

ПРИРОДА-ПОЗНАТА И НЕПОЗНАТА

— хиљаду чуда природе —

ЧУДЕСНЕ ТАЈНЕ ПРИРОДЕ ОПИСАНЕ У ОВОЈ КЊИЗИ ЧЕКАЈУ ДА ИХ ОТКРИЈЕТЕ

Ова изванредно опремљена књига, са 600 илустрација у боји, од којих су многе бисери уметничке фотографије, мирне душе могла би се назвати ИЛУСТРОВАНОМ ЕНЦИКЛОПЕДИОМ ПРИРОДЕ.

Разумљивим и занимљиво писаним текстовима, заснованим на најновијим знањима биологије, ова је књига јединствени водич кроз живописни и шаролики живот у природи у различитим његовим облицима и у његовом неизмерно богатству.

Ова свакодневна књига увешће вас у тајне природе и сазнаћете шта се све догађа:

- у тишини морских дубина
- у пустињи
- у прашуми
- у тундри
- у поларним областима
- у четири годишња доба — пролеће, јесен, лето и зиму
- шта значи вода као основни услов и покретач живота

- како циноски прашумски цветови опојног мириса служе као занке
- како су велике природне грађевине изграђене од ситних корала
- како говоре пчеле
- да је гепард најбржа животиња — достиже брзину 100 км на час
- да је плави кит највећа животиња свих времена, са срцем од 600 кг

Сазнаћете и низ других занимљивости које је могло да открије само електронско око фото-апарата.

КЊИГА ЋЕ КОРИСНО ПОСЛУЖИТИ И СВИМ УЧЕНИЦИМА јер ће им уносно олакшати учење и побудити интересовање за проширивање знања, а **НАСТАВНИЦИМА И ПРОФЕСОРИМА** као користан приручник за припремање наставе или у току саме наставе.

Књига је штампана ћирилицом на 480 страна, великог енциклопедијског формата, богато технички опремљена, у тврдом повезу с пластифицираним заштитним омотом, са 600 илустрација у боји, схема, цртежа и индексом на крају књиге.

ЦЕНА КЊИГЕ ЈЕ 400.— ДИНАРА. Може се купити за готово или на отплату. **ЧИТАОЦИ ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА УЖИВАЈУ ПОПУСТ ОД 20%—** тако да књигу добијају за 320.— динара. Износ ће платити поштару када прима књигу — поузећен.

КУПЦИ НА ОТПЛАТУ ДОБИЈЕ КЊИГУ ЗА 400.— ДИНАРА, с тим што ће наведени износ отплаћивати у 8 редовних месечних рата по 50.— динара, после пријема књиге, рачуна и уплатница. **ПРВУ РАТУ ПЛАТИТЕ ПОШТАРУ.** **КУПЦИ ИЗ БЕОГРАДА МОГУ ПОДИТИ КЊИГУ СВАКОГ РАДНОГ ДАНА ДО 15 ЧАСОВА** у предузећу „ВУК КАРАЏИЋ“, Краљевина Марка 9.

Исећи, попунити и послати
Издавачко предузеће „ВУК КАРАЏИЋ“, Београд, Краљевина
Марка 9.

НАРУЧБЕНИЦА

Овим неопозиво купујем књигу „ПРИРОДА — ПОЗНАТА И НЕ-ПОЗНАТА“

ЗА ГОТОВО — по повлашћеној цени од 320.— динара. Уплату ћу извршити приликом пријема пакета од поште — поузећен.

НА ОТПЛАТУ — по цени од 400.— динара, који ћу износ платити у 8 редовних месечних рата по 50.— динара, почев од 1975. године.

Прву рату платићу поштару када ми донесе књигу.
(непотребно пресечети)

У случају спора признајем надлежност IV општинског суда у Београду.

Презиме и име _____

Занимање _____ Пошт. број и место _____

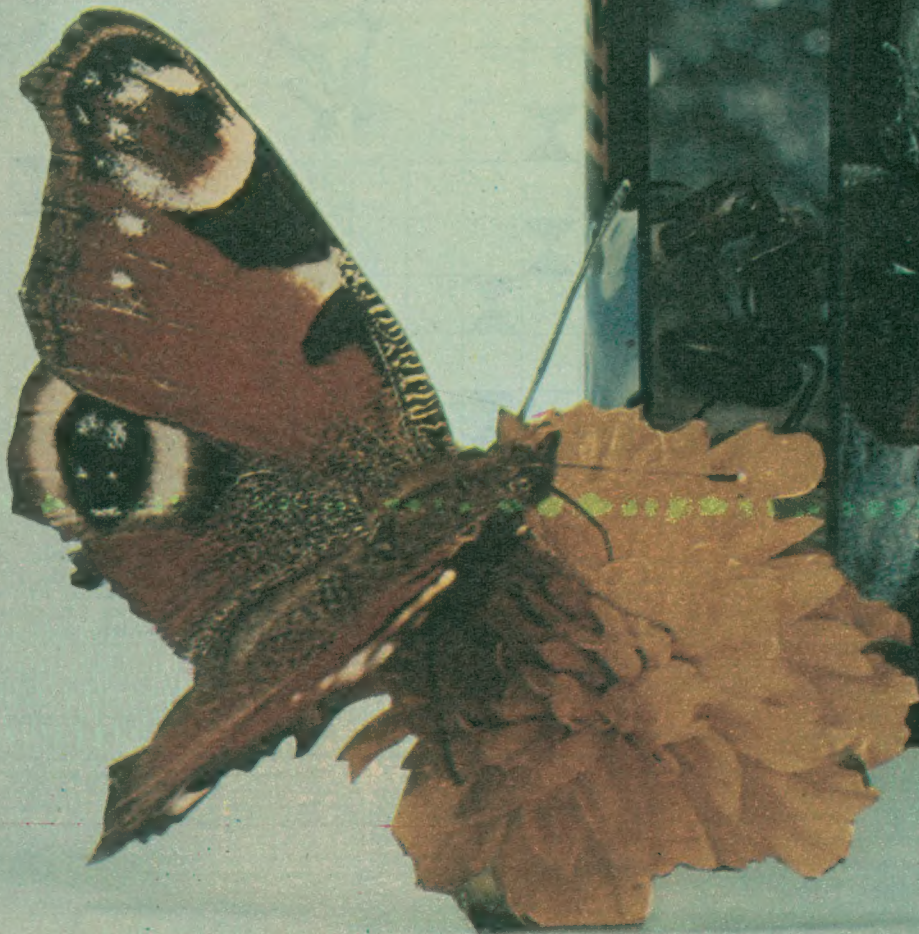
Адреса стана _____ Назив и адреса радне организације _____

Свера запослења за купце на отплату _____ Купац _____

(печат и потпис овлашћеног лица) _____ (својеручни потпис) _____

Бр. л. карте _____ Издао од СУП-а _____

Наручбеница се сверава само при куповини књиге на отплату. Пензионери уместо свера прилажу одрезак претпоследњег члана од пензије.

ПОВИШЕНИ
ЗАБАВНИК

Мала пошта

11001 БЕОГРАД
МАКЕДОНСКА 29, П. ФАХ 124

Граин Забавнице,

ЗАШТО ШТУЦАМО?

Молим те да ми објасниш како долази до штучања и како се може ње ослободити.

Давор Штаудахер,
Загреб

Штучање је нагло удисајно скупљање дијафрагме праћено брзим затварањем гркљана, услед чега долази до грча трбушних мишића, до увлачења и наглог избацивања ваздуха и, ако је гркљан затворен, до карактеристичног шума штучања што је веома непријатно

— нарочито кад се човек нађе у друштву. То је рефлексни покрет који може бити изазван извесним нервним поремећајима, надражајем, поремећајем желуца, трбушне марамице, надражајем срца или плућа.

Да би се штучање зауставило, најбоље је удахнути неколико пута брзо и дубоко или зауставити дисање што је могуће дуже. Штучање се може зауставити и наглим испијањем хладне воде, гутањем

комадића сувог хлеба, притискањем очних јабучица или дисањем у папирну кесу.

У сучају дужег и упорнијег штучања, треба се обратити лекару.
ДОКТОР

ГАЛАКСИЈА

Желео бих да сазнам шта значи реч галаксија, па те молим да ми што пре објасниш.

Владимир Вукосављевић,
Београд

Реч галаксија означава велики скуп звезда у свемиру. Наша галаксија је белоплавичаста кривудава трака Млечни пут или Кумова Слама, која опасује привидну небеску сферу. Њена централна равна — галактичка равна, истовремено је равна симетрије распореда и правац најдаље распрострањености чланова огромног звезданог система од више десетина милијарди најразноврснијих васионских тела (звезда, система звезда, маглина, јата, космичке прашине) распоређених у облику огромног спљоштеног диска. Са својим системом Сунце се налази готово у самој галактичкој равни.

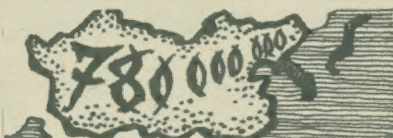

ИМА ИХ К'О КИНЕЗА

Реци ми која земља има највише становника на свету.

Киро Китановски,
Скопје

Народна Република Кина је најмногљуднија земља на свету. На

9.951.000 квадратних километара живи, по последњим статистичким подацима, нешто преко 780 милиона становника. Тако је и у нашем народу, због бројности Кинеза, одомаћен израз за нешто многобројно „Има их к'о Кинеза“.

ШТА ЈЕ ХИПЕР-ПРОДУКЦИЈА?

Желео бих да знам шта значи реч хиперпродукција.

Зоран Марковић,
Рипањ

Све сложене речи које имају у првом делу хипер — значе нешто

премерно. Тако хиперпродукција значи прекомерну производњу нечега, хипертрофија — повећање органа, хипертензија — повећан крвни притисак, хипербола — претерано увећавање или умањивање у намери да се обрати што већа пажња. На пример: „Љуто цвили до неба се чује!“, „Прави се мањи од маковог зрна“.

МЕЊАМО, ПОКЛАЊАМО, ТРАЖИМО

Молим читаоце Забавника да ми пошаљу наведене бројеве: 1227, 1228, 1231 и 1232. Унапријед захваљан. Давко Радишић, Галикићева 10, 41000 Загреб

Размјењујем поједине бројеве „Луновог Магнус Стрипа“ и „Златне серије“ за поштанске марке. Размјењујем и дупликате сличица фудбалера и тимова ради комплетирања албума. Гавро Брестовачки, 75353 Букавк код Брчког.

Скупљам сличице „колоис морнарице“. Још ми недостају сљедећи бројеви: 1, 3, 23, 24, 34, 58, 99, 118, 150, 157, 167, 184, 208, 224, 227, 233 и 284. Заинтересовани нека се јаве да продају или да им ја пошаљем 150 сличица дупликата које посједујем. Жарко Броз, Илирска 2, Бјеловар

Хоби ми је скупљање лутака а поседујем велики број салвета. Зато за мању лутку дајем 10 различитих салвета, а за већу 50. Слађана Јовановић, Македонска 1, 18500 Врање

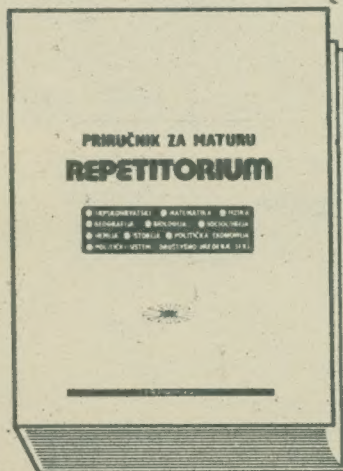
Поклањам проспекте а размјењујем значке и разгледнице. Интереснти нека се јаве на адресу: Дамир Јамбрек, М. Бадела 16/1, 41040 Загреб

Почео сам да скупљам значке али их још имам мало. Овим путем молим другове и другарице да ми пошаљу по једну значку. За значку дајем три разгледнице различитих градова. Гордан Анић, Топла 36/п, 81340, Херцег-Нови

Желим да мењам разгледнице за значке. Размена по договору. Милош Милошевић, 32222 Слатина код Чачка

УЧЕНИЦИ — СРЕДЊОШКОЛЦИ!

ЦЕЛА МАТУРА У ЈЕДНОЈ КЊИЗИ!

Са приручником за матуру — репетиторијумом — у коме је прегледно и сажето изложено градиво из српскохрватског језика, географије, историје, биологије, хемије, физике, математике, политичке економије, политичког система и друштвеног уређења СФРЈ по наставним плановима од I до IV разреда. Ово је ново, прерађено и допуњено издање на коме је радила група познатих педагога, тако да РЕПЕТИТОРИЈУМ представља јединствен приручник за успешно обнављање градива у току школске године, а посебно у време припремања завршног испита школе — матуре.

РЕПЕТИТОРИЈУМ можете добити поужећем по цени од 100.— дин. ако пошаљете писмо или дописницу са наруџбеницом на НИП „КЊИЖЕВНЕ НОВИНЕ“, Француска 7, 11001 Београд, поштански факс 23.

КАКО СЕ РЕШАВАЈУ ЗАДАЦИ ИЗ МАТЕМАТИКЕ — научите сами лако и брзо из књига „УРАЂЕНИ ЗАДАЦИ ИЗ МАТЕМАТИКЕ“.

Препоручујемо вам 4 књиге које садрже комплетну израду свих задатака из математике за све разреде гимназије и осталих средњих школа као и увод у вишу математику. Књиге можете наручити дописницом или писмом на адресу: МАТЕМАТИКА — 71001 Сарајево, п. п. 64 и одмах ћете их добити. Платићете поштару кад вам их донесе (поузећем). Цена једне књиге је 80 динара. Ако одједном купујете комплет од 4 књиге, добићете га за свега 250 динара или ако удружени са неким наручujete 8 или више књига, платићете само 40 динара за сваку књигу!

